

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη 19-12-2018
Αριθμ.πρωτ.800

Προς:
Τα μέλη του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετείου Θεσσαλονίκης

Θέμα: Διαβίβαση Ν.4583/2018

Σας διαβιβάζουμε το Ν.4583/2018 (ΦΕΚ τ.Α' 212/18-12-2018) «Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων, ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20^{ης} Ιανουαρίου 2016 σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και άλλες διατάξεις», για να λάβετε γνώση.

Εφιστούμε ιδιαίτερα την προσοχή σας στις κάτωθι διατάξεις του άνω νόμου:

- Στο άρθρο 51 με το οποίο συμπληρώνεται το αρ.12 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας και αφορά την περίπτωση κατά την οποία προσκομίζεται φορολογική ενημερότητα από τον εργολάβο και όχι από τους οικοπεδούχους.
- Στο άρθρο 55 με το οποίο τροποποιείται η διάταξη του αρ.54^Α ν.4174/2013 περί πιστοποιητικού ΕΝΦΙΑ, που αφορά τα επιβαλλόμενα πρόστιμα σε συμβολαιογράφους.
- Στα άρθρα 60 και 61 του άνω νόμου με τα οποία τροποποιούνται διατάξεις του «Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προϊκών και Κερδών από Τυχρά Παιγνια».
- Στο άρθρο 70 με το οποίο τροποποιείται το αρ.61 ν.4446/2016 περί υποβολής τροποποιητικών δηλώσεων ΦΑΠ και ΕΝΦΙΑ με ευεργετικές διατάξεις.
- Στο άρθρο 101 με το οποίο αναστέλλεται η εφαρμογή του Φ.Α.Υ. μέχρι και την 31-12-2019.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Η Πρόεδρος

Η Γεν. Γραμματέας

Αικατερίνη Καρακάση-Μπάτζιου

Θεανώ Μαρέτη

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

18 Δεκεμβρίου 2018

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 212

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4583

Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων, ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 1
Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων

1. Η περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016 (Α' 85), όπως είχε τροποποιηθεί με την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4472/2017 (Α' 74), αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Από 1.1.2019, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων αυτών είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με την παράγραφο 1, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3, όπως ισχύει.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 1 και το άρθρο 2 του ν. 4472/2017 καταργούνται.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2016/97/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 20ής ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΝΟΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΣΚΟΠΟΣ, ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΟΡΙΣΜΟΙ, ΕΘΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

Άρθρο 2
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος είναι η ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 (ΕΕ L 26), σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2018/411/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2018 (ΕΕ L 76) και η θέσπιση άλλων διατάξεων για την ασφαλιστική και αντασφαλιστική διμεσολάβηση.

Άρθρο 3
Πεδίο εφαρμογής
(Άρθρο 1 και άρθρο 2 παρ. 2 της Οδηγίας)

1. Το παρόν Μέρος θεσπίζει κανόνες όσον αφορά την ανάληψη και την άσκηση των δραστηριοτήτων διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων από φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα ή επιθυμούν να εγκατασταθούν στην Ελλάδα.

2. Το παρόν Μέρος δεν εφαρμόζεται στους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η ασφάλιση είναι συμπληρωματική προς το αγαθό ή την υπηρεσία που παρέχεται από προμηθευτή, όταν η εν λόγω ασφάλιση καλύπτει:

αα) τον κίνδυνο βλάβης, απώλειας ή ζημίας αγαθού ή τη μη χρήση της υπηρεσίας που παρέχει ο εν λόγω προμηθευτής, ή

ββ) τη ζημία ή απώλεια αποσκευών και τους άλλους κινδύνους που σχετίζονται με ταξίδι για το οποίο έγινε κράτηση από τον εν λόγω προμηθευτή,

β) το ποσό των ασφαλιστρών, που καταβλήθηκε για το ασφαλιστικό προϊόν, δεν υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ, υπολογιζόμενο αναλογικά σε ετήσια βάση,

γ) κατά παρέκκλιση της περίπτωσης β', όταν η ασφάλιση είναι συμπληρωματική προς υπηρεσία της περίπτωσης α' και η διάρκεια της εν λόγω υπηρεσίας είναι ίση ή μικρότερη από τρεις (3) μήνες, το ποσό των ασφαλιστρών που καταβλήθηκε κατ' άτομο δεν υπερβαίνει τα διακόσια (200) ευρώ.

3. Όταν η ασφαλιστική επιχείρηση ή ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ασκεί δραστηριότητα διανομής μέσω ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, ο οποίος εξαιρείται από την εφαρμογή του παρόντος, σύμφωνα με την παράγραφο 2, η εν λόγω επιχείρηση ή ο διαμεσολαβητής διασφαλίζει ότι:

α) τίθενται στη διάθεση του πελάτη, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα και τη διεύθυνσή του και σχετικά με τις διαδικασίες του άρθρου 10, οι οποίες επιτρέπουν στους πελάτες και άλλους ενδιαφερομένους να υποβάλουν καταγγελίες,

β) υπάρχουν κατάλληλες και αναλογικές διαδικασίες με σκοπό τη συμμόρφωση προς τα άρθρα 27 και 34 και την εξέταση των απαιτήσεων και των αναγκών του πελάτη πριν από την πρόταση σύμβασης,

γ) το έγγραφο πληροφοριών για το ασφαλιστικό προϊόν που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 30 παρέχεται στον πελάτη πριν από τη σύναψη της σύμβασης.

4. Το παρόν Μέρος δεν εφαρμόζεται στις δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων σε σχέση με κινδύνους και υποχρεώσεις που βρίσκονται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν ρυθμίζει, επίσης, δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων που διενεργούνται σε τρίτες χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η άσκηση στην Ελλάδα της δραστηριότητας ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων από ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις ή διαμεσολαβητές εγκατεστημένους σε τρίτη χώρα, που εργάζονται στην Ελλάδα στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, γίνεται με τρόπο που εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των προσώπων που ασκούν ή εξουσιοδοτήθηκαν να ασκούν δραστηριότητες ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διανομής στην ελληνική αγορά. Η εποπτική αρχή ενημε-

ρώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τις γενικές φύσεις δυσκολίες, τις οποίες συναντούν οι διανομείς ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων που προέρχονται από την Ελλάδα ως κράτος - μέλος καταγωγής, κατά την εγκατάστασή τους ή την άσκηση δραστηριοτήτων διανομής ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών προϊόντων σε τρίτη χώρα.

Άρθρο 4

Ορισμοί

(Άρθρο 2 παρ. 1 και άρθρο 12 παρ. 1 και 2 της Οδηγίας)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος, ισχύουν οι εξής ορισμοί:

1) «Διανομή ασφαλιστικών προϊόντων»: οι δραστηριότητες παροχής συμβουλής, πρότασης ή διενέργειας εργασιών προπαρασκευής για τη σύναψη συμβάσεων ασφάλισης, οι δραστηριότητες σύναψής τους ή οι δραστηριότητες παροχής βοήθειας κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση που γεννηθεί αξίωση, περιλαμβανομένης της παροχής πληροφοριών σχετικά με μία ή περισσότερες ασφαλιστικές συμβάσεις, βάσει κριτηρίων που επιλέγονται από τον πελάτη μέσω ενός ιστότοπου ή κάποιου άλλου μέσου και η παροχή καταλόγου κατάταξης ασφαλιστικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της σύγκρισης των τιμών και των προϊόντων, ή η παροχή έκπτωσης επί της τιμής ασφαλιστικής σύμβασης, όταν ο πελάτης είναι σε θέση να συνάψει άμεσα ή έμμεσα μία ασφαλιστική σύμβαση, χρησιμοποιώντας ιστότοπο ή άλλα μέσα.

2) «Διανομή αντασφαλιστικών προϊόντων»: οι δραστηριότητες παροχής συμβουλής, πρότασης ή διενέργειας εργασιών προπαρασκευής για τη σύναψη συμβάσεων αντασφάλισης, οι δραστηριότητες σύναψής τους ή οι δραστηριότητες παροχής βοήθειας κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση που γεννηθεί αξίωση, περιλαμβανομένων των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται από αντασφαλιστική επιχείρηση χωρίς την παρέμβαση αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή.

3) «Ασφαλιστικός διαμεσολαβητής»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εκτός από την ασφαλιστική ή την αντασφαλιστική επιχείρηση ή τους υπαλλήλους τους και εκτός από τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, το οποίο αναλαμβάνει ή ασκεί επ' αμοιβή δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων. Οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που έχουν έδρα στην Ελλάδα και υπόκεινται στα άρθρα 19 έως 26, διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

α) ασφαλιστικοί πράκτορες,

β) συντονιστές ασφαλιστικών πρακτόρων,

γ) μεσίτες ασφαλίσεων.

4) «Ασφαλιστικός Πράκτορας»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί τη δραστηριότητα της διανομής ασφαλιστικών προϊόντων στο όνομα και για λογαριασμό μίας ή περισσότερων ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Στους ασφαλιστικούς πράκτορες εντάσσονται τα πιστωτικά ιδρύματα, οι επιχειρήσεις επενδύσεων και οι αγροτικοί

συνεταιρισμοί, όταν ασκούν τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών προϊόντων.

5) «Συντονιστής ασφαλιστικών πρακτόρων»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί τη δραστηριότητα της διανομής ασφαλιστικών προϊόντων μέσω ομάδας ασφαλιστικών πρακτόρων, τους οποίους επιλέγει και προτείνει στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις για συνεργασία, και στη συνέχεια εκπαιδεύει και επιβλέπει το έργο τους, με σκοπό να διασφαλίσει την εκ μέρους τους εφαρμογή των σχετικών με τη διανομή πολιτικών και διαδικασιών των ασφαλιστικών επιχειρήσεων με τις οποίες συνεργάζεται, χωρίς να συμβάλλεται ο ίδιος με αυτούς.

6) «Μεσίτης ασφαλίσεων»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, με γραπτή εντολή του πελάτη, ασκεί τη δραστηριότητα της διανομής ασφαλιστικών προϊόντων με βάση την ανάλυση επαρκούς αριθμού ασφαλιστικών συμβάσεων που διατίθενται στην αγορά, χωρίς να δεσμεύεται ως προς την επιλογή της ασφαλιστικής επιχείρησης.

7) «Ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εκτός από πιστωτικό ίδρυμα ή επιχείρηση επενδύσεων ή τον αγροτικό συνεταιρισμό, όπως ορίζονται στα σημεία 1) και 2) της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 176), που αναλαμβάνει και ασκεί με αμοιβή δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, ως δευτερεύουσα δραστηριότητα, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η κύρια επαγγελματική δραστηριότητα του εν λόγω φυσικού ή νομικού προσώπου δεν είναι η διανομή ασφαλιστικών προϊόντων,

β) το φυσικό ή νομικό πρόσωπο διανέμει μόνο ορισμένα ασφαλιστικά προϊόντα που συμπληρώνουν ένα αγαθό ή μία υπηρεσία,

γ) τα σχετικά ασφαλιστικά προϊόντα δεν καλύπτουν την ασφάλιση ζωής ή κινδύνους αστικής ευθύνης, εκτός αν η εν λόγω κάλυψη συμπληρώνει το αγαθό ή την υπηρεσία που παρέχει ο διαμεσολαβητής ως την κύρια επαγγελματική δραστηριότητά του.

Οι επιχειρήσεις ενοικίασης οχημάτων και τα ταξιδιωτικά γραφεία που δραστηριοποιούνται στη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων εγγράφονται στο ειδικό μητρώο του άρθρου 19 ως ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση.

8) «Αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, άλλο από την αντασφαλιστική επιχείρηση ή τους υπαλλήλους της, το οποίο αναλαμβάνει ή ασκεί με αμοιβή τη δραστηριότητα διανομής αντασφαλιστικών προϊόντων. Αντασφαλιστικοί διαμεσολαβητές με έδρα στην Ελλάδα είναι μόνον οι μεσίτες αντασφαλίσεων, δηλαδή τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που, κατ' εντολή του πελάτη, ασκούν τη δραστηριότητα της διανομής αντασφαλιστικών προϊόντων με βάση την ανάλυση επαρκούς αριθμού αντασφαλιστικών συμβάσεων που διατίθενται στην αγορά, χωρίς να δεσμεύονται ως προς την επιλογή της αντασφαλιστικής επιχείρησης.

9) «Ασφαλιστική επιχείρηση»: οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4364/2016 (Α' 13).

10) «Αντασφαλιστική επιχείρηση»: οι αντασφαλιστικές επιχειρήσεις της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 4364/2016.

11) «Διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων»: κάθε ασφαλιστικός διαμεσολαβητής, ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση ή ασφαλιστική επιχείρηση.

12) «Αμοιβή»: κάθε προμήθεια, τέλος, επιβάρυνση ή άλλη πληρωμή, συμπεριλαμβανομένου κάθε είδους οικονομικού οφέλους ή οποιουδήποτε άλλου χρηματικού ή μη χρηματικού οφέλους ή κινήτρου, που προτείνεται ή παρέχεται σε σχέση με τις δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων.

13) «Κράτος - μέλος καταγωγής»:

α) αν ο διαμεσολαβητής είναι φυσικό πρόσωπο, το κράτος - μέλος στο οποίο διαμένει,

β) εάν ο διαμεσολαβητής είναι νομικό πρόσωπο, το κράτος - μέλος στο οποίο βρίσκεται η καταστατική του έδρα ή, αν δεν έχει καταστατική έδρα σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο, το κράτος - μέλος στο οποίο βρίσκεται η κεντρική του διοίκηση.

14) «Κράτος - μέλος υποδοχής»: το κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο ένας ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής έχει μόνιμη παρουσία ή εγκατάσταση ή παρέχει υπηρεσίες και το οποίο δεν είναι το κράτος - μέλος καταγωγής του.

15) «Υποκατάστημα»: το πρακτορείο ή το υποκατάστημα διαμεσολαβητή, το οποίο βρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους εκτός του κράτους - μέλους καταγωγής του.

16) «Στενοί δεσμοί»: οι στενοί δεσμοί, όπως ορίζονται στην παρ. 17 του άρθρου 3 του ν. 4364/2016.

17) «Κύριος τόπος επιχειρηματικής δραστηριότητας»: ο τόπος από τον οποίο ασκείται η διοίκηση επί της κύριας επιχειρηματικής δραστηριότητας.

18) «Συμβουλή»: η παροχή προσωπικής σύστασης στον πελάτη σε σχέση με μία ή περισσότερες συμβάσεις ασφάλισης.

19) «Μεγάλοι κίνδυνοι»: οι μεγάλοι κίνδυνοι, όπως ορίζονται στην παρ. 27 του άρθρου 3 του ν. 4364/2016.

20) «Επενδυτικό προϊόν βασιζόμενο σε ασφάλιση»: ένα ασφαλιστικό προϊόν που προσφέρει αξία κατά τη λήξη του ή αξία εξαγοράς, οι οποίες είναι, συνολικά ή μερικά, εκθετιμμένες, άμεσα ή έμμεσα, σε διακυμάνσεις της αγοράς και στο οποίο δεν περιλαμβάνονται:

α) οι ασφαλίσεις κατά ζημιών, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 του ν. 4364/2016,

β) οι ασφαλίσεις ζωής, οι παροχές των οποίων καταβάλλονται μόνο σε περίπτωση θανάτου ή για ανικανότητα λόγω σωματικής βλάβης, ασθένειας ή αναπηρίας,

γ) τα συνταξιοδοτικά προϊόντα, τα οποία έχουν ως πρωταρχικό σκοπό την παροχή εισοδήματος στον επενδυτή κατά τη συνταξιοδότησή του και δίνουν στον επενδυτή το δικαίωμα σε ορισμένες παροχές,

δ) τα επισήμως αναγνωρισμένα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά ταμεία που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ν. 3029/2002 (Α' 160) και 4364/2016,

ε) τα ατομικά συνταξιοδοτικά προϊόντα, για τα οποία απαιτείται εισφορά του εργοδότη και στα οποία ο εργαζόμενος ή ο εργοδότης δεν έχει δυνατότητα επιλογής ως προς το συνταξιοδοτικό προϊόν ή τον πάροχο.

21) «Σταθερό μέσο ή μόνιμο υπόθεμα»: κάθε μέσο το οποίο:

α) παρέχει στον πελάτη τη δυνατότητα να αποθηκεύει πληροφορίες που απευθύνονται προσωπικά στον πελάτη αυτόν, κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανατρέχει σε αυτές μελλοντικά και για χρονικό διάστημα ικανό για τους σκοπούς των πληροφοριών,

β) επιτρέπει την αμετάβλητη αναπαραγωγή των αποθηκευμένων πληροφοριών.

22) «Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων» (Ε.Α.Α.Ε.Σ.): η Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή που έχει συσταθεί με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1094/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 (ΕΕ L 331).

23) «Όργανο διοίκησης ασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση»: το συλλογικό ή ατομικό όργανο που σύμφωνα με τη νομοθεσία για τις εμπορικές εταιρείες και αναλόγως της νομικής μορφής του νομικού προσώπου, είναι επιφορτισμένο με την εν γένει διοίκηση και εκπροσώπηση του νομικού προσώπου. Στις ατομικές επιχειρήσεις, ως όργανο διοίκησης νοείται ο ίδιος ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση.

24) «Παραγωγή ασφαλιστικού πράκτορα ή συντονιστή»: το σύνολο των ασφαλιστικών συμβάσεων, οι οποίες καταρτίστηκαν από την ασφαλιστική επιχείρηση με τη διαμεσολάβηση του ασφαλιστικού πράκτορα ή συντονιστή.

2. Για τους σκοπούς των περιπτώσεων 1 και 2 της παραγράφου 1, οι ακόλουθες δραστηριότητες δεν θεωρούνται διανομή ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών προϊόντων:

α) η περιστασιακή παροχή πληροφοριών στο πλαίσιο άλλης επαγγελματικής δραστηριότητας, εάν:

αα) ο πάροχος δεν λαμβάνει πρόσθετα μέτρα για να βοηθήσει στη σύναψη ή την εκτέλεση ασφαλιστικής σύμβασης,

ββ) σκοπός της εν λόγω δραστηριότητας δεν είναι η βοήθεια του πελάτη στη σύναψη ή την εκτέλεση ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής σύμβασης,

β) η κατ' επάγγελμα διαχείριση των αξιώσεων μιας ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης, καθώς και ο διακανονισμός ζημιών και η εκτίμηση των ζημιών από πραγματογνώμονα,

γ) η απλή παροχή δεδομένων και πληροφοριών σχετικά με τους δυνητικούς ασφαλισμένους στους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές ή στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, αν ο πάροχος των πληροφοριών δεν λαμβάνει πρόσθετα μέτρα για να βοηθήσει στη σύναψη ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής σύμβασης,

δ) η απλή παροχή πληροφοριών στους δυνητικούς ασφαλισμένους σχετικά με τα ασφαλιστικά ή αντασφα-

λιστικά προϊόντα ή τον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή την ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση, αν ο πάροχος των πληροφοριών δεν λαμβάνει πρόσθετα μέτρα για να βοηθήσει στη σύναψη ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής σύμβασης.

Άρθρο 5

Συναλλακτικές σχέσεις των διανομένων ασφαλιστικών προϊόντων μεταξύ τους και με τον πελάτη

1. Ο ασφαλιστικός πράκτορας διανέμει προϊόντα μίας ή περισσότερων ασφαλιστικών επιχειρήσεων, βάσει έγγραφης σύμβασης εντολής και αμείβεται με προμήθεια αποκλειστικά από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, στο όνομα και για λογαριασμό των οποίων διανέμει ασφαλιστικά προϊόντα.

2. Ο συντονιστής ασφαλιστικών πρακτόρων ασκεί τη δραστηριότητα της περίπτωσης 5 του άρθρου 4 στο όνομα και για λογαριασμό μίας ή περισσότερων ασφαλιστικών επιχειρήσεων, βάσει έγγραφης σύμβασης εντολής και αμείβεται με προμήθεια αποκλειστικά από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις με τις οποίες συνεργάζεται.

3. Αν, για οποιονδήποτε λόγο, λυθεί η σύμβαση μεταξύ της ασφαλιστικής επιχείρησης και του ασφαλιστικού πράκτορα ή του συντονιστή ασφαλιστικών πρακτόρων, η ασφαλιστική επιχείρηση καταβάλλει στον ασφαλιστικό πράκτορα ή τον συντονιστή ποσό που ισούται με την προμήθεια τριών (3) ετών που θα δικαιούτο, αν δεν είχε λυθεί η σύμβαση, και αναλογεί στην παραγωγή του, η οποία εξακολουθεί, γι' αυτό το διάστημα, να παραμένει στην ασφαλιστική επιχείρηση. Η παραγωγή τεκμαίρεται ότι παραμένει στην ασφαλιστική επιχείρηση, εφόσον διατηρείται η ασφαλιστική κάλυψη για το ασφαλιζόμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή αντικείμενο, χωρίς ουσιώδη μεταβολή των όρων της αρχικής ασφαλιστικής σύμβασης. Η ασφαλιστική επιχείρηση ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα, με αναλυτική κατάσταση, τον ασφαλιστικό πράκτορα ή τον συντονιστή για τη διατηρούμενη σε ισχύ παραγωγή του και τις προμήθειές του που αναλογούν σε αυτή.

Το βάρος απόδειξης για την απώλεια της παραγωγής φέρει η ασφαλιστική επιχείρηση. Το ποσό του πρώτου εδαφίου δεν καταβάλλεται, αν η σύμβαση λύθηκε με πρωτοβουλία του διαμεσολαβητή.

Αν ασκήθηκε ποινική δίωξη εναντίον του ασφαλιστικού πράκτορα ή του συντονιστή ασφαλιστικών πρακτόρων, για αξιόποινες πράξεις από τη σχέση του με την ασφαλιστική επιχείρηση ή που τελέστηκαν επ' ευκαιρία αυτής, καταβάλλεται στον ασφαλιστικό πράκτορα ή συντονιστή το ήμισυ του ποσού που θα δικαιούτο, αν δεν είχε λυθεί η σύμβαση, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο. Σε περίπτωση αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης ή παύσης της ποινικής δίωξης ή εν γένει απαλλαγής του πράκτορα ή του συντονιστή από τις σχετικές κατηγορίες, η ασφαλιστική επιχείρηση υποχρεούται να καταβάλει εντόκως στον ασφαλιστικό πράκτορα ή τον συντονιστή το ποσό που υπολείπεται. Αντίθετα, αν ο πράκτορας ή ο συντονιστής καταδικαστεί αμετάκλητα, επιστρέφει εντό-

κως το ποσό που έλαβε μετά την άσκηση της ποινικής δίωξης.

Σε περίπτωση μόνιμης ολικής ανικανότητας του ασφαλιστικού πράκτορα ή του συντονιστή ασφαλιστικών πρακτόρων, η ασφαλιστική επιχείρηση καταβάλλει στον ασφαλιστικό πράκτορα ή τον συντονιστή ποσό που ισούται με την προμήθεια τεσσάρων (4) ετών που αναλογεί στην παραγωγή του, η οποία εξακολουθεί γι' αυτό το διάστημα να παραμένει στην ασφαλιστική επιχείρηση. Σε περίπτωση θανάτου του ασφαλιστικού πράκτορα ή του συντονιστή, το ανωτέρω ποσό καταβάλλεται στα πρόσωπα που ο πράκτορας ή ο συντονιστής έχει ορίσει ως δικαιούχους. Αν δεν έχουν οριστεί δικαιούχοι, η ασφαλιστική επιχείρηση καταβάλλει το ποσό αυτό στους κληρονόμους του θανόντος κατά το λόγο της κληρονομικής τους μερίδας.

Σε περίπτωση αποχώρησης του ασφαλιστικού πράκτορα ή του συντονιστή ασφαλιστικών πρακτόρων, λόγω συνταξιοδότησης, η ασφαλιστική επιχείρηση του καταβάλλει ποσό που ισούται με την προμήθεια τριών (3) ετών που αναλογεί στην παραγωγή του, η οποία εξακολουθεί να παραμένει γι' αυτό το διάστημα σε αυτήν.

4. Ο μεσίτης ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων ασκεί τη δραστηριότητα διανομής βάσει έγγραφης σύμβασης με τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, με τρόπο που να αποτρέπεται η νομική και οικονομική εξάρτησή του έναντι αυτών. Ο μεσίτης ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων λαμβάνει:

α) προμήθεια από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, στις οποίες τοποθέτησε τον ασφαλιστικό κίνδυνο κατ' εντολή του πελάτη του, ή και

β) αμοιβή από τον πελάτη, βάσει έγγραφης σύμβασης μεταξύ τους.

Ελάχιστο περιεχόμενο της συμφωνίας με τον πελάτη είναι ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου του μεσίτη ασφαλίσεων, ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου του πελάτη, ο χρόνος και ο τρόπος απόδοσης της αμοιβής και το ακριβές ποσό της αμοιβής ή, αν αυτό δεν είναι δυνατόν, η βάση και η μέθοδος υπολογισμού της αμοιβής.

5. Στην ασφάλιση μεγάλων κινδύνων, όταν πρόκειται για επαγγελματία πελάτη της παρ. 10 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 (Α' 14) και στη συνασφάλιση της παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 2496/1997 (Α' 87), ο μεσίτης ασφαλίσεων μπορεί, αν δεν είναι δυνατή η άμεση έκδοση από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις ασφαλιστηρίου του άρθρου 2 του ν. 2496/1997, να υποβάλει στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις «συμφωνητικό ασφαλιστικής κάλυψης», στο οποίο αναγράφονται οι προϋποθέσεις και οι όροι αποδοχής της ασφάλισης από τις ενδιαφερόμενες ασφαλιστικές επιχειρήσεις, οι οποίες βεβαιώνουν την αποδοχή της κάλυψης του κινδύνου. Ο μεσίτης ασφαλίσεων εκδίδει «πιστοποιητικό ασφάλισης» με βάση τα στοιχεία που συμφώνησε με την ασφαλιστική επιχείρηση, το οποίο παραδίδει στον πελάτη. Ο μεσίτης αντικαθιστά το πιστοποιητικό ασφαλιστικής κάλυψης, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με τη σύμβαση ασφάλισης.

6. Ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, διανέμει προϊόντα μίας ή περισσότερων

ασφαλιστικών επιχειρήσεων, που αναλαμβάνει την πλήρη ευθύνη για τη δραστηριότητά του και αμείβεται με προμήθεια από εκείνην.

7. Η συνεργασία μεταξύ των εγγεγραμμένων προσώπων στο ειδικό μητρώο του άρθρου 19 επιτρέπεται μόνο εφόσον είναι εγγεγραμμένοι στην ίδια κατηγορία. Αν μεταξύ της ασφαλιστικής επιχείρησης και του πελάτη μεσολαβούν περισσότεροι του ενός διαμεσολαβητές, οι οποίοι συνεργάζονται μεταξύ τους στην προώθηση του ασφαλιστικού προϊόντος, εκείνος από τους συνεργαζόμενους διαμεσολαβητές που έχει σύμβαση με την ασφαλιστική επιχείρηση, λαμβάνει έγκριση από την ασφαλιστική επιχείρηση για τη διανομή των προϊόντων της μέσα από τη συγκεκριμένη συνεργασία και, κατά περίπτωση, για την εξουσιοδότηση της παραγράφου 5 του άρθρου 28, πριν συναφθεί οποιαδήποτε ασφαλιστική σύμβαση. Αν η ασφαλιστική επιχείρηση διαπιστώσει την προώθηση των προϊόντων της από μη εγκεκριμένη συνεργασία, ζητεί, εγγράφως, διευκρινίσεις από τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή, που έχει σύμβαση με αυτή, και θέτει προθεσμία για την παροχή των διευκρινίσεων αυτών, που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών (3) ημερών. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη ή αν οι διευκρινίσεις του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή δεν κριθούν επαρκείς, η ασφαλιστική επιχείρηση δικαιούται να καταγγείλει τη σύμβαση και τα αποτελέσματα της καταγγελίας αυτής επέρχονται ύστερα από τρεις (3) ημέρες από την επίδοσή της στον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή. Στην περίπτωση αυτή, η ασφαλιστική επιχείρηση μπορεί να παρακρατήσει τις αναλογούσες επί του ασφαλιστρού προμήθειες που θα κατέβαλλε στον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή, αν είχε εγκρίνει τη συνεργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ, ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΡΧΩΝ

Άρθρο 6

Σκοπός και γενικές αρχές εποπτείας (άρθρο 12 και άρθρο 1 παρ. 5 της Οδηγίας)

1. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων των Επιμελητηρίων και της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος (Κ.Ε.Ε.Ε.) που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 26, αρμόδια για την εποπτεία της δραστηριότητας διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, εφεξής αναφερόμενη ως η εποπτική αρχή.

2. Η εποπτική αρχή εποπτεύει, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και του καταστατικού της (ν. 3424/1927, Α' 298), τον τρόπο που ασκείται η δραστηριότητα διανομής των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, ώστε να διασφαλίζει τη διαρκή συμμόρφωση των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων και των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών διαμεσολαβητών, καθώς και των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, με τις διατάξεις του παρόντος και της κείμενης ασφαλιστικής νομοθεσίας. Η εποπτική αρχή παρακολουθεί τη λειτουργία της αγοράς ασφαλι-

στικών προϊόντων, περιλαμβανομένης της αγοράς για ασφαλιστικά προϊόντα που είναι συμπληρωματικά άλλης υπηρεσίας ή αγαθού, τα οποία διατίθενται, διανέμονται ή πωλούνται στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως χώρας προέλευσης, ή πωλούνται προς την αγορά άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με χώρα προέλευσης την Ελλάδα.

3. Για την άσκηση των εποπτικών της αρμοδιοτήτων η εποπτική αρχή μεριμνά να διαθέτει σε συνεχή βάση επαρκές εξειδικευμένο προσωπικό.

4. Τα όργανα διοίκησης της εποπτικής αρχής και το προσωπικό αυτής, δεν ευθύνονται αστικά έναντι τρίτων για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους εντός των κατά το παρόν Μέρος νόμο αρμοδιοτήτων τους, καθώς επίσης εντός των λοιπών αρμοδιοτήτων, τις οποίες ασκεί η εποπτική αρχή κατά ανάθεση δημόσιας εξουσίας, εκτός αν βαρύνονται με δόλο.

Άρθρο 7 **Διενέργεια ελέγχων**

1. Για την άσκηση των εποπτικών της αρμοδιοτήτων, η εποπτική αρχή μπορεί να διενεργεί, γενικούς ή ειδικούς, επιτόπιους ή μη ελέγχους σε ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, ασφαλιστικούς και αντασφαλιστικούς διαμεσολαβητές και ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση. Επίσης, η εποπτική αρχή μπορεί να διενεργεί ελέγχους σε:

α) κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος αλλά, είτε του έχουν ανατεθεί εξωτερικά λειτουργίες της ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης, σύμφωνα με το άρθρο 37 του ν. 4364/2016, είτε είναι τρίτος με τον οποίον η ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση ή ο ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση έχει πραγματοποιήσει συναλλαγή, η οποία είναι αναγκαία να ελεγχθεί για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος,

β) οποιοδήποτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μόνο όμως στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος και εφόσον ο έλεγχος δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης ή του ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση.

2. Η εποπτική αρχή, κατά την άσκηση των εποπτικών αρμοδιοτήτων της:

α) έχει πρόσβαση σε οποιοδήποτε έγγραφο, βιβλίο ή άλλο στοιχείο τηρείται, με οποιαδήποτε μορφή, για τις δραστηριότητες του ελεγχόμενου, είτε στις ίδιες τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις είτε αλλού, εντός ή εκτός Ελλάδας, και μπορεί να λαμβάνει αντίγραφο του, ακόμη και αν αυτό περιέχει απλά ή ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων,

β) μπορεί να ζητεί πληροφορίες από οποιοδήποτε πρόσωπο ή δημόσια αρχή,

γ) μπορεί να απαιτεί τη διακοπή της πώλησης συγκεκριμένου ασφαλιστικού προϊόντος ή τη διακοπή δραστηριότητας ή πρακτικής προώθησης προϊόντος που είναι αντίθετη με το παρόν Μέρος,

δ) μπορεί να λαμβάνει πληροφορίες από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και να αναθέτει εξακριβώσεις, μελέτες, έρευνες και κατά περίπτωση έργα σε εξωτερικούς συνεργάτες,

ε) μπορεί να λαμβάνει κάθε πληροφορία για συμβάσεις που βρίσκονται στην κατοχή ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων ή ασφαλιστικών διαμεσολαβητών ή έχουν συναφθεί με τρίτους.

Κατά τη διενέργεια ελέγχων από την εποπτική αρχή ή τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών - μελών, σύμφωνα με το παρόν Μέρος και το ν. 4364/2016, τα πρόσωπα που υπόκεινται στους ελέγχους αυτούς δεν δικαιούνται να επικαλεστούν το απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων ή τη νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων ή άλλο απόρρητο έναντι των αρμόδιων αρχών ή των προσώπων που είναι εξουσιοδοτημένα από αυτές για τη διενέργεια του ελέγχου.

3. Οι διανομείς διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που υποβάλλουν στην εποπτική αρχή είναι πλήρεις, ακριβείς και κατάλληλες για την άσκηση του εποπτικού της έργου.

4. Τα πάσης φύσεως έγγραφα που υποβάλλονται από τους διανομείς στην εποπτική αρχή, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο παρόν Μέρος, είναι στην ελληνική γλώσσα. Η εποπτική αρχή μπορεί να λαμβάνει υπόψη της έγγραφα σε άλλες επίσημες ευρωπαϊκές γλώσσες, εφόσον κατά την απόλυτη και ανέλεγκτη κρίση της έχει, κατά τον χρόνο εκείνο, τη δυνατότητα να το πράξει.

Άρθρο 8 **Συνεργασία με την Ε.Α.Α.Ε.Σ.** **και εποπτική σύγκλιση**

Η εποπτική αρχή καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να συμμορφώνεται με τις κατευθυντήριες γραμμές, τις συστάσεις και τα πρότυπα που εκδίδονται από την Ε.Α.Α.Ε.Σ., σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1094/2010, καθώς και από τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές μέσω της Μικτής Επιτροπής, σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών (ΕΕ) αριθμ. 1093/2010, 1094/2010 και 1095/2010, όπως εκάστοτε ισχύουν, οι οποίες σχετίζονται με τις αρμοδιότητές της δυνάμει του παρόντος και εκδίδει σχετικές αποφάσεις που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 9 **Συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών - μελών** **(Άρθρο 13 της Οδηγίας)**

1. Η εποπτική αρχή συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και ανταλλάσσει πληροφορίες για τους διανομείς ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, προκειμένου να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος. Ειδικότερα, κατά τη διαδικασία

εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 19 και σε διαρκή βάση, η εποπτική αρχή ανταλλάσσει πληροφορίες με τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών - μελών της Ε.Ε. για την καλή φήμη, τις επαγγελματικές γνώσεις και τις ικανότητες των διανομέων ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων.

2. Η εποπτική αρχή ανταλλάσσει πληροφορίες με τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών - μελών για τους διανομείς ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, στους οποίους έχει επιβληθεί κύρωση ή άλλο μέτρο που προβλέπεται στο Κεφάλαιο VII της Οδηγίας 2016/97 και στα άρθρα 41 έως 46 του παρόντος, ιδίως αν έχει ή είχε ως αποτέλεσμα τη διαγραφή των εν λόγω διανομέων από τα μητρώα του άρθρου 3 της Οδηγίας 2016/97 και του άρθρου 19 του παρόντος.

3. Όλα τα πρόσωπα που υποχρεούνται να λαμβάνουν ή να παρέχουν πληροφορίες, σύμφωνα με το παρόν Μέρος, οφείλουν να τηρούν το επαγγελματικό απόρρητο, όπως ορίζεται στο άρθρο 44 του ν. 4364/2016.

4. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με το παρόν Μέρος, η Κ.Ε.Ε. και τα αρμόδια επιμελητήρια παρέχουν στην εποπτική αρχή, μόλις τους ζητηθεί, κάθε πληροφορία, στοιχείο και έγγραφο που σχετίζεται με τις αρμοδιότητες αυτές.

Άρθρο 10

Καταγγελίες

(Άρθρο 14 της Οδηγίας)

Με απόφαση της εποπτικής αρχής καθορίζεται η διαδικασία υποβολής από τους πελάτες και τους άλλους ενδιαφερομένους και, ειδικότερα, τις ενώσεις καταναλωτών, καταγγελιών κατά των διανομέων ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, καθώς και διερεύνησης της βασιμότητας των καταγγελιών αυτών, μετά την οποία και αφού ασκηθεί από τους ελεγχόμενους το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 (Α' 45), μπορεί, αν διαπιστωθούν παραβάσεις και ανεξαρτητως της ενδεχόμενης ποινικής τους ευθύνης, να τους επιβληθούν οι κυρώσεις του άρθρου 43, ανά παράβαση. Σε κάθε περίπτωση, η εποπτική αρχή αποστέλλει, μέσα σε εύλογο χρόνο, απάντηση στον καταγγέλλοντα για το περιεχόμενο της καταγγελίας του.

Άρθρο 11

Εξωδικαστική επίλυση διαφορών

(Άρθρο 15 της Οδηγίας)

1. Για την εξωδικαστική επίλυση διαφορών του με διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων, ο πελάτης μπορεί να προσφύγει στον Συνήγορο του Καταναλωτή, ο οποίος έχει συσταθεί με τον ν. 3297/2004 (Α' 259), ή σε άλλον φορέα Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών, νόμιμα καταχωρισμένο στο Μητρώο της Γενικής Διεύθυνσης Προστασίας Καταναλωτή και Εποπτείας της Αγοράς, σύμφωνα με το άρθρο 18 της 70330οικ./30.6.2015 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Β' 1421).

2. Οι φορείς της παραγράφου 1 συνεργάζονται με τους αντίστοιχους φορείς των άλλων κρατών - μελών για την επίλυση διασυνοριακών διαφορών που αφορούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το παρόν Μέρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Άρθρο 12

Άσκηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

(Άρθρο 4 της Οδηγίας)

1. Κάθε ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, με χώρα καταγωγής την Ελλάδα, ο οποίος προτίθεται να ασκήσει τις δραστηριότητές του για πρώτη φορά στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, ενημερώνει, εγγράφως, για την πρόθεσή του αυτή:

α) το επιμελητήριο, στο ειδικό μητρώο του οποίου είναι εγγεγραμμένος,

β) την εποπτική αρχή.

2. Το επιμελητήριο αποστέλλει στην εποπτική αρχή, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την παραλαβή του εγγράφου της παραγράφου 1, τις εξής πληροφορίες:

α) το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και τον αριθμό ειδικού μητρώου του διαμεσολαβητή,

β) το κράτος - μέλος ή τα κράτη - μέλη στα οποία προτίθεται να ασκήσει δραστηριότητες ο διαμεσολαβητής,

γ) την κατηγορία διαμεσολάβησης της παραγράφου 3 του άρθρου 19 στην οποία έχει εγγραφεί ο διαμεσολαβητής,

δ) τους κλάδους στους οποίους προτίθεται ο διαμεσολαβητής να δραστηριοποιηθεί, αναφέροντας κατά περίπτωση, εάν μπορεί να προωθεί επενδυτικά προϊόντα που βασίζονται σε ασφάλιση,

ε) την επωνυμία κάθε ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης για λογαριασμό της οποίας θα διαμεσολαβεί στο κράτος - μέλος υποδοχής, εφόσον ο διαμεσολαβητής διαθέτει τη σχετική πληροφορία,

στ) αντίγραφο του ασφαλιστηρίου επαγγελματικής αστικής ευθύνης ή άλλου εγγράφου σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 21 και την περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 22.

3. Η εποπτική αρχή αποστέλλει τις πληροφορίες των περιπτώσεων α' έως ε' της παραγράφου 2, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την παραλαβή τους, στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής, στο οποίο σκοπεύει να δραστηριοποιηθεί ο διαμεσολαβητής της παραγράφου 1.

4. Μόλις η αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής επιβεβαιώσει στην εποπτική αρχή την παραλαβή των πληροφοριών της παραγράφου 2, η εποπτική αρχή ενημερώνει, εγγράφως, τον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, καθώς και το αρμόδιο επαγγελματι-

κό επιμελητήριο, ότι οι πληροφορίες έχουν παραληφθεί από την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής και ότι ο διαμεσολαβητής μπορεί να αρχίσει τις δραστηριότητές του στο κράτος - μέλος υποδοχής. Η εποπτική αρχή ενημερώνει ταυτόχρονα τον διαμεσολαβητή:

α) ότι οι πληροφορίες, όσον αφορά τις νομοθετικές διατάξεις που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 11 της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ, οι οποίες ισχύουν στο κράτος - μέλος υποδοχής, είναι διαθέσιμες με τα μέσα που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 11 της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ,

β) ότι ο διαμεσολαβητής υποχρεούται να συμμορφωθεί προς τις διατάξεις που αναφέρονται στην περίπτωση α', προκειμένου να αρχίσει τις δραστηριότητές του στο κράτος - μέλος υποδοχής.

5. Σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων της παραγράφου 2, ο ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση ενημερώνει για τη μεταβολή αυτή το αρμόδιο επιμελητήριο, τριάντα (30) τουλάχιστον ημέρες πριν επιφέρει τη μεταβολή. Το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τότε που έλαβε την ενημέρωση του πρώτου εδαφίου, το επιμελητήριο γνωστοποιεί τη μεταβολή στην εποπτική αρχή. Το αργότερο μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τότε που ενημερώθηκε, η εποπτική αρχή γνωστοποιεί, με τη σειρά της, τη μεταβολή στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής.

6. Όταν η Ελλάδα είναι το κράτος - μέλος υποδοχής ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, με χώρα καταγωγής άλλο κράτος - μέλος, ο οποίος προτίθεται να ασκήσει τις δραστηριότητές του στην Ελλάδα υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, η εποπτική αρχή είναι αρμόδια να λαμβάνει από την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής τις πληροφορίες του άρθρου 4 της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ. Η εποπτική αρχή επιβεβαιώνει, χωρίς καθυστέρηση, στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής την παραλαβή των πληροφοριών του πρώτου εδαφίου.

Άρθρο 13

Παράβαση υποχρεώσεων κατά την άσκηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (Άρθρο 5 της Οδηγίας)

1. Όταν η Ελλάδα είναι το κράτος - μέλος υποδοχής, αν η εποπτική αρχή έχει λόγους να θεωρεί ότι ο ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, ο οποίος ασκεί δραστηριότητες στην Ελλάδα υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει σύμφωνα με το παρόν Μέρος γνωστοποιεί τις διαπιστώσεις αυτές στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής.

2. Αν, παρά τα ληφθέντα από το κράτος καταγωγής μέτρα, ύστερα από την ενημέρωση της παραγράφου 1, ή επειδή τα μέτρα αυτά αποδείχθηκαν ανεπαρκή ή

επειδή δεν έχουν ληφθεί μέτρα από το κράτος - μέλος καταγωγής, ο ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση εξακολουθεί να ενεργεί κατά τρόπο σαφώς ζημιογόνο, είτε για τα συμφέροντα των καταναλωτών στην Ελλάδα σε μεγάλη κλίμακα είτε για την εύρυθμη λειτουργία της ελληνικής ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής αγοράς, η εποπτική αρχή μπορεί, αφού ενημερώσει σχετικά την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής, να λάβει οποιοδήποτε κατάλληλο μέτρο, ιδίως από αυτά που προβλέπονται στο άρθρο 43, για την πρόληψη νέων παρατυπιών, και, εφόσον είναι απόλυτα αναγκαίο, να απαγορεύσει στον διαμεσολαβητή την άσκηση νέων δραστηριοτήτων στην Ελλάδα. Επιπλέον, στην περίπτωση αυτή, η εποπτική αρχή μπορεί να παραπέμψει το ζήτημα στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. και να ζητήσει τη βοήθειά της, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 1094/2010.

3. Ανεξάρτητα από την υποχρέωση της παραγράφου 1, η εποπτική αρχή μπορεί να λαμβάνει σε βάρος του ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση οποιοδήποτε από τα μέτρα του άρθρου 43 κρίνει κατάλληλο για την πρόληψη και τιμωρία των παρατυπιών που διαπράττονται στην Ελλάδα, αν είναι απαραίτητη η ανάληψη άμεσης δράσης, προκειμένου να προστατευθούν τα δικαιώματα των καταναλωτών. Στις περιπτώσεις αυτές, η εποπτική αρχή μπορεί, επιπλέον των μέτρων του άρθρου 43, να απαγορεύσει στον διαμεσολαβητή την άσκηση νέων δραστηριοτήτων στην Ελλάδα.

4. Κάθε μέτρο που λαμβάνει η εποπτική αρχή, ως αρμόδια αρχή κράτους - μέλους υποδοχής, γνωστοποιείται εγγράφως με αιτιολογημένη απόφαση στον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή στον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση και κοινοποιείται, στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής του διαμεσολαβητή, στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

5. Αν η εποπτική αρχή, ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής, ενημερωθεί από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους υποδοχής ότι ένας ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ένας ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, ο οποίος δραστηριοποιείται στο κράτος - μέλος υποδοχής υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει, σύμφωνα με την Οδηγία 2016/97/ΕΕ, η εποπτική αρχή, αφού αξιολογήσει την πληροφωρία, λαμβάνει, το συντομότερο δυνατόν και κρίνοντας κατά περίπτωση, τα ενδεδειγμένα από τα μέτρα του άρθρου 43, για να διορθώσει την κατάσταση. Η εποπτική αρχή ενημερώνει την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής για κάθε μέτρο που έλαβε. Επίσης, η εποπτική αρχή μπορεί να παραπέμψει το θέμα στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. και να ζητήσει τη βοήθειά της, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 1094/2010. Όταν

άλλο κράτος - μέλος λαμβάνει μέτρα σε βάρος ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, με χώρα καταγωγής την Ελλάδα, ο οποίος δραστηριοποιείται στο άλλο κράτος - μέλος υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, η εποπτική αρχή είναι αρμόδια να λαμβάνει τη σχετική ενημέρωση από την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής.

Άρθρο 14

Άσκηση της ελευθερίας εγκατάστασης (Άρθρο 6 της Οδηγίας)

1. Κάθε ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, με χώρα καταγωγής την Ελλάδα, ο οποίος προτίθεται να κάνει χρήση της ελευθερίας εγκατάστασης, ιδρύοντας υποκατάστημα ή έχοντας μόνιμη παρουσία στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους, ενημερώνει εγγράφως για την πρόθεσή του αυτή:

α) το επιμελητήριο στο ειδικό μητρώο του οποίου είναι εγγεγραμμένος,

β) την εποπτική αρχή.

2. Το επιμελητήριο αποστέλλει στην εποπτική αρχή, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την παραλαβή του εγγράφου της παραγράφου 1, τις εξής πληροφορίες:

α) το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και τον αριθμό ειδικού μητρώου του διαμεσολαβητή,

β) το κράτος - μέλος στο έδαφος του οποίου ο διαμεσολαβητής σκοπεύει να ιδρύσει υποκατάστημα ή να έχει μόνιμη παρουσία,

γ) την κατηγορία διαμεσολάβησης της παραγράφου 3 του άρθρου 19 στην οποία έχει εγγραφεί ο διαμεσολαβητής,

δ) τους κλάδους στους οποίους προτίθεται να δραστηριοποιηθεί ο διαμεσολαβητής, αναφέροντας κατά περίπτωση αν μπορεί να προωθηεί επενδυτικά προϊόντα που βασίζονται σε ασφάλιση,

ε) την επωνυμία κάθε ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης, για λογαριασμό της οποίας θα διαμεσολαβεί στο κράτος - μέλος υποδοχής, εφόσον ο διαμεσολαβητής διαθέτει τη σχετική πληροφορία,

στ) τη διεύθυνση στο κράτος - μέλος υποδοχής, στην οποία μπορεί να ζητηθούν έγγραφα,

ζ) το όνομα κάθε αρμοδίου για τη διοίκηση του υποκαταστήματος ή της μόνιμης παρουσίας,

η) αντίγραφο του υποβληθέντος από τον διαμεσολαβητή ασφαλιστηρίου επαγγελματικής αστικής ευθύνης ή άλλου εγγράφου, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 21 και την περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 22.

3. Η εποπτική αρχή αποστέλλει στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής τις πληροφορίες των περιπτώσεων α' έως η' της παραγράφου 2, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την παραλαβή τους, εκτός εάν η εποπτική αρχή έχει λόγους να αμφιβάλει για την επάρκεια της οργανωτικής διάρθρωσης ή της χρηματοοικονομικής κατάστασης του ασφαλιστικού

ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, λαμβανομένων υπόψη των δραστηριοτήτων διανομής που προτίθεται να ασκήσει.

4. Μόλις η αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής επιβεβαιώσει στην εποπτική αρχή ότι παρέλαβε τις πληροφορίες της παραγράφου 3, η εποπτική αρχή ενημερώνει εγγράφως τον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή τον ασφαλιστικό ή διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, καθώς και το αρμόδιο επιμελητήριο. Επιπλέον, η εποπτική αρχή γνωστοποιεί στον διαμεσολαβητή τις νομοθετικές διατάξεις που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 11 της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ, οι οποίες ισχύουν στο κράτος - μέλος υποδοχής, καθώς και τα μέσα των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 11 της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ με τα οποία αυτές είναι διαθέσιμες και ανακοινώνει στον διαμεσολαβητή ότι μπορεί να αρχίσει τη δραστηριότητά του στο κράτος - μέλος υποδοχής υπό τον όρο ότι συμμορφώνεται προς τις εν λόγω νομοθετικές διατάξεις.

Αν ο ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, δεν λάβει από την εποπτική αρχή την ανωτέρω γραπτή ενημέρωση μέσα σε δύο (2) μήνες από την ημερομηνία που εκδήλωσε την πρόθεση της παραγράφου 1, ο εν λόγω διαμεσολαβητής μπορεί να εγκαταστήσει το υποκατάστημα και να αρχίσει τη δραστηριότητά του στο κράτος - μέλος υποδοχής.

5. Αν η εποπτική αρχή αρνηθεί να γνωστοποιήσει τις πληροφορίες της παραγράφου 3 στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής, ενημερώνει για τους λόγους της άρνησής της τον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή τον ασφαλιστικό ή διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την παραλαβή των πληροφοριών από το αρμόδιο επιμελητήριο σύμφωνα με την παράγραφο 2.

6. Σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων της παραγράφου 2, ο ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, ενημερώνει για τη μεταβολή αυτή το αρμόδιο επιμελητήριο, τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν επιφέρει τη μεταβολή. Το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τότε που έλαβε την ενημέρωση του πρώτου εδαφίου, το αρμόδιο επιμελητήριο γνωστοποιεί τη μεταβολή στην εποπτική αρχή. Το αργότερο μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τότε που ενημερώθηκε, η εποπτική αρχή, με τη σειρά της, γνωστοποιεί τη μεταβολή στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής.

7. Αν η Ελλάδα είναι το κράτος - μέλος υποδοχής ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, ο οποίος έχει ως χώρα καταγωγής άλλο κράτος - μέλος

και προτίθεται να κάνει χρήση της ελευθερίας εγκατάστασης, ιδρύοντας υποκατάστημα ή έχοντας μόνιμη παρουσία στην Ελλάδα, η εποπτική αρχή λαμβάνει από την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής τις πληροφορίες του άρθρου 6 της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ και επιβεβαιώνει την παραλαβή τους χωρίς καθυστέρηση. Μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την παραλαβή των ανωτέρω πληροφοριών, η εποπτική αρχή γνωστοποιεί στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής τις διατάξεις γενικού συμφέροντος του άρθρου 18 που ισχύουν στην Ελλάδα, καθώς και τα μέσα με τα οποία αυτές είναι διαθέσιμες προς το κοινό.

8. Για τους σκοπούς του παρόντος, κάθε μόνιμη παρουσία διαμεσολαβητή στο έδαφος της Ελλάδας ή άλλου κράτους - μέλους σαν να έχει υποκατάστημα εξομοιώνεται με υποκατάστημα, εκτός αν ο διαμεσολαβητής νομίμως έχει μόνιμη παρουσία με διαφορετική νομική μορφή σε αυτό το κράτος - μέλος.

Άρθρο 15 **Κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ** **κρατών - μελών καταγωγής και υποδοχής** **(Άρθρο 7 της Οδηγίας)**

1. Αν ο κύριος τόπος επιχειρηματικής δραστηριότητας ενός ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή ενός ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, βρίσκεται σε άλλο κράτος - μέλος και η Ελλάδα είναι η χώρα καταγωγής του, η αρμόδια αρχή του άλλου κράτους - μέλους μπορεί να συμφωνήσει με την εποπτική αρχή ότι η αρμόδια αρχή του άλλου κράτους - μέλους θα ενεργεί σαν να είναι η εποπτική αρχή, όσον αφορά την εφαρμογή των άρθρων 19 έως 46. Αν υπάρξει τέτοια συμφωνία, η εποπτική αρχή ενημερώνει γι' αυτήν χωρίς καθυστέρηση τον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, καθώς και την Ε.Α.Α.Ε.Σ..

Αν ο κύριος τόπος επιχειρηματικής δραστηριότητας ενός ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή ενός ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση βρίσκεται στην Ελλάδα, ενώ η χώρα καταγωγής του είναι άλλο κράτος - μέλος, η εποπτική αρχή μπορεί να συμφωνήσει με την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής να ενεργεί η εποπτική αρχή σαν αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής, όσον αφορά την εφαρμογή των Κεφαλαίων IV έως και VII της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ.

2. Η εποπτική αρχή διασφαλίζει ότι οι υπηρεσίες που παρέχονται κατά το άρθρο 14 του παρόντος από φυσικά ή νομικά πρόσωπα άλλων κρατών - μελών εγκαταστημένα στην Ελλάδα, είναι σύμφωνες με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 27 έως 40. Η εποπτική αρχή μπορεί να επανεξετάξει τις ρυθμίσεις που αφορούν την εγκατάσταση του προηγούμενου εδαφίου και να ζητεί όποιες αλλαγές είναι απαραίτητες για να μπορεί να επιβάλει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 27 ως 40.

Άρθρο 16 **Παράβαση υποχρεώσεων κατά την άσκηση** **της ελευθερίας εγκατάστασης** **(Άρθρο 8 της Οδηγίας)**

1. Αν η εποπτική αρχή, ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής, διαπιστώσει ότι ένας ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ένας ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, ο οποίος δραστηριοποιείται στην Ελλάδα με ελεύθερη εγκατάσταση, παραβαίνει τις διατάξεις των άρθρων 27 έως 40, μπορεί να λάβει τα ενδεδειγμένα, κατά την αιτιολογημένη κρίση της, μέτρα του άρθρου 43.

2. Αν η εποπτική αρχή, ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής, έχει λόγους να θεωρεί ότι ένας ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ένας ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, ο οποίος δραστηριοποιείται στην Ελλάδα μέσω εγκατάστασης, παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και αν η εποπτική αρχή δεν είναι υπεύθυνη σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 15, η εποπτική αρχή γνωστοποιεί τις διαπιστώσεις της στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής.

3. Αν, παρά τα ληφθέντα από το κράτος καταγωγής μέτρα, ύστερα από την ενημέρωση της παραγράφου 2, ή επειδή τα μέτρα αυτά αποδείχθηκαν ανεπαρκή ή επειδή δεν έχουν ληφθεί μέτρα από το κράτος - μέλος καταγωγής, ο ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, εξακολουθεί να ενεργεί κατά τρόπο σαφώς ζημιολόγο για τα συμφέροντα των καταναλωτών στην Ελλάδα σε μεγάλη κλίμακα ή για την εύρυθμη λειτουργία της ελληνικής ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής αγοράς, η εποπτική αρχή μπορεί, αφού ενημερώσει σχετικά την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής, να λάβει σε βάρος του ανωτέρω διαμεσολαβητή οποιοδήποτε από τα μέτρα του άρθρου 43 για την πρόληψη νέων παρατυπιών και, εφόσον είναι απόλυτα αναγκαίο, να απαγορεύσει στον εν λόγω διαμεσολαβητή να συνεχίσει την άσκηση νέων δραστηριοτήτων στην Ελλάδα. Επιπλέον, η εποπτική αρχή μπορεί να παραπέμψει το θέμα στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. και να ζητήσει τη βοήθειά της σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 1094/2010.

4. Εκτός από τα μέτρα των παραγράφων 2 και 3, η εποπτική αρχή, ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής, μπορεί να λαμβάνει σε βάρος του ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, οποιοδήποτε από τα μέτρα του άρθρου 43 κρίνει κατάλληλο για να αποτρέψει ή να τιμωρήσει παραβάσεις που διαπράττονται στην Ελλάδα, αν είναι απολύτως απαραίτητη η ανάληψη άμεσης δράσης, προκειμένου να προστατευτούν τα δικαιώματα των καταναλωτών και εφόσον τα ισοδύναμα μέτρα του κράτους - μέλους καταγωγής είναι

ανεπαρκή ή ανύπαρκτα. Τα ανωτέρω μέτρα δεν μπορεί να εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των διαμεσολαβητών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Στις περιπτώσεις αυτές, η εποπτική αρχή μπορεί, επιπλέον των μέτρων του άρθρου 43, να απαγορεύσει στον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή στον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, την άσκηση νέας δραστηριότητας στην Ελλάδα.

5. Κάθε μέτρο που λαμβάνει η εποπτική αρχή, ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, γνωστοποιείται εγγράφως με αιτιολογημένη απόφαση στον ενδιαφερόμενο ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή στον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση και κοινοποιείται στην αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής του διαμεσολαβητή, στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

6. Αν η εποπτική αρχή, ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής, ενημερωθεί από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους υποδοχής ότι ένας ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ένας ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, ο οποίος δραστηριοποιείται στο άλλο κράτος - μέλος μέσω εγκατάστασης, παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει σύμφωνα με την Οδηγία 2016/97/ΕΕ, αφού αξιολογήσει τις πληροφορίες αυτές, λαμβάνει, το συντομότερο δυνατόν και κρίνοντας κατά περίπτωση, τα ενδεδειγμένα από τα μέτρα του άρθρου 43, για να διορθώσει την κατάσταση. Η εποπτική αρχή ενημερώνει την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής για κάθε μέτρο που έλαβε. Επίσης, η εποπτική αρχή μπορεί να παραπέμψει το θέμα στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. και να ζητήσει τη βοήθειά της, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 1094/2010.

Όταν άλλο κράτος - μέλος λαμβάνει μέτρα σε βάρος ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, ο οποίος έχει ως χώρα καταγωγής την Ελλάδα και δραστηριοποιείται στο άλλο κράτος - μέλος μέσω εγκατάστασης, η εποπτική αρχή είναι η αρμόδια να λαμβάνει τη σχετική ενημέρωση από την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής.

Άρθρο 17

Παράβαση κανόνων περί προστασίας του δημοσίου συμφέροντος (Άρθρο 9 της Οδηγίας)

1. Η εποπτική αρχή, ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής, μπορεί, εφόσον είναι απόλυτα αναγκαίο, να λαμβάνει σε βάρος του ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή ή του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, οποιοδήποτε από τα μέτρα του άρθρου 43 κρίνει κατάλληλο για την τιμωρία παραβάσεων των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο

18, οι οποίες διαπράττονται στην Ελλάδα. Τα ανωτέρω μέτρα δεν μπορεί να εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των διαμεσολαβητών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Στις περιπτώσεις αυτές, η εποπτική αρχή μπορεί, επιπλέον των μέτρων του άρθρου 43, να απαγορεύσει στον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή στον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, την άσκηση νέας δραστηριότητας στην Ελλάδα.

2. Εκτός από τα μέτρα της παραγράφου 1, η εποπτική αρχή, ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής, μπορεί, αφού ενημερώσει την αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής, να λάβει οποιοδήποτε από τα μέτρα του άρθρου 43 και να απαγορεύσει σε διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων εγκατεστημένο σε άλλο κράτος - μέλος να ασκήσει δραστηριότητα στην Ελλάδα υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών ή ελευθερίας εγκατάστασης, αν η σχετική δραστηριότητα κατευθύνεται εξ ολοκλήρου ή κυρίως στην Ελλάδα ως κράτος - μέλος υποδοχής, με μοναδικό σκοπό την αποφυγή των νομοθετικών διατάξεων που θα ίσχυαν, αν η Ελλάδα ήταν το κράτος - μέλος καταγωγής του εν λόγω διανομέα, και, επιπροσθέτως, αν η δραστηριότητα του διανομέα θέτει σε σοβαρό κίνδυνο τη σωστή λειτουργία της ελληνικής ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής αγοράς όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών.

3. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 2, η εποπτική αρχή είτε δρα ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής είτε δρα ως αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους καταγωγής, μπορεί να παραπέμψει το ζήτημα στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. και να ζητήσει τη βοήθειά της σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 1094/2010.

Άρθρο 18

Δημοσίευση κανόνων περί προστασίας του γενικού συμφέροντος (Άρθρο 11 της Οδηγίας)

1. Διανομείς με άλλο κράτος - μέλος καταγωγής από την Ελλάδα, που ασκούν τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων στην Ελλάδα, είτε μέσω της ελευθερίας εγκατάστασης είτε μέσω της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών, υπόκεινται στις διατάξεις της ελληνικής ασφαλιστικής, τραπεζικής και χρηματιστηριακής νομοθεσίας, καθώς και της νομοθεσίας περί καταναλωτή που αποβλέπουν στην προστασία του γενικού συμφέροντος.

2. Με απόφαση της εποπτικής αρχής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να προσδιορίζεται ποιες από τις διατάξεις της νομοθεσίας για τη διανομή των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων αποτελούν κανόνες προστασίας του γενικού συμφέροντος (κανόνες γενικού συμφέροντος).

3. Η εποπτική αρχή διασφαλίζει ότι ο διοικητικός φόρτος που απορρέει από την εφαρμογή των κανόνων γενικού συμφέροντος της παραγράφου 2 είναι ανάλογος της προστασίας των καταναλωτών. Η εποπτική αρχή παρακολουθεί την εφαρμογή των κανόνων γενικού συμφέροντος της παραγράφου 2, ώστε να διασφαλίζει ότι ικανοποιείται η απαίτηση του πρώτου εδαφίου.

4. Πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες γενικού συμφέροντος της παραγράφου 2 δημοσιεύονται στον ιστότοπο της εποπτικής αρχής και επικαιροποιούνται από αυτήν σε τακτική βάση.

5. Η εποπτική αρχή παρέχει στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. τον υπερσύνδεσμο προς το σημείο του ιστοτόπου της, όπου δημοσιεύει τις πληροφορίες της παραγράφου 4, καθώς και κάθε άλλη σχετική πληροφορία που της ζητείται από την Ε.Α.Α.Ε.Σ..

6. Η εποπτική αρχή είναι αρμόδια να παρέχει πληροφορίες, ως ενιαίο σημείο επαφής της παραγράφου 4 του άρθρου 11 της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ, σχετικά με τους κανόνες γενικού συμφέροντος που ισχύουν στην Ελλάδα για τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων. Ο τρόπος επικοινωνίας με την εποπτική αρχή για τις ανάγκες της παρούσας παραγράφου αναγράφεται στον ιστότοπό της.

7. Όταν η εποπτική αρχή ενεργεί σαν αρμόδια αρχή του κράτους - μέλους υποδοχής στο πλαίσιο της παρ. 5 του άρθρου 115 και της παρ. 4 του άρθρου 117 του ν. 4364/2016, ενημερώνει τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις ή/και τις αρμόδιες αρχές του κράτους - μέλους καταγωγής και για τους κανόνες της νομοθεσίας για τη διανομή ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων που αποτελούν κανόνες για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 19 Ειδικό μητρώο και Ενιαίο Σημείο Πληροφόρησης (Άρθρο 3 της Οδηγίας)

1. Οι ασφαλιστικοί και αντασφαλιστικοί διαμεσολαβητές και οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, είτε πρόκειται για φυσικά είτε για νομικά πρόσωπα, εγγράφονται υποχρεωτικά στο ειδικό μητρώο ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών διαμεσολαβητών και ασφαλιστικών διαμεσολαβητών που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση. Τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων επιτρέπεται να ασκούν μόνο οι ασφαλιστικοί και αντασφαλιστικοί διαμεσολαβητές και οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο ειδικό μητρώο και μόνο για την κατηγορία στην οποία εγγράφονται. Οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις και οι υπάλληλοί τους δεν εγγράφονται στο ειδικό μητρώο.

2. Το ειδικό μητρώο τηρείται από τα επαγγελματικά επιμελητήρια ή από τα επαγγελματικά τμήματα των ενιαίων επιμελητηρίων, στην περιφέρεια των οποίων έχουν οι διαμεσολαβητές της παραγράφου 1 την εμπορική ή επαγγελματική κατοικία τους. Όπου στο παρόν Μέρος αναφέρεται μόνον «επιμελητήριο» ή «επιμελητήρια»,

νοούνται τα επαγγελματικά επιμελητήρια ή τα επαγγελματικά τμήματα των ενιαίων επιμελητηρίων, κατά περίπτωση.

3. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο της παραγράφου 1 επιτρέπεται να εγγραφεί στις εξής κατηγορίες του ειδικού μητρώου:

α) είτε ως ασφαλιστικός πράκτορας ή και συντονιστής ασφαλιστικών πρακτόρων,

β) είτε μόνον ως μεσίτης ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων,

γ) είτε μόνον ως ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εγγράφεται λαμβάνει αριθμό ειδικού μητρώου.

4. Η ιδιότητα του ασφαλιστικού πράκτορα, του συντονιστή ασφαλιστικών πρακτόρων και του μεσίτη ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του γενικού διευθυντή ή του διευθυντή ή του εκπροσώπου ημεδαπής ή αλλοδαπής ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης. Η ιδιότητα του υπαλλήλου ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του ασφαλιστικού πράκτορα ή του μεσίτη ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων. Οι ιδιότητες του ασφαλιστικού πράκτορα και του συντονιστή ασφαλιστικών πρακτόρων είναι ασυμβίβαστες με την ιδιότητα του μεσίτη ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων. Οι ιδιότητες του ασφαλιστικού πράκτορα, του συντονιστή ασφαλιστικών πρακτόρων και του μεσίτη ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων είναι ασυμβίβαστες με την ιδιότητα του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση.

Κατά παρέκκλιση του πρώτου εδαφίου, επιτρέπεται η εκπροσώπηση της Ένωσης Ασφαλιστών Lloyd's από μεσίτη ασφαλίσεων, δυνάμει ειδικής έγγραφης πληρεξουσιότητας.

5. Το νομικό πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητα ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διαμεσολάβησης κοινοποιεί στο οικείο επιμελητήριο νόμιμα επικυρωμένο αντίγραφο της απόφασης του οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου, με την οποία ορίζεται ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα από τα μέλη του οργάνου της διοίκησής του στα οποία ανατίθεται η ευθύνη για τη δραστηριότητα της διανομής των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων. Στις περιπτώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων, επιχειρήσεων επενδύσεων, αγροτικών συνεταιρισμών και ασφαλιστικών διαμεσολαβητών που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, μπορούν ειδικά να εξουσιοδοτηθούν ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα, τα οποία συνδέονται με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας με τους ανωτέρω φορείς και είναι μέλη της διοίκησης, υπεύθυνα για τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών προϊόντων. Στην περίπτωση αυτή, υποβάλλεται στο αρμόδιο επιμελητήριο το επικυρωμένο πρακτικό του διοικητικού συμβουλίου ή του οργάνου διοίκησης που παρέχει την ειδική εξουσιοδότηση.

6. Στο ειδικό μητρώο αναφέρονται τα άλλα κράτη - μέλη στα οποία ο διαμεσολαβητής έχει εκδηλώσει την πρόθεση να ασκήσει τις δραστηριότητές του υπό καθεστώς ελεύθερης εγκατάστασης ή ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

7. Τα αρμόδια επιμελητήρια και η Κ.Ε.Ε.Ε. είναι διαρκώς σε θέση να εξάγουν, ευχερώς, ακριβή και ασφαλή στατιστικά στοιχεία, τουλάχιστον για τον αριθμό των εγγεγραμμένων, ξεχωριστά για κάθε κατηγορία της παραγράφου 3 και ξεχωριστά για τα εγγεγραμμένα πιστωτικά ιδρύματα, τις εταιρείες επενδύσεων και τους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

8. Τα επιμελητήρια καθιερώνουν την επιγραμμική επικοινωνία (online) με τους αιτούντες την εγγραφή και με τα μέλη τους. Κατ' ελάχιστον, διαθέτουν στον ιστότοπό τους ηλεκτρονική αίτηση εγγραφής και μεταβολής στοιχείων και δυνατότητα ηλεκτρονικής παραλαβής των δικαιολογητικών των άρθρων 21, 22 και 23.

9. Οι αιτήσεις εγγραφής στο ειδικό μητρώο εξετάζονται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την υποβολή όλων των δικαιολογητικών των άρθρων 21 και 22. Ο αιτών ενημερώνεται αμέσως για τη σχετική απόφαση. Τα επιμελητήρια αρνούνται την εγγραφή στο ειδικό μητρώο, αν ενημερωθούν από την εποπτική αρχή ότι παρεμποδίζεται στην αποτελεσματική άσκηση των εποπτικών καθηκόντων της είτε λόγω νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων τρίτης χώρας, στις οποίες υπάγονται ένα ή περισσότερα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, με τα οποία έχει στενούς δεσμούς ο αιτών, είτε λόγω δυσχερειών σχετικών με την επιβολή των ανωτέρω νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων.

10. Η Κ.Ε.Ε.Ε. οργανώνει και τηρεί Ενιαίο Σημείο Πληροφόρησης (Ε.Σ.Η.Π.) για τους εγγεγραμμένους ασφαλιστικούς και αντασφαλιστικούς διαμεσολαβητές και τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, οι οποίοι είναι νόμιμα εγγεγραμμένοι στα κατά τόπους ειδικά μητρώα των επιμελητηρίων. Το Ε.Σ.Η.Π. διαθέτει μηχανή αναζήτησης για τη διευκόλυνση όσων ενδιαφέρονται να εξακριβώσουν την εγγραφή προσώπου που ασκεί δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων.

11. Τα στοιχεία των ειδικών μητρώων που δημοσιεύονται στο Ε.Σ.Η.Π. είναι κατ' ελάχιστον τα εξής:

α) το όνομα και το επώνυμο του φυσικού προσώπου ή η εταιρική επωνυμία του νομικού προσώπου, που είναι εγγεγραμμένα στο ειδικό μητρώο,

β) η κατηγορία εκ των περιπτώσεων α' έως και γ' της παραγράφου 3, στην οποία είναι εγγεγραμμένο το φυσικό ή νομικό πρόσωπο,

γ) το κατά τόπον επιμελητήριο όπου είναι εγγεγραμμένο το φυσικό ή νομικό πρόσωπο και ο αριθμός ειδικού μητρώου της εγγραφής του,

δ) τα ονόματα και η ιδιότητα των εξής φυσικών προσώπων:

αα) του φυσικού προσώπου που εγγράφεται ως ατομική επιχείρηση στο ειδικό μητρώο,

ββ) των φυσικών προσώπων, τα στοιχεία των οποίων κοινοποιούνται στο αρμόδιο επιμελητήριο σύμφωνα με την παράγραφο 5,

γγ) των υπαλλήλων του ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή και του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, οι οποίοι συμμετέχουν άμεσα στη δραστηριότητα διανομής των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων,

ε) ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και η Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) του εγγεγραμμένου προσώπου,

στ) η διεύθυνση της έδρας,

ζ) τα άλλα κράτη - μέλη στα οποία ο διαμεσολαβητής έχει εκδηλώσει την πρόθεση να ασκήσει τις δραστηριότητές του υπό καθεστώς ελεύθερης εγκατάστασης ή ελεύθερης παροχής υπηρεσιών,

η) αν ο διαμεσολαβητής μπορεί, κατά περίπτωση, να προωθεί επενδυτικά προϊόντα που βασίζονται σε ασφάλιση.

Το Ε.Σ.Η.Π. αναφέρει τα στοιχεία επικοινωνίας των κατά τόπους επιμελητηρίων και της εποπτικής αρχής και παρέχει υπερσυνδέσμους προς τους ιστοτόπούς τους.

12. Ο ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής και ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση οφείλει να ενημερώνει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, το οικείο ειδικό μητρώο για κάθε μεταβολή των στοιχείων που πρέπει να περιέχονται σε αυτό σύμφωνα με τα άρθρα 21 και 22. Τα οικεία επιμελητήρια επικαιροποιούν τις εγγραφές τους και διασφαλίζουν την ορθότητα των στοιχείων που δημοσιεύουν σύμφωνα με την παράγραφο 11.

13. Η Κ.Ε.Ε.Ε. παρέχει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, κάθε πληροφορία και συνδρομή στην Ε.Α.Α.Ε.Σ., προκειμένου η τελευταία να διατηρεί επικαιροποιημένο ενιαίο ηλεκτρονικό μητρώο των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών διαμεσολαβητών και των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, οι οποίοι έχουν γνωστοποιήσει την πρόθεσή τους να ασκήσουν διασυνοριακές δραστηριότητες. Η Κ.Ε.Ε.Ε. παρέχει μέσω της ιστοσελίδας της ένα σύνδεσμο για άμεση και αμφίδρομη πρόσβαση στα προαναφερόμενα μητρώα της ίδιας και της Ε.Α.Α.Ε.Σ.. Τα υποκείμενα, τα προσωπικά δεδομένα των οποίων αποθηκεύονται στο μητρώο και ανταλλάσσονται σύμφωνα με τα ανωτέρω, έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα αποθηκευμένα δεδομένα τους και δικαίωμα επαρκούς πληροφόρησης σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 20

Επαγγελματικές απαιτήσεις

γνώσεων και ικανοτήτων

(Άρθρο 10 παρ. 1 και 2 της Οδηγίας)

1. Για την έναρξη της άσκησης δραστηριότητας διανομής, τα μέλη του οργάνου διοίκησης των ασφαλιστικών πρακτόρων, των συντονιστών ασφαλιστικών πρακτόρων και των μεσιτών ασφαλίσεων και τα ειδικώς εξουσιοδοτημένα πρόσωπα των πιστωτικών ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων επενδύσεων και των αγροτικών συνεταιρισμών

που φέρουν την ευθύνη για τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, οι υπάλληλοι των ανωτέρω ασφαλιστικών διαμεσολαβητών που συμμετέχουν άμεσα στη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, τα μέλη της διοίκησης των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων που φέρουν την ευθύνη για τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών προϊόντων και οι υπάλληλοί τους που συμμετέχουν άμεσα στη δραστηριότητα αυτή, κατέχουν επαρκείς γνώσεις και ικανότητες για την εκτέλεση των εργασιών και την άσκηση των καθηκόντων τους και συμμορφώνονται με τις ελάχιστες απαιτήσεις επαγγελματικών γνώσεων και επάρκειας του Παραρτήματος XIII.

2. Με απόφαση της εποπτικής αρχής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίο πιστοποιείται ότι ένα φυσικό πρόσωπο κατέχει επαρκείς γνώσεις και ικανότητες, είτε ως προϋπόθεση εγγραφής του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή στο ειδικό μητρώο του άρθρου 19 είτε ως προϋπόθεση για την έναρξη άσκησης δραστηριότητας διανομής από τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις. Με την απόφαση αυτή μπορεί ιδίως να προβλέπεται η διενέργεια γραπτής εξέτασης και οι γνωστικές περιοχές της εξέτασης, να ορίζεται πότε η εξέταση θεωρείται επιτυχής, να προβλέπεται η χορήγηση πιστοποιητικού επαγγελματικών γνώσεων ή άλλου αποδεικτικού επιτυχούς εξέτασης, να καθορίζεται το περιεχόμενο του ως άνω πιστοποιητικού ή του αποδεικτικού και η διάρκεια ισχύος του, να προσαρμόζονται οι ανωτέρω απαιτήσεις ανάλογα με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα των διανομικών ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων και τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της διανομής, να θεσπίζονται σχετικές οργανωτικές υποχρεώσεις των φυσικών ή νομικών προσώπων που δραστηριοποιούνται στη διανομή ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, ενδεικτικά η υποχρέωση τήρησης αρχείου, καθώς και να ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό με την εφαρμογή της παραγράφου 1 θέμα.

3. Τα πρόσωπα της παραγράφου 1 υποχρεούνται σε επαγγελματική εκπαίδευση διάρκειας τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ωρών κατ' έτος, προκειμένου να διατηρούν ικανοποιητικό επίπεδο ικανότητας και απόδοσης, και κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση της εποπτικής αρχής της παραγράφου 4.

4. Με απόφαση της εποπτικής αρχής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εξειδικεύονται το είδος, το περιεχόμενο και ο τρόπος παρακολούθησης της δεκαπεντάωρης εκπαίδευσης των προσώπων της παραγράφου 1, είτε ως προϋπόθεση για τη διατήρηση της εγγραφής του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή στο ειδικό μητρώο σύμφωνα με το άρθρο 23, είτε ως προϋπόθεση για τη συνέχιση της νόμιμης άσκησης της δραστηριότητας διανομής από τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, και μπορεί να προβλέπεται το σύστημα και η διαδικασία αξιολόγησης από την εποπτική αρχή του ελάχιστου ικανοποιητικού επιπέδου της παρεχόμενης εκπαίδευσης, ο τρόπος πιστοποίησης της επιτυχούς ολοκλήρωσης της εκπαίδευσης, ενδεικτικά μέσω της χορήγησης πιστοποιητικών επανεκπαίδευσης, ο χρόνος

για την υποβολή των σχετικών πιστοποιητικών στο ειδικό μητρώο, καθώς και να προσαρμόζονται οι ανωτέρω απαιτήσεις ανάλογα με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα των διανομικών ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων και τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της διανομής, να ορίζονται τυχόν σχετικές με τα σεμινάρια οργανωτικές υποχρεώσεις των φυσικών ή νομικών προσώπων που δραστηριοποιούνται στη διανομή ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, καθώς και να ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα.

5. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες διανομής ασφαλιστικών διαμεσολαβητών που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, χορηγούν στο αρμόδιο επιμελητήριο έγγραφη βεβαίωση ότι οι γνώσεις και οι ικανότητες των προσώπων που, χωρίς να είναι μέλη του οργάνου διοίκησης των εν λόγω ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, έχουν ειδικώς εξουσιοδοτηθεί και φέρουν την ευθύνη για τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, καθώς και των υπαλλήλων τους που συμμετέχουν άμεσα στη δραστηριότητα αυτή, πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 1, προκειμένου οι εν λόγω διαμεσολαβητές να εγγραφούν στο ειδικό μητρώο του άρθρου 19 σύμφωνα με το άρθρο 22.

Άρθρο 21

Δικαιολογητικά για την εγγραφή του ασφαλιστικού και αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή στο ειδικό μητρώο (Άρθρο 10 παρ. 3 και 4 και άρθρο 3 παρ. 6 της Οδηγίας)

1. Για την εγγραφή του στο ειδικό μητρώο, ο ενδιαφερόμενος ασφαλιστικός και αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 3 του άρθρου 19 υποβάλλει στο αρμόδιο επιμελητήριο τα εξής έγγραφα:

α) Απολυτήριο λυκείου ή εξατάξιου γυμνασίου ή ισότιμου σχολείου της αλλοδαπής.

β) Πιστοποιητικό ποινικού μητρώου γενικής χρήσης, που αναζητείται αυτεπάγγελτα και ανανεώνεται κάθε δύο έτη με επιμέλεια του αρμόδιου επιμελητηρίου, από το οποίο προκύπτει ότι δεν έχει καταδικασθεί για έγκλημα κατά της περιουσίας ή σχετιζόμενο με χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες και ειδικότερα για τοκογλυφία, αισχροκέρδεια, απάτη, απιστία, δωροδοκία, δόλια χρεοκοπία, εκβίαση, κλοπή, λαθρεμπορία, πλαστογραφία, υπεξαίρεση, καταδολίευση δανειστών, έκδοση ακάλυπτων επιταγών, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και σύσταση εγκληματικής οργάνωσης.

γ) Πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι δεν έχει κατατεθεί σε βάρος του αίτηση για πτώχευση και αναγκαστική διαχείριση και ότι δεν έχει πτωχεύσει ούτε έχει τεθεί σε αναγκαστική διαχείριση ή, αν έχει πτωχεύσει, ότι έχει αποκατασταθεί.

δ) Πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι δεν έχει υποβληθεί σε στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση.

ε) Βεβαίωση ασφάλισης της επαγγελματικής αστικής ευθύνης του, η οποία να καλύπτει το σύνολο του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή οποιαδήποτε άλλη

ανάλογη εγγύηση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από επαγγελματική αμέλεια, για ποσό τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου διακοσίων πενήντα χιλιάδων εξακοσίων δεκαοκτώ (1.250.618) ευρώ ανά απαίτηση και τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου οκτακοσίων εβδομήντα πέντε χιλιάδων εννιακοσίων είκοσι επτά (1.875.927) ευρώ συνολικά κατ' έτος για όλες τις απαιτήσεις, εκτός αν ο ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής, πλην του μεσίτη, προσκομίσει βεβαίωση της ασφαλιστικής επιχείρησης επ' ονόματι της οποίας ενεργεί ή από την οποία έχει εξουσιοδοτηθεί να ενεργεί, από την οποία να προκύπτει ότι η εν λόγω ασφαλιστική επιχείρηση έχει αναλάβει πλήρως την επαγγελματική αστική ευθύνη για τις ενέργειές του. Τα ανωτέρω ποσά αναπροσαρμόζονται, με απόφαση της εποπτικής αρχής, σε περίπτωση αναθεώρησής τους από την Ε.Α.Α.Ε.Σ.. Το μέγιστο ποσό απαλλαγής από την ασφαλιστική κάλυψη του πρώτου εδαφίου, εφόσον προβλέπεται στη σύμβαση, δεν μπορεί να ξεπερνά αυτό των δεκαοκτώ χιλιάδων επτακοσίων εξήντα (18.760) ευρώ.

στ) Ένα ή περισσότερα πιστοποιητικά επαγγελματικών γνώσεων που κατά περίπτωση προβλέπονται από την απόφαση της εποπτικής αρχής που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 2 του άρθρου 20.

ζ) Υπεύθυνη δήλωση του ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή με τις εξής πληροφορίες:

αα) την ταυτότητα των μετόχων ή των εταίρων, είτε πρόκειται για φυσικά είτε για νομικά πρόσωπα, που κατέχουν συμμετοχή πάνω από 10% στον διαμεσολαβητή, και τα ποσοστά των εν λόγω συμμετοχών τους,

ββ) την ταυτότητα των προσώπων που έχουν στενούς δεσμούς με τον διαμεσολαβητή,

γγ) πληροφορίες ότι οι εν λόγω συμμετοχές ή οι στενοί δεσμοί δεν παρεμποδίζουν την αποτελεσματική άσκηση των εποπτικών καθηκόντων της εποπτικής αρχής.

2. Επιπλέον των ανωτέρω, ο αιτών, προκειμένου να εγγραφεί στο ειδικό μητρώο ως συντονιστής ασφαλιστικών πρακτόρων, προσκομίζει έγγραφα από τα οποία να προκύπτει ότι επί τουλάχιστον τρία (3) έτη είτε ήταν εγγεγραμμένος ως φυσικό πρόσωπο στο ειδικό μητρώο σε οποιαδήποτε κατηγορία ασφαλιστικής διαμεσολάβησης, ή έχει διατελέσει μέλος της διοίκησης ή μέλος του οργάνου διοίκησης που ήταν υπεύθυνο για τη δραστηριότητα της διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, σε επιχείρηση διαμεσολάβησης ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών προϊόντων ή σε ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ή ότι έχει εργαστεί σε επιχείρηση διαμεσολάβησης ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών προϊόντων ή σε ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό ως υπάλληλος που συμμετείχε άμεσα στις εργασίες ασφαλιστικής διαμεσολάβησης. Εφόσον ο αιτών την εγγραφή έχει πτυχίο Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής, αρκεί να έφερε οποιαδήποτε από τις ιδιότητες του προηγούμενου εδαφίου επί δύο (2) έτη. Εφόσον ο αιτών την εγγραφή ως συντονιστής έχει μεταπτυχιακή εκπαίδευση ενός (1) τουλάχιστον έτους σε θέματα ιδιωτικής ασφάλισης, αρκεί να έφερε οποιαδήποτε από τις ιδιότητες του πρώτου εδαφίου επί ένα (1) έτος.

3. Τα έγγραφα των περιπτώσεων α', β', γ', δ' και στ' της παραγράφου 1 και εκείνα της παραγράφου 2 αφορούν:

α) το φυσικό πρόσωπο που εγγράφεται ως ατομική επιχείρηση στο ειδικό μητρώο,

β) τα φυσικά πρόσωπα τα στοιχεία των οποίων κοινοποιούνται στο αρμόδιο επιμελητήριο σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 19,

γ) τους υπαλλήλους του ασφαλιστικού ή αντασφαλιστικού διαμεσολαβητή που συμμετέχουν άμεσα στη δραστηριότητα διανομής των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων.

4. Επιπλέον όσων ορίζονται στην παράγραφο 3, τα έγγραφα των περιπτώσεων γ' και ε' της παραγράφου 1 αφορούν το αιτούμενο την εγγραφή φυσικό ή νομικό πρόσωπο και τα έγγραφα της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 1 αφορούν το αιτούμενο την εγγραφή νομικό πρόσωπο.

5. Με απόφαση της εποπτικής αρχής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζεται η μορφή, ο τύπος και το περιεχόμενο της ασφάλισης επαγγελματικής αστικής ευθύνης της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1, καθώς και να αναθεωρείται το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσό απαλλαγής από την ασφαλιστική κάλυψη της ίδιας διάταξης.

Άρθρο 22

Δικαιολογητικά για την εγγραφή στο ειδικό μητρώο του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση (Άρθρο 10 παρ. 3 τελευταίο εδάφιο και παρ. 5 και άρθρο 3 παρ. 6 της Οδηγίας)

1. Για την εγγραφή στο ειδικό μητρώο, ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση προσκομίζει στο αρμόδιο επιμελητήριο τα εξής έγγραφα:

α) απολυτήριο λυκείου ή εξατάξιου γυμνασίου ή ισότιμου σχολείου της αλλοδαπής,

β) πιστοποιητικό ποινικού μητρώου γενικής χρήσης, το οποίο αναζητείται αυτεπάγγελτα και ανανεώνεται κάθε δύο (2) έτη με επιμέλεια του αρμόδιου επιμελητηρίου, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν έχει καταδικασθεί για έγκλημα κατά της περιουσίας ή σχετιζόμενο με χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες και ειδικότερα για τοκογλυφία, αισχροκέρδεια, απάτη, απιστία, δωροδοκία, δόλια χρεοκοπία, εκβίαση, κλοπή, λαθρεμπορία, πλαστογραφία, υπεξαίρεση, καταδολίευση δανειστών, έκδοση ακάλυπτων επιταγών, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και σύσταση εγκληματικής οργάνωσης,

γ) πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι δεν έχει πτωχεύσει ή, αν έχει πτωχεύσει, ότι έχει αποκατασταθεί,

δ) πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι δεν έχει υποβληθεί σε στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση,

ε) βεβαίωση της ασφαλιστικής επιχείρησης επ' ονόματι της οποίας ενεργεί, ή από την οποία έχει εξουσιοδοτηθεί να ενεργεί, από την οποία να προκύπτει ότι η εν λόγω ασφαλιστική επιχείρηση έχει αναλάβει πλήρως την επαγ-

γελματική αστική ευθύνη για τις ενέργειες του διαμεσολαβητή σε σχέση με τα προωθούμενα προϊόντα της, στ) τη βεβαίωση της παραγράφου 5 του άρθρου 20, ζ) υπεύθυνη δήλωση του διαμεσολαβητή με τις εξής πληροφορίες:

αα) την ταυτότητα των μετόχων ή των εταίρων, είτε πρόκειται για φυσικά είτε για νομικά πρόσωπα, που κατέχουν συμμετοχή πάνω από 10% στο διαμεσολαβητή και τα ποσοστά της συμμετοχής αυτής,

ββ) την ταυτότητα των προσώπων που έχουν στενούς δεσμούς με το διαμεσολαβητή,

γγ) διαβεβαίωση ότι οι συμμετοχές αυτές ή οι στενοί δεσμοί δεν παρεμποδίζουν την αποτελεσματική άσκηση των εποπτικών καθηκόντων της εποπτικής αρχής.

2. Τα έγγραφα των περιπτώσεων α', β', γ', δ' και στ' της παραγράφου 1 αφορούν:

α) το φυσικό πρόσωπο που εγγράφεται ως ατομική επιχείρηση,

β) το φυσικό πρόσωπο που ασκεί τη διοίκηση του νομικού προσώπου ή, σε περίπτωση συλλογικής διοίκησης, τα φυσικά πρόσωπα που είναι μέλη της διοίκησης και είναι υπεύθυνα για τη δραστηριότητα διανομής του αιτούμενου την εγγραφή νομικού προσώπου,

γ) τους υπαλλήλους του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, οι οποίοι συμμετέχουν άμεσα στη δραστηριότητα διανομής των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων.

3. Επιπλέον όσων ορίζονται στην παράγραφο 2, τα έγγραφα των περιπτώσεων γ', ε' και ζ' της περιπτώσεων α', β', γ', δ' και στ' της παραγράφου 1 αφορούν το αιτούμενο την εγγραφή φυσικό ή νομικό πρόσωπο και τα έγγραφα της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 1 το αιτούμενο την εγγραφή νομικό πρόσωπο.

Άρθρο 23

Διατήρηση εγγραφής στο ειδικό μητρώο και διαγραφή (Άρθρο 3 παρ. 4 εδάφιο όγδοο, άρθρο 10 παρ. 2, 3, 4 και 5 της Οδηγίας)

1. Οι ασφαλιστικοί και αντασφαλιστικοί διαμεσολαβητές και οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση για τη διατήρηση της εγγραφής τους στο ειδικό μητρώο του άρθρου 19 παράγραφος 1 του παρόντος υποβάλλουν στο αρμόδιο επιμελητήριο, μέσα στο πρώτο τρίμηνο κάθε τρίτου έτους με αφετηρία την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται εκείνου της εγγραφής τους, τα έγγραφα των άρθρων 21 και 22, εκτός από αυτά των περιπτώσεων α' και στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 21 και των περιπτώσεων α' και στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 22, με τις εξής παρεκκλίσεις:

α) τα έγγραφα της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 21 και της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 22 υποβάλλονται μέσα στο πρώτο τρίμηνο κάθε έτους,

β) η υπεύθυνη δήλωση της περίπτωσης ζ' του άρθρου 21 και της περίπτωσης ζ' του άρθρου 22, προσκομίζεται όποτε επέλθει μεταβολή στα σχετικά στοιχεία.

Επιπλέον των ανωτέρω, οι ασφαλιστικοί και αντασφαλιστικοί διαμεσολαβητές και οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση υποβάλλουν στο αρμόδιο επιμελητήριο, στην ίδια προθεσμία, βεβαίωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., ότι δεν έχουν δηλώσει διακοπή της δραστηριότητας διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων.

Τα πιστοποιητικά που κατά περίπτωση προβλέπονται από την απόφαση της εποπτικής αρχής, που έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 4 του άρθρου 20, προσκομίζονται εντός του πρώτου τριμήνου του έτους που έπεται εκείνου της διενέργειας των σχετικών σεμιναρίων, ως προϋπόθεση για τη διατήρηση της εγγραφής στο ειδικό μητρώο.

2. Επιπλέον όσων ορίζονται στην παράγραφο 1, ο μεσίτης ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων υποβάλλει στο αρμόδιο επιμελητήριο, μέσα στο πρώτο τρίμηνο κάθε τρίτου έτους, με αφετηρία την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται εκείνου της εγγραφής του, την κατανομή των δραστηριοτήτων του ανά ασφαλιστική και αντασφαλιστική επιχείρηση κατά τα τρία (3) προηγούμενα έτη.

3. Αν ο ενδιαφερόμενος ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις των παραγράφων 1 και 2, καθώς και αν το αρμόδιο επιμελητήριο διαπιστώσει ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις των άρθρων 21 και 22, το επιμελητήριο διαγράφει, αμελλητί, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο από το ειδικό μητρώο και κοινοποιεί αντίγραφο της απόφασης διαγραφής στην εποπτική αρχή μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη έκδοσή της. Η εποπτική αρχή ενημερώνει για τη διαγραφή αυτή το κράτος - μέλος υποδοχής του διαμεσολαβητή.

Άρθρο 24

Επαγγελματικές και οργανωτικές υποχρεώσεις των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων (Άρθρο 10 παρ. 8 της Οδηγίας)

1. Με ευθύνη του διοικητικού τους συμβουλίου, οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις εγκρίνουν, εφαρμόζουν και αναθεωρούν, τακτικά και τουλάχιστον ετησίως τις εσωτερικές πολιτικές τους και τις κατάλληλες εσωτερικές διαδικασίες τους και διαθέτουν εσωτερική λειτουργία για την παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των εγκεκριμένων πολιτικών και διαδικασιών της διανομής, ώστε να διασφαλίζουν ότι τα μέλη της διοίκησης που είναι υπεύθυνα για τη διανομή των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων και οι υπάλληλοί τους που συμμετέχουν άμεσα στη δραστηριότητα διανομής των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων:

α) διαθέτουν απολυτήριο λυκείου ή εξατάξιου γυμνασίου ή ισότιμου σχολείου της αλλοδαπής,

β) δεν έχουν καταδικασθεί για έγκλημα κατά της περυσίας ή σχετιζόμενο με χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες και ειδικότερα για τοκογλυφία, αισχροκέρδη,

απάτη, απιστία, δωροδοκία, δόλια χρεοκοπία, εκβίαση, κλοπή, λαθρεμπορία, πλαστογραφία, υπεξαίρεση, καταδολίευση δανειστών, έκδοση ακάλυπτων επιταγών, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και σύσταση εγκληματικής οργάνωσης,

γ) δεν έχουν πτωχεύσει ή, αν είχαν πτωχεύσει, ότι έχουν αποκατασταθεί,

δ) δεν έχουν υποβληθεί σε στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση,

ε) κατέχουν τα πιστοποιητικά που κατά περίπτωση προβλέπονται από την απόφαση της εποπτικής αρχής, που έχει εκδοθεί κατ'εξουσιοδότηση των παραγράφων 2 και 4 του άρθρου 20. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις μπορεί, για τους σκοπούς του παρόντος Μέρους να ζητούν από τα ανωτέρω φυσικά πρόσωπα να τους υποβάλλουν πιστοποιητικό ποινικού μητρώου γενικής χρήσης.

2. Οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις θεσπίζουν, διατηρούν και τηρούν επικαιροποιημένα αρχεία με όλα τα έγγραφα για τη συμμόρφωσή τους με το παρόν άρθρο και γνωστοποιούν στην εποπτική αρχή κάθε σχετικό δικαιολογητικό, αμέσως μόλις ζητηθεί.

3. Οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις γνωστοποιούν στην εποπτική αρχή το ονοματεπώνυμο των μελών της διοίκησής τους σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 4364/2016, τα οποία είναι υπεύθυνα για τη δραστηριότητα διανομής των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, καθώς και του υπεύθυνου τήρησης των οριζόμενων στις παραγράφους 1 και 2. Κάθε αλλαγή αυτών γνωστοποιείται στην εποπτική αρχή μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από τότε που ελήφθη η σχετική απόφαση.

4. Οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις εγκρίνουν, εφαρμόζουν και αναθεωρούν τακτικά τις εσωτερικές πολιτικές τους και τις κατάλληλες εσωτερικές διαδικασίες τους και διαθέτουν εσωτερική λειτουργία για να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με το άρθρο 20. Οι εν λόγω πολιτικές και διαδικασίες κατ'ελάχιστον προβλέπουν μέσα κατάρτισης και επαγγελματικής εξέλιξης των μελών διοίκησης των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών δευτερεύουσας δραστηριότητας, καθώς και των υπαλλήλων τους που συμμετέχουν άμεσα στη δραστηριότητα της διανομής, τα οποία αντιστοιχούν στις απαιτήσεις γνώσεων και ικανοτήτων του Παραρτήματος XIII που είναι συναφείς με τα ασφαλιστικά προϊόντα που προωθούν τα πρόσωπα αυτά, και δίδουν, αμέσως μόλις τους ζητηθεί, τις σχετικές πληροφορίες στην εποπτική αρχή.

Άρθρο 25

Λοιπές υποχρεώσεις

(Άρθρο 10 παρ. 6 της Οδηγίας)

1. Ο πελάτης, καταβάλλοντας το ασφάλιστρο στον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή στον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, απαλλάσσεται από την υποχρέωσή του προς την ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση και αν ακόμη ο διαμεσολαβητής δεν αποδώσει το ασφάλιστρο στην ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση, εκτός αν ο

πελάτης, ενεργώντας με δόλο, καταβάλει το ασφάλιστρο σε διαμεσολαβητή ο οποίος δεν έχει εντολή από την ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση να εισπράττει ασφάλιστρα για λογαριασμό της. Σε κάθε περίπτωση, το βάρος της απόδειξης του δόλου του πελάτη φέρει η ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση.

2. Η ασφαλιστική επιχείρηση, η οποία καταβάλλει στον ασφαλιστικό ή αντασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση χρηματικά ποσά που προορίζονται για τον πελάτη, δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωσή της έναντι του πελάτη, παρά μόνον αν ο πελάτης εισπράξει πράγματι τα χρηματικά ποσά.

Άρθρο 26

Περιορισμός συνεργασίας με πρόσωπα

εγγεγραμμένα στο μητρώο

(Άρθρο 16 της Οδηγίας)

Οι διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων συνεργάζονται για την παροχή των υπηρεσιών διανομής αποκλειστικά με πρόσωπα εγγεγραμμένα στο ειδικό μητρώο του άρθρου 19 του παρόντος ή στα μητρώα του άρθρου 3 της Οδηγίας 2016/1997.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Άρθρο 27

Γενικές αρχές

(Άρθρο 17 της Οδηγίας)

1. Οι διανομείς ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων κατά την άσκηση δραστηριότητας διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, ενεργούν πάντοτε με έντιμο, αμερόληπτο και επαγγελματικό τρόπο, με γνώμονα την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των συμφερόντων του πελάτη.

2. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στο άρθρο 32, όταν ο ασφαλιζόμενος κίνδυνος βρίσκεται στην Ελλάδα ή το κράτος - μέλος της ασφαλιστικής υποχρέωσης είναι η Ελλάδα ή ο ασφαλισμένος ή/και ο λήπτης της ασφάλισης είναι κάτοικος Ελλάδας, η παροχή συμβουλής από διανομέα προς τον πελάτη σύμφωνα με τα άρθρα 30 και 40 είναι υποχρεωτική κατά τη διανομή των ασφαλιστικών προϊόντων όλων των κλάδων ασφάλισης.

3. Οι διανομείς ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων:

α) επεξηγούν στον πελάτη τους όρους των ασφαλιστικών συμβάσεων που προτείνουν, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πελάτη και διασφαλίζουν ότι η πληροφόρηση που λαμβάνει ο πελάτης είναι έγκαιρη, πλήρης, ορθή, επαρκής και κατάλληλη,

β) επισημαίνουν στον πελάτη τις συνέπειες της πρόωρης διακοπής ή ακύρωσης ή εξαγοράς του ασφαλιστηρίου συμβολαίου του, καθώς και κάθε εξαίρεση από την ασφαλιστική κάλυψη, και τον ενημερώνουν για την υποχρέωσή του να προκαταβάλλει το ασφάλιστρο και για τις συνέπειες της μη έγκαιρης καταβολής του οφειλόμενου ασφαλίστρου,

γ) ενημερώνουν τον πελάτη για τα δικαιώματα εναντίωσης, υπαναχώρησης και καταγγελίας του συμβολαίου του και του χορηγούν τα σχετικά έντυπα με απόδειξη παραλαβής,

δ) ενημερώνουν τον πελάτη αν παύσουν να ασκούν τη δραστηριότητα ασφαλιστικής διανομής,

ε) προωθούν μόνο προϊόντα ασφαλιστικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται νόμιμα στην Ελλάδα.

4. Οι διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων απαγορεύεται να χρησιμοποιούν μεθόδους αθέμιτου ανταγωνισμού, καθώς και αθέμιτες, παράνομες ή παραπλανητικές πράξεις και πρακτικές. Απαγορεύεται ιδίως να:

α) παρουσιάζουν παραπλανητικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο ως προς το ισχύον τιμολόγιο και τους όρους της ασφαλιστικής σύμβασης,

β) υπόσχονται στον πελάτη καλύψεις που δεν περιλαμβάνονται στο ασφαλιστικό προϊόν που προωθούν, ή αποκρύπτουν κινδύνους που φέρει ο πελάτης ή/και κόστος που τον επιβαρύνει,

γ) δημιουργούν, αναπαράγουν και διαδίδουν δηλώσεις και φήμες που δεν στηρίζονται σε επίσημα δημοσιοποιημένα στοιχεία και που γίνονται ενσυνείδητα και αφορούν την οικονομική κατάσταση ή/και την κατάρτιση και την εν γένει ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται από άλλους διανομείς ή άλλες ασφαλιστικές επιχειρήσεις,

δ) προσφέρουν εκπτώσεις ή ειδικά ευεργετήματα με στόχο τη σύναψη ασφαλιστηρίου συμβολαίου,

ε) διαφημίζουν εκπτώσεις, ωφελήματα ή και παροχές που δεν ανταποκρίνονται στα ισχύοντα τιμολόγια και όρους των ασφαλιστικών συμβολαίων,

στ) διακρίνουν μεταξύ πελατών που έχουν τις ίδιες προϋποθέσεις ασφάλισης,

ζ) παραποιούν, αλλοιώνουν και με οποιονδήποτε τρόπο παρεμβαίνουν στη μορφή ή στο περιεχόμενο εγγράφων που αφορούν την ασφαλιστική σύμβαση, όπως αιτήσεων, ασφαλιστηρίων συμβολαίων και αποδείξεων είσπραξης ασφαλίστρου,

η) εισπράττουν ασφάλιστρο χωρίς να προβούν στις αναγκαίες ενέργειες για τη σύναψη σύμβασης ασφάλισης,

θ) παραδίδουν στον πελάτη μη γνήσιο ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

5. Οι διανομείς ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων τηρούν τις υποχρεώσεις των άρθρων 27 έως 40, προσυμβατικά και σε κάθε αλλαγή επιμέρους όρων, ασφαλιστικού προϊόντος ή ασφαλιστικής επιχείρησης.

6. Οι διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων αναρτούν, σε εμφανές σημείο στο γραφείο των υπαλλήλων τους που συμμετέχουν άμεσα στις δραστηριότητες διανομής, πινακίδα με τα στοιχεία των υπαλλήλων αυτών, που αναγράφει ότι οι εν λόγω υπάλληλοι κατέχουν τα απαραίτητα προσόντα για τη διαμεσολάβηση στη σύναψη ασφαλιστικών συμβάσεων, με ειδική μνεία αν, κατά περίπτωση, επιτρέπεται να προωθούν ασφαλιστήρια με επενδυτικά χαρακτηριστικά.

7. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 2251/1994 (Α' 191), οι πληροφορίες που σχετίζονται με το αντικείμενο του παρόντος, περιλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, που απευθύνονται από διανομέα

ασφαλιστικών προϊόντων σε πελάτη ή δυνητικό πελάτη, είναι αμερόληπτες, σαφείς και μη παραπλανητικές. Οι διαφημιστικές ανακοινώσεις πρέπει πάντοτε να αναγνωρίζονται σαφώς ως τέτοιες.

8. Οι διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων δεν αμείβονται ούτε αμείβουν ή αξιολογούν την απόδοση των υπαλλήλων τους κατά τρόπο που έρχεται σε σύγκρουση με το καθήκον τους να ενεργούν προς το συμφέρον του πελάτη. Ειδικότερα, ο διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων δεν προβαίνει σε καμία εμπορική συμφωνία ή συνεργασία από την οποία να απορρέει αμοιβή, πωλησιακός στόχος ή οικονομικό όφελος του διανομέα υπό οποιαδήποτε άλλη μορφή που θα αποτελούσε κίνητρο για τον ίδιο ή τους υπαλλήλους του να συστήσουν ένα συγκεκριμένο ασφαλιστικό προϊόν σε πελάτη, ενώ θα μπορούσαν να προσφέρουν διαφορετικό ασφαλιστικό προϊόν, το οποίο θα ικανοποιούσε καλύτερα τις ανάγκες του πελάτη.

9. Με απόφαση της εποπτικής αρχής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να παρέχονται διευκρινίσεις, να καθορίζονται πρόσθετες υποχρεώσεις πληροφόρησης, ενημέρωσης και δεοντολογίας πέραν των προβλεπόμενων στα άρθρα 27 ως 40, να παρέχονται πρότυπα για την τυποποίηση της παρεχόμενης ενημέρωσης στον πελάτη, ιδίως για τη μορφή, την έκταση και το περιεχόμενό της και να ορίζονται οι διοικητικές κυρώσεις για την παράβαση των διατάξεων της ανωτέρω απόφασης.

Άρθρο 28

Γενικές πληροφορίες που παρέχει ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση (Άρθρο 18 της Οδηγίας)

1. Ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής γνωστοποιεί εγκαίρως και πριν από τη σύναψη μιας ασφαλιστικής σύμβασης τις εξής πληροφορίες προς τον πελάτη:

α) την ταυτότητά του, τη διεύθυνσή του, το γεγονός ότι είναι ασφαλιστικός διαμεσολαβητής και την συγκεκριμένη κατηγορία στην οποία είναι εγγεγραμμένος,

β) τον αριθμό ειδικού μητρώου στο οποίο είναι εγγεγραμμένος και το διαδικτυακό σύνδεσμο προς το Ενιαίο Σημείο Πληροφόρησης της παραγράφου 10 του άρθρου 19, ώστε ο πελάτης να είναι σε θέση να εξακριβώσει την εγγραφή του,

γ) ότι παρέχει συμβουλή για τα πωλούμενα ασφαλιστικά προϊόντα,

δ) τις διαδικασίες που αναφέρονται στο άρθρο 10, οι οποίες επιτρέπουν στον πελάτη και άλλους ενδιαφερομένους να υποβάλλουν καταγγελίες για τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές, και τις διαδικασίες εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών που αναφέρονται στο άρθρο 11,

ε) αν ο διαμεσολαβητής εκπροσωπεί τον πελάτη ή αν ενεργεί για λογαριασμό και στο όνομα της ασφαλιστικής επιχείρησης,

στ) αν επιτρέπεται να προωθεί επενδυτικά προϊόντα βασιζόμενα σε ασφάλιση,

ζ) αν του έχει δοθεί από την ασφαλιστική επιχείρηση εντολή είσπραξης ασφαλίστρων από τον πελάτη για λογαριασμό της.

Επιπλέον όσων προβλέπονται στην παράγραφο 1, ο μεσίτης ασφαλίσεων πληροφορεί τον πελάτη ότι παρέχει αμερόληπτη και προσωπική ανάλυση των προϊόντων που προωθούνται στην ελληνική αγορά. Για το σκοπό της παροχής αμερόληπτης και προσωπικής ανάλυσης, ο μεσίτης ασφαλίσεων αναλύει επαρκώς μεγάλο αριθμό ασφαλιστικών συμβάσεων και προϊόντων που διατίθενται στην αγορά, ώστε να είναι σε θέση να συστήσει με εξατομικευμένα και επαγγελματικά κριτήρια τη σύμβαση ασφάλισης που ανταποκρίνεται καλύτερα στις απαιτήσεις και τις ανάγκες του πελάτη.

2. Η ασφαλιστική επιχείρηση κατά τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών προϊόντων γνωστοποιεί εγκαίρως και πριν από τη σύναψη της ασφαλιστικής σύμβασης τις εξής πληροφορίες προς τον πελάτη:

α) την επωνυμία και την έδρα της, καθώς και το γεγονός ότι είναι ασφαλιστική επιχείρηση,

β) ότι παρέχει συμβουλή για τα πωλούμενα προϊόντα,

γ) τις διαδικασίες που αναφέρονται στο άρθρο 10, οι οποίες επιτρέπουν στον πελάτη και άλλους ενδιαφερομένους να υποβάλλουν καταγγελίες για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις,

δ) τις διαδικασίες εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών που αναφέρονται στο άρθρο 11.

3. Η ασφαλιστική επιχείρηση διαθέτει έγγραφο αίτησης ασφάλισης και το παρέχει δωρεάν στους διανομείς των προϊόντων της. Πριν από τη σύναψη της ασφαλιστικής σύμβασης, οι διανομείς συμπληρώνουν την αίτηση ασφάλισης βάσει των στοιχείων που παρέχει ο πελάτης, λαμβάνουν την υπογραφή του πελάτη επί αυτής και παραδίδουν το μεν πρωτότυπο στην ασφαλιστική επιχείρηση που αναλαμβάνει τον κίνδυνο, το δε αντίγραφο της στον πελάτη. Η αίτηση ασφάλισης, όπως και το ασφαλιστήριο συμβόλαιο που εκδίδεται στη συνέχεια, πέραν των όσων ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2496/1997 (Α' 87), περιέχουν κατά περίπτωση τα εξής:

α) την επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τον αριθμό ειδικού μητρώου του μεσίτη, του πράκτορα ή του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή δευτερεύουσας δραστηριότητας που έρχεται σε άμεση επαφή με τον πελάτη για τη διανομή του ασφαλιστικού προϊόντος,

β) τα στοιχεία της περίπτωσης α' που αφορούν το μεσίτη, τον πράκτορα ή τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή δευτερεύουσας δραστηριότητας που διατηρεί σύμβαση με την ασφαλιστική επιχείρηση, αν αυτός είναι διαφορετικός από αυτόν που αναφέρεται στην περίπτωση α',

γ) τα στοιχεία της περίπτωσης α' που αφορούν το συντονιστή του ασφαλιστικού πράκτορα.

4. Αν η ασφαλιστική επιχείρηση παρέχει εξουσιοδότηση και δίδει εντολή σε ασφαλιστικό διαμεσολαβητή να προβαίνει στην είσπραξη ασφαλίσεων από τον πελάτη για λογαριασμό της, και εφόσον η καταβολή των ασφαλίσεων δεν αποδεικνύεται από άλλα ισοδύναμα μέσα, όπως καταθετήρια σε τραπεζικό λογαριασμό και αποδεικτικά πληρωμής στα ΕΛ.ΤΑ., ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής παραδίδει στον πελάτη:

α) είτε τη νόμιμη απόδειξη είσπραξης ασφαλίσεων που εξέδωσε η ασφαλιστική επιχείρηση,

β) είτε υπογεγραμμένη απόδειξη που εκδίδει ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής, η οποία περιλαμβάνει την ημερομηνία έκδοσης της απόδειξης και είσπραξης των ασφαλίσεων, τα πλήρη φορολογικά και επαγγελματικά στοιχεία του εισπράξαντος, την επωνυμία της ασφαλιστικής επιχείρησης για λογαριασμό της οποίας εισπράττει τα ασφάλιστρα, τα πλήρη στοιχεία εξατομίκευσης του πελάτη, τα καταβληθέντα από τον πελάτη ασφάλιστρα, καθώς και σύντομη περιγραφή της ασφάλισης για την οποία καταβλήθηκαν τα ασφάλιστρα.

Οι παραπάνω αποδείξεις είναι τριπλότυπες, ένα αντίγραφο παραδίδεται στον πελάτη, το δεύτερο στην ασφαλιστική επιχείρηση και το τρίτο τηρείται σε αρχείο από τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή. Το αρχείο μπορεί να τηρείται και σε ηλεκτρονική μορφή.

5. Απαγορεύεται η εξουσιοδότηση για την είσπραξη ασφαλίσεων από τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή σε οποιονδήποτε τρίτο χωρίς τη γραπτή συναίνεση της ασφαλιστικής επιχείρησης, για λογαριασμό της οποίας ενεργείται η είσπραξη.

Άρθρο 29

Συγκρούσεις συμφερόντων και διαφάνεια (Άρθρο 19 της Οδηγίας)

1. Ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής εγκαίρως πριν από τη σύναψη ασφαλιστικής σύμβασης παρέχει στον πελάτη, επιπροσθέτως όσων προβλέπονται στο άρθρο 28, και τις εξής πληροφορίες:

α) αν κατέχει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση συμμετοχή σε ασφαλιστική επιχείρηση που να φθάνει ή να υπερβαίνει ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου της,

β) αν ασφαλιστική επιχείρηση ή μητρική ασφαλιστική επιχείρηση κατέχει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση συμμετοχή που να φθάνει ή να υπερβαίνει ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή,

γ) σε σχέση με την προτεινόμενη σύμβαση:

αα) αν είναι μεσίτης, ότι παρέχει συμβουλή βάσει αμερόληπτης και προσωπικής ανάλυσης, δηλαδή με βάση την ανάλυση επαρκούς αριθμού ασφαλιστικών συμβάσεων που διατίθενται στην αγορά, ώστε αυτός να είναι σε θέση να προβεί σε εξατομικευμένη σύσταση, σύμφωνα με επαγγελματικά κριτήρια, της ασφαλιστικής σύμβασης που θα ανταποκρίνεται πληρέστερα στις ανάγκες του πελάτη,

ββ) αν ο ασφαλιστικός πράκτορας διανέμει προϊόντα μίας μόνον ασφαλιστικής επιχείρησης, είτε αυτή αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη για τη δραστηριότητά του είτε όχι, ενημερώνει τον πελάτη για την αποκλειστικότητα της συνεργασίας και για την επωνυμία της ασφαλιστικής επιχείρησης,

γγ) αν ο ασφαλιστικός πράκτορας δραστηριοποιείται σε συνεργασία με περισσότερες ασφαλιστικές επιχειρήσεις, γνωστοποιεί στον πελάτη τις επωνυμίες των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και τα προϊόντα τους τα οποία διανέμει,

δ) Τη φύση της αμοιβής που λαμβάνει σε σχέση με τη σύμβαση ασφάλισης,

ε) σε σχέση με τη σύμβαση ασφάλισης αν εργάζεται:
αα) βάσει αμοιβής που καταβάλλεται απευθείας από τον πελάτη,

ββ) βάσει προμήθειας κάθε είδους που περιλαμβάνεται στο ασφάλιστρο,

γγ) βάσει άλλου τύπου αμοιβής, συμπεριλαμβανομένου κάθε είδους οικονομικού οφέλους, που προτείνεται ή παρέχεται σε σχέση με τη σύμβαση ασφάλισης,

δδ) βάσει συνδυασμού οποιουδήποτε τύπου αμοιβής ορίζεται στις υποπεριπτώσεις αα' έως γγ'.

2. Αν ο πελάτης, με αφορμή την ασφαλιστική σύμβαση και μετά τη σύναψή της, πραγματοποιεί καταβολές πέραν των προβλεπόμενων ασφαλιστρών και πληρωμών, ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής γνωστοποιεί, επίσης, στον πελάτη, για καθεμία από τις μεταγενέστερες πληρωμές, τις πληροφορίες της παραγράφου 1.

3. Εγκαιρώς πριν από τη σύναψη της ασφαλιστικής σύμβασης, η ασφαλιστική επιχείρηση κατά τη διενέργεια από αυτήν δραστηριότητας διανομής ενημερώνει τον πελάτη για τη φύση της αμοιβής που λαμβάνουν οι υπάλληλοί της σε σχέση με τη διανομή της ασφαλιστικής σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης που η αμοιβή συνδέεται με καταβολές πέραν των προβλεπόμενων ασφαλιστρών και των πληρωμών ή με καταβολές από πρόσωπο διαφορετικό από τον πελάτη.

Άρθρο 30

Παροχή συμβουλών και πρότυπα πωλήσεων (Άρθρο 20 της Οδηγίας)

1. Πριν από την σύναψη σύμβασης ασφάλισης, ο διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων προβαίνει στα εξής:

α) προσδιορίζει τις απαιτήσεις και τις ανάγκες του πελάτη, βάσει των πληροφοριών που του παρέχει ο πελάτης. Το προτεινόμενο ασφαλιστικό προϊόν και κάθε προτεινόμενη ασφαλιστική σύμβαση πρέπει να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και τις ανάγκες του πελάτη,

β) επεξηγεί στον πελάτη τα χαρακτηριστικά του ασφαλιστικού προϊόντος με τρόπο αντικειμενικό και κατανοητό, που του επιτρέπει να επιλέξει ασφαλιστικό προϊόν και να αποφασίσει για τη σύναψη της σύμβασης ασφάλισης, αφού έχει επαρκώς ενημερωθεί για τις ασφαλιστικές καλύψεις και για τα εκατέρωθεν δικαιώματα και υποχρεώσεις. Ειδικά κατά τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων των κλάδων ασφάλισης της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4364/2016, ο διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων παραδίδει επιπροσθέτως το έγγραφο πληροφοριών της παραγράφου 3,

γ) παρέχει στον πελάτη συμβουλή για συγκεκριμένο ασφαλιστικό προϊόν ή συγκεκριμένη ασφαλιστική σύμβαση και εξηγεί στον πελάτη τους λόγους για τους οποίους το προτεινόμενο προϊόν ικανοποιεί καλύτερα τις απαιτήσεις και τις ανάγκες του. Η συμβουλή παρέχεται με έναν από τους τρόπους που προβλέπονται στο άρθρο 33,

δ) ειδικά ο μεσίτης ασφαλίσεων, επιπλέον των ανωτέρω, παραδίδει στον πελάτη τη σύμβαση της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του άρθρου 5.

2. Οι διευκρινίσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 διαφοροποιούνται ανάλογα με το σύνθετο χαρακτή-

ρα του προτεινόμενου ασφαλιστικού προϊόντος και τον τύπο του πελάτη.

3. Η ασφαλιστική επιχείρηση συντάσσει έγγραφο πληροφοριών για το ασφαλιστικό προϊόν, το οποίο διανέμεται σε χαρτί ή σε άλλο σταθερό μέσο.

4. Το έγγραφο πληροφοριών για το ασφαλιστικό προϊόν:

α) είναι σύντομο και χωριστό έγγραφο,

β) είναι σαφές και ευανάγνωστο, με χαρακτηριστικές αναγνωσιμότητας μεγέθους,

γ) παραμένει ευανάγνωστο, είτε παραδίδεται έγχρωμο, είτε σε ασπρόμαυρο αντίγραφο,

δ) συντάσσεται στην ελληνική γλώσσα, με την επιφύλαξη αντίθετης συμφωνίας,

ε) είναι ακριβές και μη παραπλανητικό,

στ) φέρει τον τίτλο «έγγραφο πληροφοριών για το ασφαλιστικό προϊόν» στο πάνω μέρος της πρώτης σελίδας,

ζ) περιλαμβάνει δήλωση ότι δεν υποκαθιστά ούτε την προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία προσυμβατική ενημέρωση, ούτε την ασφαλιστική σύμβαση και τους γενικούς και ειδικούς όρους της.

5. Το έγγραφο πληροφοριών για το ασφαλιστικό προϊόν περιέχει τις εξής πληροφορίες:

α) το είδος της ασφάλισης, καθώς και την ονομασία του προϊόντος, εφόσον υφίσταται,

β) περιληψη της ασφαλιστικής κάλυψης, συμπεριλαμβανομένων των κύριων ασφαλιζόμενων κινδύνων, του ασφαλιζόμενου ποσού και, όπου έχει εφαρμογή, του γεωγραφικού πεδίου, καθώς και περιληψη των εξαιρούμενων κινδύνων,

γ) λεπτομέρειες για τον τρόπο και το χρόνο καταβολής του ασφαλιστρού,

δ) τις περιπτώσεις για τις οποίες η ασφαλιστική επιχείρηση μπορεί να αρνηθεί την καταβολή αποζημίωσης, πέραν των εξαιρούμενων κινδύνων,

ε) τις υποχρεώσεις του λήπτη της ασφάλισης κατά την έναρξη της ασφαλιστικής σύμβασης,

στ) τις υποχρεώσεις του λήπτη της ασφάλισης κατά τη διάρκεια της ασφαλιστικής σύμβασης,

ζ) τις υποχρεώσεις του λήπτη της ασφάλισης σε περίπτωση αξίωσης για αποζημίωση,

η) τη διάρκεια της ασφαλιστικής σύμβασης παραθέτοντας σχετικό παράδειγμα με τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης της σύμβασης,

θ) τον τρόπο καταγγελίας της σύμβασης από το λήπτη της ασφάλισης.

Άρθρο 31

Πληροφορίες που παρέχουν οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων (Άρθρο 21 της Οδηγίας)

Οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων συμμορφώνονται με τις ρυθμίσεις των περιπτώσεων α', γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 28 και των περιπτώσεων δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 29.

Άρθρο 32
Εξαιρέσεις παροχής πληροφοριών
(Άρθρο 22 παρ. 1 της Οδηγίας)

1. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 28 και στα άρθρα 29 και 30 δεν χρειάζεται να παρέχονται όταν ο διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων ασκεί δραστηριότητες διανομής σε σχέση με την ασφάλιση μεγάλων κινδύνων.

2. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 39 και 40 δεν χρειάζεται να παρέχονται σε επαγγελματία πελάτη, όπως ορίζεται με την περίπτωση 10 της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 και την περίπτωση 10 της παρ. 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ..

Άρθρο 33
Όροι ενημέρωσης
(Άρθρο 23 της Οδηγίας)

1. Οι πληροφορίες των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 28 και των άρθρων 29, 30, 39 και 40 παρέχονται στον πελάτη εγγράφως και δωρεάν, στην ελληνική γλώσσα, ή σε άλλη γλώσσα, ύστερα από συμφωνία των μερών. Οι ανωτέρω πληροφορίες διατυπώνονται με σαφήνεια και ακρίβεια, ώστε να είναι κατανοητές στον πελάτη.

2. Κατά παρέκκλιση από τη γενική υποχρέωση έγγραφης ενημέρωσης σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι πληροφορίες των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 28 και των άρθρων 29, 30, 39 και 40 επιτρέπεται να παρέχονται στον πελάτη με ένα από τα εξής μέσα:

α) σε σταθερό μέσο πλην του χαρτιού, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στην παράγραφο 4,

β) μέσω ιστότοπου, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στην παράγραφο 5.

3. Ανεξαρτήτως της εφαρμογής της παραγράφου 2, οι πληροφορίες των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 28 και των άρθρων 29, 30, 39 και 40 παρέχονται σε κάθε περίπτωση εγγράφως στον πελάτη, εφόσον αυτός υποβάλλει σχετική αίτηση.

4. Οι πληροφορίες των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 28 και των άρθρων 29, 30, 39 και 40 μπορεί να παρέχονται με σταθερό μέσο πλην του χαρτιού, εφόσον:

α) η χρήση του σταθερού μέσου είναι κατάλληλη στο πλαίσιο της επιχειρηματικής σχέσης μεταξύ διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων και πελάτη,

β) η δυνατότητα επιλογής μεταξύ πληροφόρησης σε χαρτί και σε σταθερό μέσο έχει δοθεί στον πελάτη και εκείνος επέλεξε το σταθερό μέσο.

5. Οι πληροφορίες των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 28 και των άρθρων 29, 30, 39 και 40 μπορεί να παρέχονται μέσω δικτυακού τόπου, αν απευθύνονται προσωπικά στον πελάτη ή εφόσον πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

α) η παροχή των πληροφοριών αυτών μέσω δικτυακού τόπου είναι κατάλληλη στο πλαίσιο της επιχειρηματικής σχέσης διανομέα ασφαλιστικών προϊόντων και πελάτη,

β) ο πελάτης έχει συναινέσει στην παροχή των πληροφοριών αυτών μέσω δικτυακού τόπου,

γ) ο πελάτης έχει ενημερωθεί ηλεκτρονικά για τη διεύθυνση του δικτυακού τόπου και το σημείο αυτού με τις σχετικές πληροφορίες,

δ) οι πληροφορίες αυτές παραμένουν διαθέσιμες στο δικτυακό τόπο για όσο χρόνο είναι εύλογο να τις συμβουλευτείται ο πελάτης.

6. Για τους σκοπούς των παραγράφων 4 και 5, η παροχή πληροφοριών με σταθερό μέσο πλην του χαρτιού ή μέσω ιστότοπου θεωρείται κατάλληλη, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής σχέσης διανομέα και πελάτη, αν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία ότι ο πελάτης έχει τακτική πρόσβαση στο διαδίκτυο. Τέτοιο αποδεικτικό στοιχείο αποτελεί, ιδίως, η εκ μέρους του πελάτη παροχή στο διανομέα διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για τους σκοπούς αυτής της σχέσης.

7. Στην περίπτωση πώλησης μέσω τηλεφώνου οι πληροφορίες που δίδονται στον πελάτη από το διανομέα πριν από τη σύναψη της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του εγγράφου πληροφοριών για το ασφαλιστικό προϊόν, παρέχονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για την εμπορία από απόσταση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση, οι πληροφορίες αυτές παρέχονται από τον διανομέα στον πελάτη σύμφωνα με τις παραγράφους 1 ή 2, αμέσως μετά τη σύναψη της ασφαλιστικής σύμβασης.

Άρθρο 34
Διασταυρούμενες πωλήσεις
(Άρθρο 24 της Οδηγίας)

1. Όταν ένα ασφαλιστικό προϊόν προσφέρεται από κοινού με συμπληρωματικό προϊόν ή με μια υπηρεσία που δεν είναι ιδιωτική ασφάλιση, ως μέρος πακέτου ή της ίδιας συμφωνίας, ο διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων ενημερώνει τον πελάτη αν υπάρχει η δυνατότητα αγοράς των διαφορετικών συστατικών στοιχείων χωριστά και, αν υπάρχει, παρέχει επαρκή περιγραφή των διαφορετικών στοιχείων της συμφωνίας ή του πακέτου, καθώς και χωριστή τεκμηρίωση για το κόστος και τις χρεώσεις του κάθε στοιχείου.

2. Στην περίπτωση της παραγράφου 1 και όταν ο κίνδυνος ή η ασφαλιστική κάλυψη που προκύπτει από αυτή τη συμφωνία ή το πακέτο που προσφέρεται σε πελάτη διαφέρει από τον κίνδυνο που σχετίζεται με κάθε συστατικό στοιχείο χωριστά, ο διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων παρέχει επαρκή περιγραφή των διαφορετικών στοιχείων της συμφωνίας ή του πακέτου και του τρόπου με τον οποίο η αλληλεπίδρασή τους μεταβάλλει τον κίνδυνο ή την ασφαλιστική κάλυψη.

3. Όταν ένα ασφαλιστικό προϊόν είναι συμπληρωματικό αγαθού ή υπηρεσίας που δεν είναι ιδιωτική ασφάλιση, ως μέρος πακέτου ή της ίδιας συμφωνίας, ο διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων προσφέρει στον πελάτη τη δυνατότητα να αγοράσει το αγαθό ή την υπηρεσία χωριστά. Η παρούσα δεν εφαρμόζεται όταν ένα ασφαλιστικό προϊόν είναι συμπληρωματικό σε επενδυτική υπηρεσία ή δραστηριότητα, όπως ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018, σε σύμβαση πίστωσης, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 4438/2016 (Α' 220), ή σε λογαριασμό πληρωμών, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4465/2017 (Α' 47).

4. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων που παρέχουν κάλυψη για διάφορους τύπους κινδύνων (ασφαλιστήρια συμβόλαια πολλαπλών κινδύνων).

5. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 3, ο διανομέας ασφαλιστικών προϊόντων προσδιορίζει τις απαιτήσεις και τις ανάγκες του πελάτη σε σχέση με τα ασφαλιστικά προϊόντα που αποτελούν μέρος του συνολικού πακέτου ή της συμφωνίας.

Άρθρο 35
Εποπτεία προϊόντων
και απαιτήσεις διακυβέρνησης
(Άρθρο 25 της Οδηγίας)

1. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις και οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που δημιουργούν ασφαλιστικό προϊόν προς πώληση, διαθέτουν, εφαρμόζουν και επανεξετάζουν διαδικασία για την έγκριση κάθε ασφαλιστικού προϊόντος ή για την έγκριση σημαντικών προσαρμογών σε υφιστάμενο ασφαλιστικό προϊόν, πριν το προωθήσουν στην αγορά ή το διανεμούν σε πελάτη. Η διαδικασία έγκρισης προϊόντων είναι κατάλληλη και ανάλογη προς τη φύση του ασφαλιστικού προϊόντος και:

- α) εντοπίζει και προσδιορίζει συγκεκριμένη αγορά-στόχο για κάθε προϊόν,
- β) διασφαλίζει ότι έχουν ληφθεί υπόψη όλοι οι κίνδυνοι που συνδέονται με την προσδιορισμένη αγορά - στόχο,
- γ) διασφαλίζει ότι η σκοπούμενη στρατηγική διανομής είναι κατάλληλη για την προσδιορισμένη αγορά-στόχο,
- δ) λαμβάνει εύλογα μέτρα για να διασφαλίσει ότι το ασφαλιστικό προϊόν διανέμεται στην προσδιορισμένη αγορά-στόχο.

2. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις της παραγράφου 1 παρακολουθούν, επανεξετάζουν και αναθεωρούν τακτικά τα ασφαλιστικά προϊόντα που προσφέρουν ή προωθούν στην αγορά, λαμβάνοντας υπόψη κάθε γεγονός που μπορεί να επηρεάσει σοβαρά το δυνητικό κίνδυνο για την προσδιορισμένη αγορά - στόχο, με σκοπό να αξιολογούν τουλάχιστον κατά πόσον το ασφαλιστικό προϊόν συνεχίζει να είναι συνεπές με τις ανάγκες της προσδιορισμένης αγοράς - στόχου και κατά πόσον η στρατηγική διανομής συνεχίζει να είναι η κατάλληλη.

3. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις και οι διαμεσολαβητές που δημιουργούν ασφαλιστικό προϊόν προς πώληση, θέτουν στη διάθεση των διανομέων της παραγράφου 4 τις κατάλληλες πληροφορίες για το ασφαλιστικό προϊόν και τη διαδικασία έγκρισης προϊόντων, στις οποίες περιλαμβάνεται και η προσδιορισμένη αγορά - στόχος του ασφαλιστικού προϊόντος.

4. Οι διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων που δίδουν συμβουλή για ασφαλιστικά προϊόντα ή προτείνουν ασφαλιστικά προϊόντα που δεν δημιουργούν οι ίδιοι, διαθέτουν τις κατάλληλες οργανωτικές ρυθμίσεις για να λαμβάνουν τις πληροφορίες της παραγράφου 3 και να κατανοούν τα χαρακτηριστικά και την προσδιορισμένη αγορά-στόχο για κάθε ασφαλιστικό προϊόν.

5. Το παρόν δεν εφαρμόζεται στην ασφάλιση μεγάλων κινδύνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ
ΜΕ ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΑ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Άρθρο 36
Πεδίο εφαρμογής πρόσθετων απαιτήσεων
(Άρθρο 26 της Οδηγίας)

Το παρόν Κεφάλαιο καθορίζει πρόσθετες απαιτήσεις σε εκείνες που ισχύουν για δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων σύμφωνα με τα άρθρα 27, 28, 29 και 30, όταν οι δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων ασκούνται σε σχέση με την πώληση βασιζόμενων σε ασφάλιση επενδυτικών προϊόντων από τους εξής:

- α) ασφαλιστικό διαμεσολαβητή,
- β) ασφαλιστική επιχείρηση.

Άρθρο 37
Πρόληψη σύγκρουσης συμφερόντων
(Άρθρα 27 και 28 της Οδηγίας)

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 27, οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές και οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ασκούν διανομή επενδυτικών προϊόντων βασιζόμενων σε ασφάλιση διαθέτουν και εφαρμόζουν αποτελεσματικές οργανωτικές και διοικητικές ρυθμίσεις για την αποτροπή φαινομένων σύγκρουσης συμφερόντων. Οι εν λόγω ρυθμίσεις είναι ανάλογες προς τις ασκούμενες από εκείνους δραστηριότητες, το είδος του διανομέα και τα ασφαλιστικά προϊόντα που προωθεί.

2. Οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές και οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τον έγκαιρο εντοπισμό σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών των ιδίων, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντών και των υπαλλήλων τους και κάθε προσώπου που ενεργεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχό τους, και των πελατών τους ή μεταξύ δύο πελατών τους κατά την άσκηση δραστηριοτήτων διανομής ασφαλιστικών προϊόντων.

3. Αν ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση εκτιμούν ότι, παρά τα μέτρα της παραγράφου 1, εξακολουθεί να υφίσταται κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων του πελάτη, τον ενημερώνουν εγγράφως ή με άλλο σταθερό μέσο, με σαφήνεια και εγκαίρως πριν από τη σύναψη της σύμβασης ασφάλισης, για τη γενική φύση ή την πηγή της σύγκρουσης συμφερόντων, και η ενημέρωση περιλαμβάνει επαρκείς λεπτομέρειες, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση του πελάτη, για να μπορέσει ο εν λόγω πελάτης να λάβει απόφαση ενημερωμένος για τις δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων στο πλαίσιο των οποίων προκύπτει η σύγκρουση συμφερόντων.

Άρθρο 38
Υποχρεώσεις οργάνωσης αρχείων
(Άρθρο 30 παρ. 4 της Οδηγίας)

1. Ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής και η ασφαλιστική επιχείρηση τηρούν αρχείο όπου φυλάσσονται ένα ή περισσότερα έγγραφα, που αποτυπώνουν όσα έχουν συμφωνηθεί μεταξύ του πελάτη και του ασφαλιστικού

διαμεσολαβητή ή της ασφαλιστικής επιχείρησης για τα εκατέρωθεν δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, καθώς και τους άλλους όρους με τους οποίους ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση παρέχει υπηρεσίες διανομής στον πελάτη. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών μπορούν να ορίζονται με αναφορά σε άλλα έγγραφα ή νομικά κείμενα.

2. Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κατηγορίας για την οποία διατηρεί εγγραφή στο ειδικό μητρώο, αλλά και το εύρος και την πολυπλοκότητα των συμβάσεων για τις οποίες διαμεσολαβεί, ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής διαθέτει κατάλληλη για τον όγκο και τη μορφή των δραστηριοτήτων του λογιστική και μηχανογραφική οργάνωση.

3. Ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής φυλάσσει, διαθέτει και χρησιμοποιεί για το σκοπό για τον οποίο προορίζονται όλα τα ενημερωτικά προς τον πελάτη έντυπα που του διαθέτουν, στο πλαίσιο της κείμενης ασφαλιστικής νομοθεσίας, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις με τις οποίες συνεργάζεται.

Άρθρο 39

Ενημέρωση πελατών (Άρθρο 29 της Οδηγίας)

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 28 και της παραγράφου 1 του άρθρου 29, οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές και οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις ενημερώνουν τον πελάτη, εγκαίρως πριν από τη σύναψη σύμβασης επενδυτικών προϊόντων βασιζόμενων σε ασφάλιση, για το συνολικό κόστος διανομής και τις συναφείς επιβαρύνσεις. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής:

α) το κατά πόσο ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση θα δίνει στον πελάτη περιοδική αξιολόγηση της καταλληλότητας των βασιζόμενων σε ασφάλιση επενδυτικών προϊόντων που συστήνονται στον εν λόγω πελάτη, αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 40,

β) όσον αφορά την ενημέρωση για τα βασιζόμενα σε ασφάλιση επενδυτικά προϊόντα και τις προτεινόμενες στρατηγικές, κατάλληλη καθοδήγηση και προειδοποιήσεις σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τα βασιζόμενα σε ασφάλιση επενδυτικά προϊόντα ή με την πρόταση συγκεκριμένων επενδυτικών στρατηγικών,

γ) όσον αφορά την ενημέρωση για όλα τα κόστη και τις συναφείς επιβαρύνσεις που πρέπει να κοινοποιηθούν, πληροφορίες σχετικά με τη διανομή του βασιζόμενου σε ασφάλιση επενδυτικού προϊόντος, μεταξύ άλλων, σχετικά με το κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών, κατά περίπτωση, το κόστος του βασιζόμενου σε ασφάλιση επενδυτικού προϊόντος που συνιστάται ή διαφημίζεται στον πελάτη, και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί ο πελάτης να το πληρώσει, περιλαμβάνοντας και όλες τις πληρωμές προς τρίτους.

Το κόστος και οι επιβαρύνσεις του προηγούμενου εδαφίου αθροίζονται, ώστε ο πελάτης να κατανοήσει το συνολικό κόστος που επωμίζεται μέχρι την προβλεπόμενη λήξη της σύμβασης και την αθροιστική επίπτωσή του στην επένδυση. Αν το ζητήσει ο πελάτης, του χορηγείται επιπλέον αναλυτική καταγραφή του κόστους και των χρεώσεων.

2. Η ενημέρωση της παραγράφου 1 δίδεται στον πελάτη σε κατανοητή μορφή, ώστε ο πελάτης να επιλέξει προϊόν και να αποφασίσει για τη σύναψη της σύμβασης, έχοντας επαρκώς ενημερωθεί όχι μόνον για τα δικαιώματα και τις καλύψεις, αλλά και για τις υποχρεώσεις, τα βάρη και τους κινδύνους που πηγάζουν για εκείνον από το βασιζόμενο σε ασφάλιση επενδυτικό προϊόν.

3. Η ενημέρωση της παραγράφου 1 δίδεται σε τακτική βάση, ετήσια τουλάχιστον, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του βασιζόμενου σε ασφάλιση επενδυτικού προϊόντος.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 29, οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές και οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις μπορούν να εισπράττουν ή να πληρώνουν αμοιβή ή προμήθεια και να παρέχουν ή να δέχονται οποιοδήποτε μη χρηματικό όφελος στο πλαίσιο διανομής επενδυτικού προϊόντος βασιζόμενου σε ασφάλιση ή παρεπόμενης υπηρεσίας, προς ή από οποιονδήποτε πλην του πελάτη ή του αντιπροσώπου του, μόνον αν η πληρωμή ή το όφελος:

α) δεν επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας διανομής,

β) δεν εμποδίζει τη συμμόρφωση του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή και της ασφαλιστικής επιχείρησης με το καθήκον τους να ενεργούν με έντιμο, αμερόληπτο και επαγγελματικό τρόπο για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των συμφερόντων του πελάτη.

Άρθρο 40

Δήλωση αξιολόγησης καταλληλότητας και συμβατότητας του προϊόντος (Άρθρο 30 παρ. 1, 2 και 5 της Οδηγίας)

1. Με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στο άρθρο 30 παράγραφος 1, ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση λαμβάνουν τις αναγκαίες πληροφορίες για τη γνώση και την προηγούμενη εμπειρία του πελάτη ως επενδυτή σε προϊόν βασιζόμενο σε ασφάλιση, τη χρηματοοικονομική κατάστασή του, τη δυνατότητά του να υποστεί ζημίες, καθώς και για τους επενδυτικούς του στόχους, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου ανοχής του σε κίνδυνο, ώστε να είναι σε θέση να συστήσουν στον πελάτη το προϊόν που ταιριάζει με το επίπεδο ανοχής του πελάτη στον κίνδυνο, με τη δυνατότητά του να υποστεί ζημίες και με τα άλλα χαρακτηριστικά του.

Όταν ένας ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή μια ασφαλιστική επιχείρηση συστήνουν ένα πακέτο υπηρεσιών ή προϊόντων σύμφωνα με το άρθρο 34, στο οποίο περιλαμβάνεται επενδυτικό προϊόν βασιζόμενο σε ασφάλιση, διασφαλίζουν ότι το συνολικό πακέτο, και όχι μόνον το βασιζόμενο σε ασφάλιση επενδυτικό προϊόν, είναι κατάλληλο για τον πελάτη.

2. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που λαμβάνουν κατά την παράγραφο 1, ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση παρέχουν στον πελάτη, πριν τη σύναψη της ασφαλιστικής σύμβασης, δήλωση αξιολόγησης καταλληλότητας προϊόντος όπου αποτυπώνεται η συμβουλή τους και εξηγείται πώς αυτή ανταποκρίνεται στις επιλογές, στους στόχους και στα άλλα χαρακτηριστικά του πελάτη που αναφέρονται στην παράγραφο

1. Η δήλωση αξιολόγησης καταλληλότητας προϊόντος δίδεται με έγγραφο ή άλλο σταθερό μέσο και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 33 του παρόντος.

Αν οι πελάτες ή οι δυνητικοί πελάτες δεν παράσχουν τις αναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο πληροφορίες σχετικά με τις γνώσεις και την πείρα τους, ή αν παράσχουν ανεπαρκείς σχετικές πληροφορίες, ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση τους προειδοποιεί ότι δεν είναι σε θέση να κρίνει κατά πόσον το σκοπούμενο προϊόν είναι κατάλληλο γι' αυτούς. Η προειδοποίηση αυτή μπορεί να παρέχεται σε τυποποιημένη μορφή.

3. Στην περίπτωση πώλησης από απόσταση επενδυτικού προϊόντος που βασίζεται σε ασφάλιση, ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση μπορούν να παρέχουν τη δήλωση αξιολόγησης καταλληλότητας προϊόντος με έγγραφο ή άλλο σταθερό μέσο αμέσως μετά τη σύναψη της σύμβασης, με τον όρο ότι πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

α) ο πελάτης συμφώνησε να παραλάβει τη δήλωση αξιολόγησης καταλληλότητας προϊόντος μετά τη σύναψη της σύμβασης,

β) η δήλωση αξιολόγησης καταλληλότητας προϊόντος παρέχεται στον πελάτη χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση,

γ) ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση προσέφεραν προηγουμένως στον πελάτη τη δυνατότητα να καθυστερήσει τη σύναψη της σύμβασης προκειμένου να παραλάβει πρώτα τη δήλωση αξιολόγησης καταλληλότητας προϊόντος της εν λόγω σύμβασης, αλλά εκείνος επέλεξε να την παραλάβει μετά.

4. Αν ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση έχουν ενημερώσει τον πελάτη ότι θα πραγματοποιούν περιοδική επαναξιολόγηση της καταλληλότητας του επενδυτικού προϊόντος που βασίζεται σε ασφάλιση, οφείλουν να επαναλαμβάνουν τη διαδικασία της παραγράφου 1 και να αποστέλλουν στον πελάτη επικαιροποιημένη δήλωση αξιολόγησης καταλληλότητας προϊόντος.

5. Αν ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση δεν εξασφαλίσουν τις πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με την παράγραφο 1 και τις διατάξεις των άρθρων 9, 10, 14 και 17 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2359 της Επιτροπής της 21ης Σεπτεμβρίου 2017 (ΕΕ L 341), ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση οφείλουν να απέχουν από την παροχή συμβουλής στον πελάτη για το επενδυτικό προϊόν που βασίζεται σε ασφάλιση, και να τον ενημερώσουν ότι, λόγω ελλείψεως εκ μέρους του πληροφόρησης, δεν είναι σε θέση να εκτιμήσουν κατά πόσον το συγκεκριμένο επενδυτικό προϊόν που βασίζεται σε ασφάλιση είναι κατάλληλο για αυτόν, ώστε να του παρέχουν τη δήλωση αξιολόγησης καταλληλότητας προϊόντος.

Αν ο πελάτης, παρόλο που έλαβε την προηγούμενη ενημέρωση, επιθυμεί να συνάψει τη συγκεκριμένη ασφαλιστική σύμβαση, ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση οφείλουν να αξιολογήσουν, βάσει των πληροφοριών που έχουν λάβει σύμφωνα με

την παράγραφο 1, αν το συγκεκριμένο προϊόν είναι συμβατό με τον πελάτη, και αν δεν είναι συμβατό, οφείλουν να τον προειδοποιήσουν γι' αυτό. Στην περίπτωση διασταυρούμενης πώλησης, ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση οφείλουν επιπλέον να εξετάσουν κατά πόσον το συνολικό πακέτο είναι ενδεδειγμένο για τον συγκεκριμένο πελάτη.

6. Η ενημέρωση του παρόντος άρθρου γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 33.

7. Η εποπτική αρχή μπορεί με απόφασή της να παρέχει διευκρινίσεις και να καθορίζει ελάχιστα πρότυπα για τη διαδικασία και τα κριτήρια για την αξιολόγηση της καταλληλότητας και της συμβατότητας του προϊόντος, να προβλέπει τον τύπο της παρεχόμενης δήλωσης αξιολόγησης καταλληλότητας προϊόντος και της προειδοποίησης λόγω μη συμβατότητας προϊόντος, και ιδίως να εξειδικεύει την έκταση, τη μορφή και το περιεχόμενό τους, και να καθορίζει τις διοικητικές κυρώσεις για την παράβαση των διατάξεων της ανωτέρω απόφασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Άρθρο 41

Διοικητικές κυρώσεις και συναφείς ρυθμίσεις (Άρθρο 31 της Οδηγίας)

1. Η εποπτική αρχή μπορεί να επιβάλει διοικητικές κυρώσεις για παράβαση των διατάξεων του παρόντος, ενεργώντας είτε αυτοτελώς είτε σε συνεργασία με άλλες αρχές, ή και κατόπιν αιτήσεως για συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με τις αρμόδιες δικαστικές αρχές. Σε περίπτωση υποθέσεων με διασυνοριακό χαρακτήρα, η εποπτική αρχή συνεργάζεται με τις άλλες αρμόδιες εθνικές ή ενωσιακές αρχές, συμπεριλαμβανομένων και των δικαστικών αρχών, αναφορικά με τις κυρώσεις και τα μέτρα που επιβάλλονται σύμφωνα με το παρόν Μέρος και λαμβάνει υπόψη τις προϋποθέσεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τη σχετική κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

2. Αν ο παραβαίνων ασφαλιστικός ή αντασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων είναι νομικό πρόσωπο, οι κυρώσεις και τα μέτρα που προβλέπονται στο παρόν Μέρος επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο και, επιπλέον αυτού, στο ή στα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών προϊόντων κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 19. Σε κάθε περίπτωση, οι κυρώσεις και τα μέτρα μπορεί να επιβληθούν και σε κάθε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που η εποπτική αρχή διαπιστώσει ότι φέρει την ευθύνη ή και προέβη στην παράβαση.

3. Αν ο παραβαίνων είναι ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση, οι κυρώσεις και τα μέτρα που προβλέπονται στο παρόν Μέρος επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο και, επιπλέον αυτού, στα πρόσωπα της παραγράφου 3 του άρθρου 24 του παρόντος Μέρους και της παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 4364/2016, μέλη της διοίκησης του νομικού προσώπου, καθώς και σε κάθε άλλο φυσικό ή

νομικό πρόσωπο που η εποπτική αρχή διαπιστώσει ότι φέρει την ευθύνη ή και προέβη στην παράβαση.

Άρθρο 42

Δημοσιοποίηση κυρώσεων και λοιπών μέτρων (Άρθρο 32 της Οδηγίας)

1. Η εποπτική αρχή αναρτά στον ιστότοπό της, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, τις διοικητικές κυρώσεις και τα μέτρα που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του παρόντος, περιλαμβάνοντας πληροφορίες για το είδος και τη φύση της παράβασης, καθώς και την ταυτότητα των προσώπων εις βάρος των οποίων επιβλήθηκαν οι κυρώσεις ή τα μέτρα. Αν η δημοσίευση των στοιχείων των νομικών προσώπων ή των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων είναι δυσανάλογη της παράβασης, αξιολογώντας την εν λόγω δημοσίευση για κάθε περίπτωση ξεχωριστά, ή αν η εν λόγω δημοσίευση θέτει σε κίνδυνο τη σταθερότητα της χρηματοοικονομικής αγοράς ή την έκβαση έρευνας που βρίσκεται σε εξέλιξη, η εποπτική αρχή μπορεί να αναβάλει τη δημοσίευση, να μη δημοσιεύσει τις κυρώσεις ή να τις δημοσιεύσει χωρίς αναφορά στην ταυτότητα των προσώπων.

2. Σε περίπτωση προσβολής των κυρώσεων ή των μέτρων που επιβάλλονται από την εποπτική αρχή, η δημοσίευση της παραγράφου 1 περιλαμβάνει τις πληροφορίες γι' αυτήν και την έκβασή της, έως και την ακύρωση της κύρωσης ή του μέτρου με δικαστική απόφαση.

3. Η εποπτική αρχή ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (Ε.Α.Ε.Σ.) για τις διοικητικές κυρώσεις και τα μέτρα που επιβάλλονται χωρίς να δημοσιευτούν, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, αναφέροντας πληροφορίες για την άσκηση σχετικών προσφυγών και την έκβασή τους.

Άρθρο 43

Παραβάσεις, κυρώσεις και λοιπά μέτρα (Άρθρο 33 της Οδηγίας)

1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται:

α) σε πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητες διανομής χωρίς να είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο του άρθρου 19 ή δραστηριοποιούνται στην ασφαλιστική διανομή κατά παράβαση των όσων ορίζονται στις παραγράφους 1, 2, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 5 και στο άρθρο 19,

β) στις ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις ή στους ασφαλιστικούς ή αντασφαλιστικούς διαμεσολαβητές ή στους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων, οι οποίοι χρησιμοποιούν στις υπηρεσίες διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων πρόσωπα που εμπίπτουν στην περίπτωση α',

γ) στους ασφαλιστικούς ή αντασφαλιστικούς διαμεσολαβητές ή στους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που ασκούν ως δευτερεύουσα δραστηριότητα τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων, οι οποίοι έχουν εγγραφεί στο Ειδικό Μητρώο του άρθρου 19 προσκομίζοντας ανακριβή ή ψευδή στοιχεία ή δικαιολογητικά από εκείνα που προβλέπονται στα άρθρα 21, 22 και 23,

δ) στους διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων που δεν ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις των άρθρων 20 έως και 24,

ε) στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις ή τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας των άρθρων 27 έως και 40 σε σχέση με τη διανομή επενδυτικών προϊόντων βασιζόμενων σε ασφάλιση,

στ) στους διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων που δεν συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας των άρθρων 27 έως 35 σε σχέση με ασφαλιστικά προϊόντα, εκτός των προϊόντων που αναφέρονται στην περίπτωση ε'.

2. Στις περιπτώσεις των παραβάσεων που αναφέρονται στην περίπτωση ε' της παραγράφου 1, η εποπτική αρχή μπορεί να επιβάλλει τουλάχιστον μια από τις εξής κυρώσεις και μέτρα:

α) να δημοσιοποιήσει την παράβαση στον ιστότοπό της, αναφέροντας το υπεύθυνο φυσικό ή νομικό πρόσωπο και κάθε άλλο πρόσωπο που φέρει την ευθύνη ή προέβη στην παράβαση, καθώς και τη φύση της παράβασης,

β) να διατάξει το υπεύθυνο φυσικό ή νομικό πρόσωπο να παύσει την παράβαση και να αποφύγει να την επαναλάβει στο μέλλον,

γ) όταν ο παραβαίνων είναι ασφαλιστικός διαμεσολαβητής, να εκδώσει απόφαση οριστικής διαγραφής του από το Ειδικό Μητρώο του αρμόδιου επιμελητηρίου του άρθρου 19. Η απόφαση της Εποπτικής αρχής κοινοποιείται αμέσως στον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή και στο αρμόδιο επιμελητήριο, το οποίο υποχρεούται στην υλοποίηση της απόφασης το αργότερο μέσα σε δύο (2) εργάσιμες ημέρες. Το πρόσωπο σε βάρος του οποίου επεβλήθη η κύρωση της οριστικής διαγραφής, δεν μπορεί να ζητήσει εκ νέου την εγγραφή του στο ειδικό μητρώο,

δ) αν ο παραβαίνων διανομέας είναι νομικό πρόσωπο, η εποπτική αρχή μπορεί να αναστείλει ή να παύσει οριστικά την άσκηση καθηκόντων διοίκησης εκ μέρους του φυσικού προσώπου που είναι υπεύθυνο για τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 19 και την παράγραφο 3 του άρθρου 24,

ε) αν ο παραβαίνων είναι νομικό πρόσωπο, η εποπτική αρχή μπορεί να του επιβάλει τα εξής διοικητικά πρόστιμα:

αα) πρόστιμο χρηματικού ποσού μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ ή μέχρι και πέντε τοις εκατό (5%) του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών σύμφωνα με τους τελευταίους διαθέσιμους λογαριασμούς που έχουν εγκριθεί από το όργανο διοίκησης. Αν το νομικό πρόσωπο είναι μητρική επιχείρηση ή θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που οφείλει να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς σύμφωνα με το ν. 4308/2014 (Α' 251), ο σχετικός συνολικός ετήσιος κύκλος εργασιών ισούται με το συνολικό ετήσιο κύκλο εργασιών σύμφωνα με τους τελευταίους διαθέσιμους ενοποιημένους λογαριασμούς που έχουν εγκριθεί από το όργανο διοίκησης της τελικής μητρικής επιχείρησης,

ββ) πρόστιμο που ισούται έως και με το διπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, εφόσον είναι δυνατός ο προσδιορισμός τους.

στ) Αν ο παραβαίνων είναι φυσικό πρόσωπο, η εποπτική αρχή μπορεί να του επιβάλλει τα εξής διοικητικά πρόστιμα:

αα) πρόστιμο χρηματικού ποσού μέχρι επτακόσιες χιλιάδες (700.000) ευρώ,

ββ) πρόστιμο έως το διπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, εφόσον είναι δυνατός ο προσδιορισμός τους.

3. Στις περιπτώσεις των παραβάσεων των περιπτώσεων α' έως δ' και στ' της παραγράφου 1, καθώς και σε κάθε περίπτωση παράβασης όσων προβλέπονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 5, στο άρθρο 19 και στο άρθρο 26, η εποπτική αρχή μπορεί να επιβάλει μία ή περισσότερες από τις εξής κυρώσεις και μέτρα:

α) να διατάξει το υπεύθυνο φυσικό ή νομικό πρόσωπο να παύσει την παράβαση και να αποφύγει να την επαναλάβει στο μέλλον,

β) αν ο παραβαίνων είναι ασφαλιστικός ή ανασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, να εκδώσει απόφαση οριστικής διαγραφής του από το Ειδικό Μητρώο του αρμόδιου επιμελητηρίου του άρθρου 19. Η απόφαση της Εποπτικής αρχής κοινοποιείται αμέσως στον ασφαλιστικό ή ανασφαλιστικό διαμεσολαβητή ή στο διαμεσολαβητή που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, καθώς και στο αρμόδιο επιμελητήριο, το οποίο υποχρεούται στην υλοποίηση της απόφασης χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και πάντως όχι αργότερα από δύο (2) εργάσιμες ημέρες. Το πρόσωπο σε βάρος του οποίου επεβλήθη η κύρωση της οριστικής διαγραφής, δεν μπορεί να ζητήσει εκ νέου την εγγραφή του στο ειδικό μητρώο,

γ) αν ο παραβαίνων διανομέας είναι νομικό πρόσωπο, η Εποπτική αρχή μπορεί να αναστείλει ή να παύσει οριστικά την άσκηση καθηκόντων διοίκησης εκ μέρους του φυσικού προσώπου που είναι υπεύθυνο για τη δραστηριότητα διανομής ασφαλιστικών προϊόντων, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 19 και την παράγραφο 3 του άρθρου 24,

δ) αν ο παραβαίνων είναι νομικό πρόσωπο, η εποπτική αρχή μπορεί να του επιβάλει διοικητικό πρόστιμο χρηματικού ποσού μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ και, σε περίπτωση κατ' επανάληψη παράβασης, μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ,

ε) αν ο παραβαίνων είναι φυσικό πρόσωπο, η εποπτική αρχή μπορεί να του επιβάλει διοικητικό πρόστιμο χρηματικού ποσού μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ και, σε περίπτωση κατ' επανάληψη παράβασης, μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ.

4. Στην περίπτωση ασφαλιστικής επιχείρησης που παραβαίνει τις οργανωτικές υποχρεώσεις της από το παρόν Μέρος και ιδίως από τα άρθρα 5 παράγραφοι 7, 20, 24, 26, 28 παράγραφοι 3 και 4, 30 παράγραφοι 3 έως 5, 35 και 38, η εποπτική αρχή μπορεί να λάβει, επιπλέον των αναφερομένων στις παραγράφους 2 και 3, οποιοδήποτε μέτρο ή κύρωση στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 30 του ν. 4364/2016.

5. Η εποπτική αρχή μπορεί να επιβάλλει πρόστιμο μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αρνείται τη συνεργασία ή παρακωλύει έρευνα ή έλεγχο που αυτή διενεργεί σύμφωνα με το παρόν Μέρος και τις κατ' εξουσιοδότησή του πράξεις.

6. Η εποπτική αρχή μπορεί να επιβάλλει πρόστιμο μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ και, σε περίπτωση κατ' επανάληψη παράβασης, μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ, σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προβαίνει σε κάθε άλλη παράβαση του παρόντος, πέραν των περιπτώσεων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 έως 4 ή και σε κάθε άλλη παράβαση της κείμενης νομοθεσίας για την ασφαλιστική διανομή.

7. Τα πρόστιμα που επιβάλλει η εποπτική αρχή αποτελούν δημόσιο έσοδο και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

Άρθρο 44

Αποτελεσματική εφαρμογή κυρώσεων και λοιπών μέτρων (Άρθρο 34 της Οδηγίας)

Κατά τον καθορισμό του είδους των διοικητικών κυρώσεων ή άλλων μέτρων και την επιμέτρηση των διοικητικών προστίμων, η εποπτική αρχή αξιολογεί τις σχετικές συνθήκες στις οποίες περιλαμβάνονται, κατά περίπτωση:

α) η βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης,
β) ο βαθμός ευθύνης του φυσικού ή νομικού προσώπου που προέβη στην παράβαση,
γ) ο κίνδυνος πρόκλησης βλάβης στα συμφέροντα του πελάτη,

δ) η ζημία που προκλήθηκε από την παράβαση στον πελάτη ή σε τρίτους, εφόσον είναι δυνατός ο προσδιορισμός του ύψους της,

ε) το ύψος του κέρδους που αποκτήθηκε ή της ζημίας που αποφεύχθηκε από το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εφόσον είναι δυνατός ο προσδιορισμός τους,

στ) τα μέτρα που έλαβε το φυσικό ή νομικό πρόσωπο για την αποτροπή και μη επανάληψη της παράβασης στο μέλλον, καθώς και η ανόρθωση της ζημίας που προκλήθηκε στον πελάτη ή σε τρίτους,

ζ) η οικονομική κατάσταση του φυσικού ή νομικού προσώπου, όπως προκύπτει είτε από το ετήσιο εισόδημα του φυσικού προσώπου, είτε από το συνολικό κύκλο εργασιών του νομικού προσώπου,

η) ο βαθμός συνεργασίας του φυσικού ή νομικού προσώπου με την εποπτική αρχή,

θ) η κατ' επανάληψη τέλεση παραβάσεων.

Άρθρο 45

Αναφορά παραβάσεων (άρθρο 35 της Οδηγίας)

1. Η εποπτική αρχή διαθέτει μηχανισμό για τη διευκόλυνση και την ενθάρρυνση αναφοράς σε αυτήν πιθανών ή πραγματικών παραβάσεων των διατάξεων του παρόντος.

2. Ο μηχανισμός της παραγράφου 1 περιλαμβάνει, τουλάχιστον, διαδικασίες για την:

α) παραλαβή των αναφορών της παραγράφου 1 και τη διερεύνησή τους,

β) κατάλληλη προστασία, τουλάχιστον έναντι αντιποίνων, διακρίσεων ή άλλων μορφών άνισης μεταχείρισης για τους υπαλλήλους των διανομένων ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, και, όπου είναι δυνατόν, για άλλα πρόσωπα που αναφέρουν παραβάσεις που διαπράττονται εντός των οντοτήτων αυτών,

γ) προστασία της ταυτότητας τόσο του προσώπου που καταγγέλλει τις παραβάσεις, όσο και του φυσικού προσώπου που φέρεται ότι διέπραξε την παράβαση, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, εκτός αν η αποκάλυψη της ταυτότητας απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία στο πλαίσιο περαιτέρω έρευνας, ή μεταγενέστερης διοικητικής ή δικαστικής διαδικασίας.

Άρθρο 46

Διαβίβαση πληροφοριών στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. για τις κυρώσεις και τα λοιπά μέτρα (Άρθρο 36 της Οδηγίας)

Η εποπτική αρχή:

α) ενημερώνει την Ε.Α.Α.Ε.Σ. για τις διοικητικές κυρώσεις και τα μέτρα που επιβάλλει και τα οποία δεν δημοσιεύτηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 42,

β) παρέχει, ετησίως, στην Ε.Α.Α.Ε.Σ. συγκεντρωτικές πληροφορίες για τις διοικητικές κυρώσεις ή άλλα μέτρα που επιβάλλει σύμφωνα με το άρθρο 41,

γ) ενημερώνει την Ε.Α.Α.Ε.Σ. για τις διοικητικές κυρώσεις ή άλλα μέτρα που δημοσιοποιεί σύμφωνα με το παρόν Μέρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ, ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 47

Καταργούμενες και τροποποιούμενες διατάξεις

1. Καταργούνται:

α) ο ν. 1569/1985 (Α' 183),

β) τα εδάφια τρίτο και τέταρτο της παραγράφου 1, η παράγραφος 6 και η παρ. 8 του άρθρου 23 του ν. 4364/2016,

γ) το π.δ. 190/2006 (Α' 196),

δ) η Κ3-8010/8.8.2007 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης (Β' 1600),

ε) η παράγραφος 2 του άρθρου 4, το άρθρο 6 και το άρθρο 7 της Κ4-155/10.1.1985 απόφασης του Υπουργού Εμπορίου (114/16.1.1986 τ.ΑΕ-ΕΠΕ),

στ) η 86/5.4.2016 Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (Β' 1109).

2. Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 256 του ν. 4364/2016 διαγράφεται η φράση «και ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διαμεσολάβησης».

3. Στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 3 της Κ4-155/10.1.1985 απόφασης του Υπουργού Εμπορίου (114/16.1.1986 ΤΑΕ-ΕΠΕ) διαγράφονται οι λέξεις «υποχρεούνται να» και το άρθρο 1 της απόφασης αυτής αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που λειτουργούν στην Ελλάδα και ασκούν τον κλάδο 10 ασφαλίσεων κατά ζημιών υποβάλλουν στην Υπηρεσία Στατιστικής Ασφαλι-

στικών Εταιρειών (Υ.Σ.Α.Ε.) τα στοιχεία που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 3, με σκοπό την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία του κλάδου αυτοκινήτων, τη στατιστική παρακολούθησή του, τη διασφάλιση της φερεγγυότητας και της ακεραιότητάς του, καθώς και την προστασία και την ενίσχυση της ασφαλιστικής πίστης μέσω και της πρόληψης και της αποτροπής φαινομένων ασφαλιστικής εξαπάτησης.

Η Υ.Σ.Α.Ε. αποστέλλει, αμελλητί, οποιοδήποτε στοιχείο της ζητηθεί από την εποπτική αρχή».

4. Η περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 19 του π.δ. 237/1986 (Α' 110), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Ο ασφαλιστής πτώχευσε ή η σε βάρος του εκτέλεση απέβη άκαρπη ή ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας ασφαλιστικής επιχείρησης. Στην περίπτωση αυτή, το Επικουρικό Κεφάλαιο έχει ίδια αξίωση κατά του αντασφαλιστή για τις υποχρεώσεις του προς την ασφαλιστική επιχείρηση που προκύπτουν από την αντασφαλιστική σύμβαση αστικής ευθύνης από χερσαία οχήματα».

5. Στο άρθρο 19 του ν. 4364/2016 προστίθεται νέα παράγραφος 8, ως εξής:

«8. Η εποπτική αρχή διαθέτει διαδικασία για την υποβολή, την παραλαβή και τη διαχείριση έγγραφων καταγγελιών που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 256. Η εποπτική αρχή είναι αρμόδια να ερευνά τη βασιμότητα των εν λόγω καταγγελιών και, αφού ασκηθεί από τους ελεγχόμενους το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης, μπορεί, στο βαθμό που διαπιστωθούν παραβάσεις, να επιβάλλει τις κυρώσεις που προβλέπονται στο παρόν Μέρος αντιστοίχως ανά παράβαση. Σε κάθε περίπτωση, η εποπτική αρχή αποστέλλει απάντηση στον καταγγέλλοντα επί του περιεχομένου της καταγγελίας του».

Άρθρο 48

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές που, κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος λαμβάνοντας υπόψη τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4, είναι εγγεγραμμένοι στα αρμόδια επιμελητήρια σε περισσότερες από μία κατηγορίες ασφαλιστικής διαμεσολάβησης, για τις οποίες υπάρχει το ασυμβίβαστο των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 19, υποχρεούνται εντός τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος, να δηλώσουν προς το αρμόδιο επιμελητήριο την κατηγορία ασφαλιστικής διαμεσολάβησης από τις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 3 του άρθρου 19, στην οποία επιθυμούν να παραμείνουν εγγεγραμμένοι.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, τα αρμόδια επιμελητήρια έχουν καθήκον εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου, λαμβάνοντας υπόψη και τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4:

α) να διαγράψουν από το ειδικό μητρώο τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που δεν συμμορφώθηκαν με την υποχρέωση της παραγράφου 1 από όλες τις κατηγορίες ασφαλιστικής διαμεσολάβησης στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι,

β) να συγχωνεύσουν μηχανογραφικά, χωρίς άλλη διατύπωση, στην κατηγορία του ασφαλιστικού πράκτορα

της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 19 τις κατηγορίες του ασφαλιστικού πράκτορα, του συνδεδεμένου ασφαλιστικού πράκτορα, του ασφαλιστικού συμβούλου και του συνδεδεμένου ασφαλιστικού συμβούλου του ν. 1569/1985 και του π.δ. 190/2006, καθώς και τα πιστωτικά ιδρύματα, τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και τις επιχειρήσεις επενδύσεων, αποτυπώνοντας μηχανογραφικά τη μετονομασία και ένταξη ανά περίπτωση όλων των προηγούμενων στην κατηγορία των «ασφαλιστικών πρακτόρων»,

γ) να συγχωνεύσουν μηχανογραφικά, στην κατηγορία των συντονιστών ασφαλιστικών πρακτόρων της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 19 τις κατηγορίες των συντονιστών ασφαλιστικών συμβούλων και των συνδεδεμένων συντονιστών ασφαλιστικών συμβούλων του ν. 1569/1985 και του π.δ. 190/2006, αποτυπώνοντας μηχανογραφικά τη μετονομασία των τελευταίων σε συντονιστές ασφαλιστικών πρακτόρων,

δ) να συγχωνεύσουν μηχανογραφικά την κατηγορία των μεσιτών ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου 19 με την κατηγορία των μεσιτών ασφαλίσεων του ν. 1569/1985 και του π.δ. 190/2006, αποτυπώνοντας μηχανογραφικά τη μετονομασία των τελευταίων σε μεσίτες ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων.

3. Κατά παρέκκλιση της περίπτωσης β' της παραγράφου 2, όσοι έχουν εγγραφεί στην κατηγορία του ασφαλιστικού συμβούλου του ν. 1569/1985 και του π.δ. 190/2006 μετά την 1.1.2017 και παραμένουν εγγεγραμμένοι στην κατηγορία αυτή μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετονομάζονται και η μετονομασία αυτή αποτυπώνεται μηχανογραφικά χωρίς άλλη διατύπωση από τα αρμόδια επιμελητήρια με τη μεταφορά τους στην κατηγορία του ασφαλιστικού πράκτορα, μόνον αφού συμπληρώσουν δύο (2) έτη από την εγγραφή τους στα μητρώα των επιμελητηρίων ή και το ειδικό μητρώο. Η κατηγορία του ασφαλιστικού συμβούλου διατηρείται στο ειδικό μητρώο και στο Ενιαίο Σημείο Πληροφόρησης (Ε.ΣΗ.Π.) μόνον για τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου και μόνον μέχρι το τέλος της διετίας που αναφέρεται παραπάνω, χωρίς να επιτρέπεται η εγγραφή νέων προσώπων στην κατηγορία του ασφαλιστικού συμβούλου μετά τη δημοσίευση του παρόντος.

4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 και της παραγράφου 3, οι εγγεγραμμένοι στα αρμόδια επιμελητήρια κατά τη δημοσίευση του παρόντος Μέρους:

α) στις κατηγορίες του ασφαλιστικού πράκτορα, του συνδεδεμένου ασφαλιστικού πράκτορα, του ασφαλιστικού συμβούλου και του συνδεδεμένου ασφαλιστικού συμβούλου του ν. 1569/1985 και του π.δ. 190/2006 εξομοιώνονται αυτοδικαίως από την έναρξη ισχύος του παρόντος Μέρους με τους ασφαλιστικούς πράκτορες της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 19, συγχωνεύονται αυτοδικαίως σε μία κατηγορία και ονομάζονται στο εξής «ασφαλιστικοί πράκτορες» της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 19,

β) στην κατηγορία «συντονιστές ασφαλιστικών συμβούλων» του ν. 1569/1985 και του π.δ. 190/2006, εξο-

μοιώνονται αυτοδικαίως από την έναρξη ισχύος του παρόντος Μέρους με τους συντονιστές ασφαλιστικών πρακτόρων της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 19 και ονομάζονται στο εξής «συντονιστές ασφαλιστικών πρακτόρων» της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 19,

γ) στην κατηγορία «μεσίτες ασφαλίσεων» του ν. 1569/1985 και του π.δ. 190/2006 εξομοιώνονται αυτοδικαίως από την έναρξη ισχύος του παρόντος Μέρους με τους μεσίτες ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου 19 και ονομάζονται στο εξής «μεσίτες ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων».

5. Οι βεβαιώσεις επιτυχούς εξέτασης και περαίωσης σεμιναρίου επανεκπαίδευσης που έχουν εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος δυνάμει του ν. 1569/1985 και του π.δ. 190/2006, εξακολουθούν να ισχύουν. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 23 ισχύει από την 1.1.2020.

6. Τυχόν αξιώσεις υπαλλήλων ασφαλιστικών επιχειρήσεων για προμήθειες δυνάμει της παρ. 3 του άρθρου 2 του π.δ. 190/2006, που γεννήθηκαν μέχρι την δημοσίευση του παρόντος, δεν θίγονται.

7. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατηρούνται σε ισχύ, μέχρι την αντικατάστασή τους με νέες που θα εκδοθούν κατ'εξουσιοδότηση του άρθρου 20, οι κάτωθι κανονιστικές πράξεις, εκτός αν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους:

α) η 16/21.5.2013 Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδας (Β' 1257),

β) η 45/21.11.2014 Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδας (Β' 3350),

γ) η 46/4.12.2014 Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδας (Β' 3510).

8. Διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων που προέβησαν σε πωλήσεις από τις 30.9.2018 και έως την έναρξη ισχύος του παρόντος Μέρους, οφείλουν να προβούν, μέχρι τις 31.3.2019, σε πρόσθετη ενημέρωση των πελατών τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των κεφαλαίων Ε' και ΣΤ' του παρόντος Μέρους.

Άρθρο 49 Παράρτημα

Προσαρτάται στο παρόν Μέρος και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα αυτού το Παράρτημα XIII.

Άρθρο 50 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος Μέρους αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 48.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Άρθρο 51 Τροποποίηση του άρθρου 12 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Μετά την παράγραφο 8 του άρθρου 12 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, Α' 170), προστίθεται παράγραφος 9, ως εξής:

«9. Σε περίπτωση προσυμφώνου μεταβίβασης ποσοστών εξ αδιαίρετου οικοπέδου στο πλαίσιο εργολαβικής σύμβασης με την οποία αναλαμβάνεται η ανέγερση πολυκατοικίας με αντιπαροχή, απαλλάσσεται ο οικοπεδούχος από την υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού ενημερότητας κατά την μεταβίβαση ποσοστών επί του οικοπέδου σε τρίτον, εφόσον κατά τη μεταβιβαστική δικαιοπραξία συμβάλλεται και ο εργολάβος. Στην περίπτωση αυτή το αποδεικτικό ενημερότητας προσκομίζεται από τον εργολάβο. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) ορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.»

Άρθρο 52
Τροποποίηση του άρθρου 40
του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Η παρ. 2 του άρθρου 40 του ν. 4174/2013, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι διαδικασίες είσπραξης για λογαριασμό του Δημοσίου των φόρων και λοιπών εσόδων μπορούν να ανατεθούν με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. σε ένα ή περισσότερα από τα κάτωθι πρόσωπα:

α) πιστωτικά ιδρύματα, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους, όταν τα υποκαταστήματα αυτά βρίσκονται στην Ελλάδα είτε η έδρα τους βρίσκεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε σε τρίτη χώρα, καθώς και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων,

β) ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, όπως ορίζονται στην περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4537/2018 (Α' 84),

γ) γραφεία ταχυδρομικών επιταγών τα οποία εξουσιοδοτούνται, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία να παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών,

δ) ιδρύματα πληρωμών, όπως ορίζονται στο στοιχείο 4 του άρθρου 4 του ν. 4537/2018,

ε) η Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δεν ενεργεί με την ιδιότητα της νομισματικής αρχής,

στ) οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία είσπραξης και απόδοσης των εισπραττόμενων ποσών από τους προαναφερόμενους φορείς είσπραξης, οι αμοιβές των φορέων είσπραξης, καθώς και ο έλεγχος για την είσπραξη από αυτούς.»

Άρθρο 53
Τροποποίηση του άρθρου 2
του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων

Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων» (Α' 90) προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Ειδικά η είσπραξη των δημοσίων εσόδων που ανήκει στην αρμοδιότητα της Φορολογικής Διοίκησης και διενεργείται κατά τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα, δύναται να ανατεθεί, με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) σε ένα ή περισσότερα από τα κάτωθι πρόσωπα:

α) πιστωτικά ιδρύματα, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους, όταν τα υποκαταστήματα αυτά βρί-

σκονται στην Ελλάδα είτε η έδρα τους βρίσκεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε σε τρίτη χώρα, καθώς και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων,

β) ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος όπως ορίζονται στην περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4537/2018 (Α' 84),

γ) γραφεία ταχυδρομικών επιταγών τα οποία εξουσιοδοτούνται, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία να παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών,

δ) ιδρύματα πληρωμών, όπως ορίζονται στο στοιχείο 4 του άρθρου 4 του ν. 4537/2018.

ε) η Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δεν ενεργεί με την ιδιότητα της νομισματικής αρχής,

στ) οποιαδήποτε άλλη δημόσια υπηρεσία.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία είσπραξης και απόδοσης των εισπραττόμενων ποσών από τους προαναφερόμενους φορείς είσπραξης, οι αμοιβές των φορέων είσπραξης, καθώς και ο έλεγχος για την είσπραξη από αυτούς.»

Άρθρο 54
Τροποποίηση του άρθρου 54
του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Στην περίπτωση ια' της παρ. 1 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013, μετά τη φράση «φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού», προστίθεται η φράση «ή από εγκριμένο και μη δηλωμένο φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό».

Άρθρο 55
Τροποποίηση του άρθρου 54Α
του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Η παρ. 6 του άρθρου 54Α του ν. 4174/2013, αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Οι συμβολαιογράφοι, οι φύλακες μεταγραφών και οι προϊστάμενοι των κτηματολογικών γραφείων, που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, υπόκεινται σε πρόστιμο που ορίζεται σε ένα τοις χιλίσις (1%) επί της αξίας του ακινήτου ή δικαιώματος επ' αυτού, που περιγράφεται σε συμβολαιογραφικό έγγραφο ή άλλη πράξη που προβλέπεται στο παρόν άρθρο, το οποίο πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τριακόσια (300) ευρώ ούτε ανώτερο από χίλια (1.000) ευρώ. Σε περίπτωση υποτροπής το πρόστιμο διπλασιάζεται.»

Άρθρο 56
Τροποποίηση του Παραρτήματος
του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

Στο τέλος του Παραρτήματος του ν. 4174/2013, όπως ισχύει, προστίθεται η φράση «Το προβλεπόμενο στις διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 3846/2010 (Α' 66) ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) των εισπραττόμενων από τις ιδιωτικές Μονάδες Χρόνιας Αιμοκάθαρσης νοσηλίων.»

Άρθρο 57
Τροποποίηση του ν. 4170/2013

1. Μετά το άρθρο 62Α του ν. 4170/2013 (Α' 163) προστίθεται νέο άρθρο 62Β, του οποίου ο τίτλος και οι διατάξεις έχουν ως εξής:

«Άρθρο 62B**Αρχείο Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων
και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών**

1. Η Α.Α.Δ.Ε. δύναται στο πλαίσιο διενέργειας φορολογικών ελέγχων να απευθύνει αυτοματοποιημένα μαζικά αιτήματα παροχής πληροφοριών προς τα υπόχρεα πρόσωπα του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 62. Ως μαζικά, νοούνται τα αιτήματα για στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν σε πλέον του ενός ελεγχόμενους από την Α.Α.Δ.Ε. φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες και τα οποία τηρούνται από τα ως άνω αναφερόμενα υπόχρεα πρόσωπα. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες διαβιβάζονται αυτοματοποιημένα στην Α.Α.Δ.Ε..

2. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες που διαβιβάζονται μαζικά συνιστούν το «Αρχείο Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών», το οποίο τηρείται σε ασφαλή υποδομή (βάση δεδομένων) που δημιουργείται στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Δ.ΗΛΕ.Δ.) της Α.Α.Δ.Ε. έως το χρόνο παραγραφής του δικαιώματος της Φορολογικής Διοίκησης για τη βεβαίωση των σχετικών απαιτήσεων.

3. Τη συνολική διαχείριση των στοιχείων και πληροφοριών του Αρχείου Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών έχουν αποκλειστικά οι αρμόδιες υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 17 του ν. 4174/2013, σε συνδυασμό με το άρθρο 63 του παρόντος. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες του Αρχείου διαβιβάζονται, κατόπιν εξατομικευμένου αιτήματος των ελεγκτικών υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. και επεξεργασίας, μέσω μηχανογραφικής εφαρμογής (Ειδικό Λογισμικό) της Αρχής, σε ειδικά εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους των ελεγκτικών υπηρεσιών της.

4. Η ασφαλής ανταλλαγή, φύλαξη και διατήρηση των δεδομένων, διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε. και της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Διοικητικής Υποστήριξης (Γ.Γ.Π.Σ. και Δ.Υ.) του Υπουργείου Οικονομικών, κατά περίπτωση, και σύμφωνα με το άρθρο 37 του ν. 4389/2016 (Α' 94).

5. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 62 εφαρμόζονται και για τα στοιχεία και τις πληροφορίες του Αρχείου Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών.

6. Με αποφάσεις του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζονται οι μορφότυποι των αιτούμενων και παραληφθέντων στοιχείων, ο αλγόριθμος αναζήτησης, η διαδικασία διαβίβασης των αιτημάτων και διαμόρφωσης, ταυτοποίησης, καθαρισμού, επεξεργασίας, αξιοποίησης και χορήγησης των δεδομένων. Επίσης, καθορίζονται οι αρμόδιες Υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε. για τη συνολική διαχείριση του Αρχείου Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών, για τη διαβίβαση των μαζικών αιτημάτων παροχής πληροφοριών προς τα υπόχρεα πρόσωπα και την παραλαβή των απαντήσεών τους, για την ανάπτυξη ή επικαιροποίηση του Ειδικού Λογισμικού και τη διάθεση και διαχείριση των στοιχείων μέσω αυ-

τού στις Ελεγκτικές Υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε.. Με όμοιες αποφάσεις καθορίζονται και οι αρμόδιες Υπηρεσίες για τη δημιουργία ή αναθεώρηση των επιχειρησιακών προδιαγραφών ανάπτυξης του Ειδικού Λογισμικού, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.

7. Οι μορφότυποι των αιτούμενων και παραληφθέντων στοιχείων, ο αλγόριθμος αναζήτησης, η διαδικασία διαβίβασης των αιτημάτων και διαμόρφωσης, ταυτοποίησης, καθαρισμού, επεξεργασίας και χορήγησης των δεδομένων του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιούνται.»

2. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της με αριθμ. 4105/10.6.2015 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών (ΑΔΑ: 79ΟΡΗ-ΩΨΧ) στοιχεία και πληροφορίες, αποτελούν, μετά την έναρξη ισχύος του άρθρου 62B, το οποίο προστίθεται με την παρ. 1 στο ν. 4170/2013, στοιχεία και πληροφορίες του Αρχείου Χρηματοπιστωτικών Προϊόντων και Αναλυτικών Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών.

Άρθρο 58**Τροποποίηση του Παραρτήματος III
του Κώδικα Φ.Π.Α.**

1. Στην παράγραφο 30 του Κεφαλαίου Α' του Παραρτήματος III του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2859/2000 (Α' 248), όπως το Παράρτημα αυτό ισχύει, η φράση «μπαστούνια (λευκά και ηλεκτρονικά) (Δ.Κ. ΕΧ 6602)» αντικαθίσταται με την φράση «μπαστούνια ηλεκτρονικά (Δ.Κ. ΕΧ 6602)».

2. Μετά την παράγραφο 30 του Κεφαλαίου Α' του Παραρτήματος III του Κώδικα Φ.Π.Α., όπως το Παράρτημα αυτό ισχύει, προστίθεται παράγραφος 30Α ως εξής:

«30Α. Μπαστούνια λευκά (Δ.Κ. ΕΧ 6602), γραφομηχανές με χαρακτήρες Braille (Δ.Κ. ΕΧ 8472), τα οποία προορίζονται για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία όρασης. Ο συντελεστής φόρου για τα αγαθά της παρούσας περίπτωσης ορίζεται σε έξι τοις εκατό (6%).»

3. Στην παράγραφο 31 του Κεφαλαίου Α' του Παραρτήματος III του Κώδικα Φ.Π.Α., όπως το Παράρτημα αυτό ισχύει, η φράση «Braille note taker, γραφομηχανές (Δ.Κ. ΕΧ 8472)» αντικαθίσταται με τη φράση «Braille note taker (Δ.Κ. ΕΧ 8472)».

Άρθρο 59**Τροποποίηση των άρθρων 11, 34 και 67
του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος**

1. Η περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4172/2013 (Α' 167), αντικαθίσταται ως εξής:

«α) στην περίπτωση υποβολής κοινής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος ο (η) σύζυγος, εφόσον δεν έχει ίδια φορολογητέα εισοδήματα οποιασδήποτε πηγής.»

2. Στο τέλος του άρθρου 11 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Κατά το έτος υποβολής χωριστής δήλωσης των συζύγων, το εισόδημα των ανήλικων τέκνων, με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της προηγούμε-

νης παραγράφου, προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα και φορολογείται στο όνομά του. Αν οι γονείς έχουν ίσο ποσό συνολικού εισοδήματος, το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα και φορολογείται στο όνομά του. Σε περίπτωση που ένας εκ των γονέων έχει τη γονική μέριμνα, το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα αυτού. Η ρύθμιση αυτή ισχύει και για τα μέρη του συμφώνου συμβίωσης.»

3. Στην περίπτωση ζ' της παρ. 2 του άρθρου 34 του ν. 4172/2013 προστίθεται, μετά το τρίτο εδάφιο, τέταρτο εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση χωριστών δηλώσεων συζύγων, το ποσό της δαπάνης του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ για κάθε σύζυγο.»

4. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 34 του ν. 4172/2013 προστίθενται νέα εδάφια ως εξής:

«Σε περίπτωση χωριστών δηλώσεων συζύγων, για την κάλυψη ή τον περιορισμό της διαφοράς που προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου αυτού, λαμβάνονται υπόψη τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά της παραγράφου αυτής, όπως αυτά δηλώνονται από τον κάθε σύζυγο χωριστά. Οι αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες του άρθρου 31, καθώς και οι δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του άρθρου 32 που αφορούν τον κάθε σύζυγο βαρύνουν αυτόν ατομικά, ενώ για τα ανήλικα εξαρτώμενα μέλη τους εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 11.»

5. Η παρ. 4 του άρθρου 67 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«4.α) Οι σύζυγοι, κατά τη διάρκεια του γάμου, υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους. Υπόχρεος για την υποβολή της κοινής δήλωσης είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου του. Ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν στα εισοδήματα εκάστου συζύγου βεβαιώνεται χωριστά και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο.

β) Η δήλωση δύναται να υποβάλλεται χωριστά, εφόσον ένας τουλάχιστον εκ των συζύγων το επιλέξει, με ανέκκλητη δήλωσή του για κάθε φορολογικό έτος μέχρι την 28η Φεβρουαρίου του έτους υποβολής της δήλωσης. Η επιλογή αυτή είναι δεσμευτική ως προς το φορολογικό έτος που αφορά και για τον άλλο σύζυγο.

γ) Στις χωριστές δηλώσεις συζύγων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11 για τα εξαρτώμενα μέλη του φορολογούμενου.

δ) Κοινή δήλωση δύναται να υποβάλλουν και τα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Στην περίπτωση αυτή έχουν την ίδια φορολογική αντιμετώπιση με τους έγγαμους που υποβάλλουν κοινή δήλωση. Υπόχρεος της υποβολής φορολογικής δήλωσης είναι το μέρος του συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται ως υπόχρεος και για τα εισοδήματα του άλλου μέρους.

ε) Στις κοινές δηλώσεις της παραγράφου αυτής οι τυχόν ζημίες του εισοδήματος του ενός συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης, δεν συμψηφίζονται με τα εισοδή-

ματα του άλλου συζύγου ή του άλλου μέρους συμφώνου συμβίωσης.

στ) Οι σύζυγοι ή τα μέρη συμφώνου συμβίωσης, υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του, εφόσον:

αα) Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση ή έχει λυθεί το σύμφωνο συμβίωσης κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης ή τη λύση του συμφώνου συμβίωσης φέρει ο φορολογούμενος.

ββ) Ο ένας από τους δύο συζύγους ή ένα από τα δύο μέρη συμφώνου συμβίωσης είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

Για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11.»

6. Στο τέλος της παρ. 7 του άρθρου 67 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.»

7. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2018 και επόμενων.

Άρθρο 60

Τροποποίηση των άρθρων 85, 88 και 89 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχερά Παίγνια

1. Η ενότητα Α' του άρθρου 85 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχερά Παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2961/2001 (Α' 266), αντικαθίσταται ως εξής:

«Α. Υπόχρεοι σε δήλωση

Σε σύσταση δωρεών και γονικών παροχών υπόχρεοι για την υποβολή της δήλωσης είναι οι συμβαλλόμενοι. Δεν έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν δήλωση οι δικαιούχοι της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 25.

Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας διάταξης και εξαιρέσεις από αυτήν.»

2. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 88 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχερά Παίγνια η φράση «, που συντάσσεται σε έντυπο που παρέχεται δωρεάν από την υπηρεσία,» διαγράφεται.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 89 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχερά Παίγνια, αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Ο τρόπος υποβολής των δηλώσεων φόρου δωρεάς και γονικής παροχής καθορίζεται με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 68.

2. Απαγορεύεται στο συμβολαιογράφο να συντάξει συμβόλαιο δωρεάς ή γονικής παροχής, αν από την ημέρα υποβολής της δήλωσης έχει περάσει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών. Σε περιοχές όπου, σύμφωνα με τις διατάξεις της ενότητας Β' του άρθρου 10, εφαρμόζεται το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων, συντάσσεται συμβόλαιο και μετά την προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον μέχρι τη σύνταξη του συμβολαίου, δεν έχει τροποποιηθεί το αντικειμενικό σύστημα στη συγκεκριμένη περιοχή.».

Άρθρο 61

Τροποποίηση του άρθρου 102 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Τυχρά Παίγνια

Η παράγραφος 5 του άρθρου 102 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Τυχρά Παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2961/2001, αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Το δικαίωμα του Δημοσίου για την επιβολή των φόρων, που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, σε υποθέσεις για τις οποίες η φορολογική υποχρέωση γεννήθηκε μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2003, έχει παραγραφεί. Στις υποθέσεις αυτές δεν απαιτείται το πιστοποιητικό που προβλέπεται από τα άρθρα 105 έως και 112. Αντί γι' αυτό, μπορεί να προσκομίζεται:

α) για τις κτήσεις αιτία θανάτου, ληξιαρχική πράξη θανάτου από την οποία να προκύπτει ότι, ο θάνατος του κληρονομούμενου ή δωρητή αιτία θανάτου επήλθε μέχρι και την 31.12.2003, καθώς και υπεύθυνη δήλωση του υπόχρεου ότι, δεν συντρέχει περίπτωση μετάθεσης του χρόνου γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης,

β) για τις δωρεές εν ζωή, γονικές παροχές και προίκες, αντίγραφο του οικείου συμβολαίου που συντάχθηκε μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2003 ή βεβαίωση του συμβολαιογράφου, που συνέταξε το συμβόλαιο ότι, τούτο συντάχθηκε μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2003 και δεν συντρέχει περίπτωση μετάθεσης του χρόνου γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης.».

Άρθρο 62

Τροποποίηση των άρθρων 72, 73 και 78 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα

1. Η περίπτωση η' της παρ. 1 του άρθρου 72 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, Α' 265), αντικαθίσταται ως εξής:

«η) Προϊόντα που υπάγονται στους κωδικούς της Σ.Ο. 3824 99 86, 3824 99 92 (εκτός από παρασκευάσματα κατά της σκουριάς, που περιέχουν αμίνες ως ενεργά στοιχεία και διαλυτικά και αραιωτικά ανόργανα μείγματα, για βερνίκια και παρόμοια προϊόντα), 3824 99 93, 3824

99 96 (εκτός από παρασκευάσματα κατά της σκουριάς, που περιέχουν αμίνες ως ενεργά στοιχεία και διαλυτικά και αραιωτικά ανόργανα μείγματα, για βερνίκια και παρόμοια προϊόντα), 3826 00 10 και 3826 00 90, εφόσον πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα θέρμανσης ή ως καύσιμα κινητήρων.».

2. Η περίπτωση γ' της παρ. 3 του άρθρου 72 του ν. 2960/2001, αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Ενεργειακά προϊόντα που υπάγονται στους κωδικούς της Σ.Ο. 2710 12 έως 2710 19 68, 2710 20 έως 2710 20 39 και 2710 20 90 (μόνο για προϊόντα των οποίων λιγότερο από το ενενήντα τοις εκατό (90%) κατ' όγκο, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών, αποστάζει σε θερμοκρασία 210° C και τουλάχιστον το εξήντα πέντε τοις εκατό (65 %) κατ' όγκο, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών, αποστάζει σε θερμοκρασία 250° C, σύμφωνα με τη μέθοδο ISO 3405 (ισοδύναμη προς τη μέθοδο ASTM D 86). Εντούτοις, για τα προϊόντα που υπάγονται στους κωδικούς της Σ.Ο. 2710 12 21, 2710 12 25, 2710 19 29 και 2710 20 90 (μόνο για προϊόντα των οποίων λιγότερο από το ενενήντα τοις εκατό (90 %) κατ' όγκο (συμπεριλαμβανομένων των απωλειών) αποστάζει σε θερμοκρασία 210° C και τουλάχιστον το εξήντα πέντε τοις εκατό (65 %) κατ' όγκο (συμπεριλαμβανομένων των απωλειών) αποστάζει σε θερμοκρασία 250° C, σύμφωνα με τη μέθοδο ISO 3405 (ισοδύναμη προς τη μέθοδο ASTM D 86)), οι διατάξεις σχετικά με τον έλεγχο και την κυκλοφορία ισχύουν για τη χύμα εμπορική κυκλοφορία.».

3. Η περίπτωση η' της παρ. 3 του άρθρου 72 του ν. 2960/2001, αντικαθίσταται ως εξής:

«η) Προϊόντα που υπάγονται στους κωδικούς της Σ.Ο. 3824 99 86, 3824 99 92 (εκτός από παρασκευάσματα κατά της σκουριάς, που περιέχουν αμίνες ως ενεργά στοιχεία και διαλυτικά και αραιωτικά ανόργανα μείγματα, για βερνίκια και παρόμοια προϊόντα), 3824 99 93, 3824 99 96 (εκτός από παρασκευάσματα κατά της σκουριάς, που περιέχουν αμίνες ως ενεργά στοιχεία και διαλυτικά και αραιωτικά ανόργανα μείγματα, για βερνίκια και παρόμοια προϊόντα), 3826 00 10 και 3826 00 90, εφόσον πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα θέρμανσης ή ως καύσιμα κινητήρων.».

4. Η παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 2960/2001, αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Οι τίτλοι και κωδικοί αριθμοί της Σ.Ο. που περιλαμβάνονται στο άρθρο αυτό, αναφέρονται στο κείμενο της Σ.Ο. του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1925 της Επιτροπής, της 12ης Οκτωβρίου 2017 (ΕΛ L282/1 της 31.10.2017), που τροποποιεί το Παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 1987 για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο (ΕΕ L 256/1 της 7.9.1987).».

5. Οι περιπτώσεις α' έως θ' του πίνακα της παρ. 1 του άρθρου 73 του ν. 2960/2001, αντικαθίστανται ως εξής:

«ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ Σ.Ο.	ΠΟΣΟ ΦΟΡΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΜΟΝΑΔΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ
α) Βενζίνη με μόλυβδο - με αριθμό οκτανίων (RON) μικρότερο του 98 - με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 98	2710 12 51 2710 12 59	681	1.000 λίτρα
β) Βενζίνη χωρίς μόλυβδο - με αριθμό οκτανίων (RON) μικρότερο του 95 - με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 95, αλλά μικρότερο του 98 - με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 98	2710 12 41 2710 12 45 2710 12 49	700	1.000 λίτρα
γ) Βενζίνη χωρίς μόλυβδο με την προσθήκη ειδικών προσθέτων, που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί προσφέρε- ται προς πώληση ή και χρησιμοποιείται ως ισοδύναμο καύσιμο αντί της μολυβδόχου βενζίνης των κωδικών της Σ.Ο. 2710 12 51 και 2710 12 59	271012 41 2710 12 45 2710 12 49	700	1.000 λίτρα
δ) Βενζίνη αεροπλάνων	271012 31	697	1.000 λίτρα
ε) Ειδικό καύσιμο αεριωθουμένων τύπου βενζίνης	2710 12 70	697	1.000 λίτρα
στ) Πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) που χρησιμοποιείται ως καύσιμο κινητήρων	2710 19 43 έως 2710 19 48 και 2710 20 11 έως 2710 20 19	410	1.000 λίτρα
ζ) Πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) που χρησιμοποιείται ως καύσιμο θέρμανσης	2710 19 43 έως 2710 19 48 και 2710 20 11 έως 2710 20 19	410	1.000 λίτρα
η) Πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) που χρησιμοποιείται για χρήσεις άλλες από αυτές που καθορίζονται στις παραπάνω περιπτώσεις στ) και ζ)	2710 19 43 έως 271019 48 και 2710 20 11 έως 2710 20 19	410	1.000 λίτρα
θ) Πετρέλαιο εξωτερικής καύσης (FUEL OIL-Μαζούτ)	2710 19 62 έως 2710 19 68 και 2710 20 31 έως 2710 20 39	38	1.000 χιλιόγραμμα»

6. Οι περιπτώσεις κδ' έως κστ' του πίνακα της παρ. 1 του άρθρου 73 του ν. 2960/2001, αντικαθίστανται ως εξής:

«ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ Σ.Ο.	ΠΟΣΟ ΦΟΡΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΜΟΝΑΔΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ
«κδ) Ελαφρύ πετρέλαιο (WHITE SPIRIT)	2710 12 21	20	1.000 χιλιόγραμμα
κε) Άλλα ελαφρά λάδια	2710 12 90	12	1.000 χιλιόγραμμα
κστ) Βιοντίζελ και μείγματα αυτού, όπως ορίζονται με την ΚΥΑ (Α.Χ.Σ.) 52/2016, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα κινητήρων, είτε αυτούσια είτε σε ανάμιξη με πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) της παραπάνω περίπτωσης στ'	3826 00 10 3826 00 90	410	1.000 λίτρα»

7. Οι περιπτώσεις δ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 78 του ν. 2960/2001, αντικαθίστανται ως εξής:

«δ) Το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) που υπάγεται στους κωδικούς της Σ.Ο. 2710 19 43, 2710 19 46 και 2710 20 11, 2710 20 15 και προορίζεται να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά ως ηλεκτρομονωτικό υλικό ηλεκτρικών μετασχηματιστών.

ε) Το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) των κωδικών της Σ.Ο. 2710 19 43, 2710 19 46 και 2710 20 11, 2710 20 15, καθώς και το φωτιστικό πετρέλαιο (κηροζίνη), το ελαφρύ πετρέλαιο (WHITE SPIRIT) και τα άλλα ελαφρά λάδια των περιπτώσεων ιβ', κδ' και κε', αντιστοίχως, της παραγράφου 1 του άρθρου 73, που παραλαμβάνονται από βιομηχανίες ή βιοτεχνίες και προορίζονται να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά ως πρώτη ύλη για την παραγωγή των προϊόντων τους.».

8. Η περίπτωση α' του πίνακα της παρ. 2 του άρθρου 78 του ν. 2960/2001, αντικαθίσταται ως εξής:

«ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ Σ.Ο.	ΠΟΣΟ ΦΟΡΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΜΟΝΑΔΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ
α) Βενζίνη για γεωργικές χρήσεις άρθρου 16 του ν. 3686/1957 (ΦΕΚ 64 Α) και δασικών συνεταιρισμών άρθρου 5 του ν.827/1978 (ΦΕΚ 194 Α')	2710 12 51 και 2710 12 59	299	1.000 λίτρα»

9. Η περίπτωση γ' του πίνακα της παρ. 2 του άρθρου 78 του ν. 2960/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ Σ.Ο.	ΠΟΣΟ ΦΟΡΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΜΟΝΑΔΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ
γ) Βενζίνη εκχύλισης (εξάνιο) που παραλαμβάνεται με τους όρους των διατάξεων του β.δ. 57/1967 (ΦΕΚ 4 Α')	2710 12 25	17	1.000 χιλιόγραμμα»

10. Η παρ. 3 του άρθρου 78 του ν. 2460/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Για το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) των κωδικών της Σ.Ο. 2710 19 43 και 2710 20 11 της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 73, που χρησιμοποιείται από τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις στους κινητήρες σταθερής θέσης, στα μηχανήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό και στα οχήματα, που σύμφωνα με τον προορισμό τους χρησιμοποιούνται εκτός δημοσίων οδών ή δεν έχουν λάβει άδεια κύριας χρήσης στις δημόσιες οδούς, καθώς και από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και τα δημόσια και ιδιωτικά νοσηλευτικά και προνοιακά ιδρύματα, επιστρέφεται ποσό του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης που ανέρχεται στα εκατόν εικοσιπέντε (125) ευρώ ανά χιλιόλιτρο.».

Άρθρο 63

Τροποποίηση του άρθρου 121 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα

1. Μετά την παρ. 4 του άρθρου 121 του ν. 2960/2001 προστίθεται παράγραφος 4Α ως εξής:

«4Α. α) Οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης που προβλέπονται από την παράγραφο 2, όπως αυτοί διαμορφώνονται, σύμφωνα με την παράγραφο 3 για επιβατικά αυτοκίνητα της δασμολογικής κλάσης 87.03 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, που έχουν κομιστεί ή θα κομιστούν στη χώρα μας μέχρι και 31.12.2018 και για τα οποία θα έχουν κατατεθεί μέχρι την παραπάνω ημερομηνία δηλωτικά εισαγωγής ή δηλώσεις άφιξης οχημάτων ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εισόδου, προκειμένου για μετοικούντα πρόσωπα, εφόσον πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές του αμέσως προηγούμενου από το ισχύον, ως προς την ταξινόμηση, ευρωπαϊκού προτύπου εκπομπών ρύπων (Euro), δεν αυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), όπως προβλέπεται από την περίπτωση α' της παραγράφου 4, με την προϋπόθεση ότι μέχρι και 30.4.2019 θα έχουν βεβαιωθεί και εισπραχθεί γι' αυτά, οι οφειλόμενες φορολογικές επιβαρύνσεις.

β) Οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης που προβλέπονται από την παράγραφο 2, όπως αυτοί διαμορφώνονται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου για επιβατικά αυτοκίνητα της δασμολογικής κλάσης 87.03 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας που έχουν κομιστεί ή θα κομιστούν στη χώρα μας μέχρι και 31.12.2018 και για τα οποία θα έχουν κατατεθεί, μέχρι την παραπάνω ημερομηνία, δηλωτικά εισαγωγής ή δηλώσεις άφιξης οχημάτων ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εισόδου, προκειμένου για μετοικούντα πρόσωπα, εφόσον δεν πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές του ισχύοντος και του αμέσως προηγούμενου, ως προς την ταξινόμηση, ευρωπαϊκού προτύπου εκπομπών ρύπων (Euro) και δεν είναι συμβατικής τεχνολογίας, δεν αυξάνονται κατά διακόσια της εκατό (200%), όπως προβλέπεται από την περίπτωση β' της παραγράφου 4, αλλά κατά πενήντα τοις εκατό (50%), με την προϋπόθεση ότι, μέχρι και 30.4.2019 θα έχουν βεβαιωθεί και εισπραχθεί γι' αυτά, οι οφειλόμενες φορολογικές επιβαρύνσεις.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται για αυτοκίνητα για τα οποία το τέλος ταξινόμησης βεβαιώθηκε από 1.9.2018 μέχρι την έναρξη ισχύος τους.».

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 ισχύουν από την επομένη της δημοσίευσης του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 64**Τροποποίηση των άρθρων 129 και 137 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα**

1.α) Η παρ. 1 του άρθρου 129 του ν. 2960/2001 (Α' 265), αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα κοινοτικά οχήματα που αναφέρονται στα άρθρα 121, 121α, 122, 123 και 124 του παρόντος Κώδικα, καθώς και οι βάσεις των δασμολογικών κλάσεων 87.02 και 87.06 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, τα οποία εισέρχονται στο εσωτερικό της χώρας, δηλώνονται αμέσως στην πλησιέστερη Τελωνειακή Αρχή.»

β) Η παρ. 2 του άρθρου 129 του ν. 2960/2001, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Όταν τα παραπάνω οχήματα, μεταφέρονται έμφορτα ή αυτοδύναμα στο εσωτερικό της χώρας, δηλώνονται αμέσως από το πρόσωπο που πραγματοποίησε την είσοδο αυτή ή τον ιδιοκτήτη των οχημάτων ή τον παραλήπτη ή τον νόμιμο αντιπρόσωπό τους.»

γ) Η παρ. 3 του άρθρου 129 του ν. 2960/2001, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Κατά τη δήλωση των οχημάτων της παραγράφου 1 καθορίζεται η αναγκαία προθεσμία για τη μεταφορά των οχημάτων στον δηλωθέντα πρώτο ή τελικό τόπο προορισμού.»

δ) Η περίπτωση α' της παρ. 4 της Ενότητας Α' του άρθρου 137 του ν. 2960/2001, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Για τη μη υποβολή της δήλωσης της παραγράφου 1 του άρθρου 129, πρόστιμο οκτακοσίων (800) ευρώ για κάθε όχημα.»

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου τίθενται σε ισχύ δύο (2) μήνες μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

Άρθρο 65**Τροποποίηση του άρθρου 132 του ν. 2960/2001 και του άρθρου 1 της Δ. 697/35/1990 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών**

1. Στην παρ. 6 του άρθρου 132 του ν. 2960/2001, όπως ισχύει, μετά το δεύτερο εδάφιο προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση κλοπής αυτοκινήτων που έχουν παραληφθεί με πλήρη ή μερική απαλλαγή από το τέλος ταξινόμησης και υπό την προϋπόθεση ότι, παρέχεται από τις ισχύουσες διατάξεις η δυνατότητα εκ νέου χορήγησης απαλλαγής από το φόρο, για την εκ νέου υπαγωγή του δικαιούχου στο δικαίωμα, ανεξάρτητα από το χρονικό σημείο κατά το οποίο συντελείται η κλοπή, εφόσον η υποβολή του αιτήματος για την απόκτηση νέου αυτοκινήτου ατελώς γίνεται εντός του εκάστοτε περιοριστικού διαστήματος, οφείλεται το αναλογούν για το κλαπέν αυτοκίνητο τέλος ταξινόμησης, ενώ εφόσον η υποβολή του αιτήματος για την απόκτηση νέου αυτοκινήτου ατελώς γίνεται πέραν του εκάστοτε περιοριστικού διαστήματος, απαλλάσσεται ο δικαιούχος από την καταβολή του αντίστοιχου τέλους ταξινόμησης.»

2. Στην παρ. 7 του άρθρου 132 του ν. 2960/2001, όπως ισχύει, μετά το τρίτο εδάφιο προστίθεται τέταρτο εδάφιο ως εξής:

«Οι νόμιμοι κληρονόμοι δύναται να αποδεσμεύουν τελωνειακά, εντός του εκάστοτε ισχύοντος περιοριστι-

κού διαστήματος, επιβατικό αυτοκίνητο, το οποίο έχει παραληφθεί με απαλλαγή από το τέλος ταξινόμησης με βάση τις διατάξεις για τα άτομα με αναπηρίες και έχει περιέλθει στην κατοχή τους κατόπιν κληρονομικής διαδοχής, μέσω μεταβίβασης σε άλλο δικαιούχο της ίδιας απαλλαγής πρόσωπο χωρίς την καταβολή του τέλους ταξινόμησης και με νέα εκκίνηση του προβλεπόμενου περιοριστικού διαστήματος παρακολούθησης της ατέλειας από την ημερομηνία της μεταβίβασης.»

3. Η παρ. 3 του άρθρου 1 της με αριθμό Δ. 697/35/20.3.1990 (Β' 190) απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, όπως έχει προστεθεί με το άρθρο 65 του ν. 4370/2016 (Α' 37) και ισχύει, καθώς και η παράγραφος 4 του άρθρου 1 της ανωτέρω απόφασης, η οποία έχει κυρωθεί με την παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 1884/1990 (Α' 81), καταργούνται.

Άρθρο 66

Στο τέλος της παρ. 9 του άρθρου 147 του ν. 2960/2001, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Στις περιπτώσεις που η εκπρόθεσμη καταχώριση στο Πληροφοριακό Σύστημα Παρακολούθησης Πετρελαίου Θέρμανσης αφορά ακύρωση εμπρόθεσμης καταχώρισης και εκ νέου καταχώριση της ίδιας συναλλαγής με προσθήκη του Αριθμού Φορολογικού Μητρώου του αγοραστή πετρελαίου θέρμανσης, κατόπιν αποστολής σχετικού ηλεκτρονικού μηνύματος στα μέλη του Μητρώου ΔΙ.ΠΕ.ΘΕ. από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών και εντός της ορισθείσας σε αυτό προθεσμίας, δεν οφείλονται τα πρόστιμα που προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια της παρούσας παραγράφου. Καταλογιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί για τις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου ανακαλούνται, μετά από σχετική αίτηση του μέλους Μητρώου ΔΙ.ΠΕ.ΘΕ., από την εκδούσα τελωνειακή αρχή και τυχόν καταβληθέντα ποσά επιστρέφονται.»

Άρθρο 67**Τροποποίηση του άρθρου 29 του ν. 3943/2011**

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 29 του ν. 3943/2011 (Α' 66), αντικαθίσταται ως εξής:

«Όπου, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, απαιτείται κατάθεση παραβόλου σε έντυπη μορφή ή διπλοτύπου αποδεικτικού οίκοθεν είσπραξης, αυτά δύναται να αντικατασταθούν με ηλεκτρονικό παράβολο.»

Άρθρο 68**Τροποποίηση του άρθρου 22 του ν. 1676/1986**

Στο τέλος της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 1676/1986 (Α' 204) η τελεία αντικαθίσταται με κόμμα και μετά την περίπτωση αυτή προστίθεται περίπτωση γ' ως εξής:

«γ) η αύξηση του κεφαλαίου των προσώπων του άρθρου 17, που γίνεται με μετρητά, όταν το προϊόν της αύξησης πρόκειται να διατεθεί αποκλειστικά για δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας, όπως αυτές ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 22Α του ν. 4172/2013, όπως ισχύει.»

Άρθρο 69**Τροποποίηση των άρθρων 4, 7, 11, 12 και 14 του ν. 2969/2001**

1. Στο τέλος της περίπτωσης β' της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 2969/2001 (Α' 281), προστίθενται νέα εδάφια ως εξής:

«Για την εφαρμογή της περίπτωσης αυτής νοείται ως κατεστραμμένος ο άμβικας που, συνεπεία τυχαίου γεγονότος ή ανωτέρας βίας ή μακρόχρονης χρήσης, έχει υποστεί φθορά ή βλάβη που καθιστά αδύνατη τη χρήση του, ως και ο άμβικας που καταστρέφεται με την άδεια της αρμόδιας τελωνειακής αρχής, διότι κρίνεται ακατάλληλος για χρήση για λόγους ποιότητας των παραγομένων προϊόντων. Για την ολική καταστροφή του άμβικα συντάσσεται πρωτόκολλο ολικής καταστροφής από την αρμόδια αρχή.»

2. Η παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 2969/2001, αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης, μπορεί να χορηγηθεί στους αγροτικούς συνεταιρισμούς δυσπρόσιτων δημοτικών ή κοινοτικών ενοτήτων ορεινών ή νησιωτικών δήμων της χώρας άδεια κατασκευής και κατοχής ενός (1) άμβικα χωρητικότητας μέχρι 130 λίτρων, εφόσον στην περιοχή αυτή δεν υπάρχει οργανωμένο οινοποιείο και οι αμπελοκλήμονες της δημοτικής ή κοινοτικής ενότητας δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν από τους άμβικες που λειτουργούν μέσα στα όρια αυτών. Ο άμβικας αυτός θα χρησιμοποιείται μόνο για την απόσταξη των στεμφύλων των αμπελοκλήμονων της δημοτικής ή κοινοτικής ενότητας, όπου εδρεύει ο αγροτικός συνεταιρισμός. Μεταβίβαση του παραπάνω άμβικα επιτρέπεται, κατόπιν απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, μόνον:

α) σε περίπτωση λύσης του συνεταιρισμού, οπότε ο άμβικας μεταβιβάζεται σε άλλο συνεταιρισμό που πληροί τις ίδιες προϋποθέσεις,

β) σε περίπτωση λύσης του συνεταιρισμού μετά την εφαρμογή του ν. 4015/2011 (Α' 210), οπότε ο άμβικας μεταβιβάζεται στον Αγροτικό συνεταιρισμό που προέκυψε από την μετατροπή της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 19 του νόμου αυτού, μέλος της οποίας ήταν ο συνεταιρισμός που λύθηκε,

γ) σε περίπτωση συγχώνευσης ή απορρόφησης του συνεταιρισμού από άλλο συνεταιρισμό, οπότε ο άμβικας μεταβιβάζεται, κατά περίπτωση, στον νέο ή τον απορροφώντα συνεταιρισμό.

Για τις περιπτώσεις β' και γ' του προηγούμενου εδαφίου, η μεταβίβαση τελεί υπό την αποκλειστική προϋπόθεση ότι, ο μεταβιβαζόμενος άμβικας εξακολουθεί και μετά από τη μεταβίβασή του να παραμένει εγκατεστημένος και να λειτουργεί μέσα στα όρια της ίδιας κοινοτικής ή δημοτικής, κατά περίπτωση, ενότητας, σύμφωνα με τη χορηγηθείσα άδεια βάσει του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου.

Στις περιπτώσεις μεταβίβασης σε άλλο συνεταιρισμό, εκτός της περίπτωσης που αυτός πληροί τις ίδιες ως άνω

προϋποθέσεις, ο μεταβιβαζόμενος άμβικας χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την απόσταξη των στεμφύλων των αμπελοκλήμονων της δημοτικής ή της κοινοτικής ενότητας, όπου έδρευε ο αγροτικός συνεταιρισμός στον οποίο είχε χορηγηθεί η άδεια κατασκευής και κατοχής που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

Σε κάθε άλλη περίπτωση, εκτός των ανωτέρω, ο άμβικας καταστρέφεται υπό τον έλεγχο των αρμοδίων αρχών.»

3. Στο τέλος της υποπαραγράφου 3 της παρ. Ε' του άρθρου 7 του ν. 2969/2001, προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Το αρμόδιο Τελωνείο μπορεί να αρνηθεί τη χορήγηση ή να ανακαλέσει χορηγηθείσα κατά τα ανωτέρω άδεια απόσταξης είτε αυτεπάγγελτα είτε κατόπιν σχετικής εισήγησης της αρμόδιας Χημικής Υπηρεσίας του Γενικού Χημείου του Κράτους, στην περίπτωση που ο μικρός αποσταγματοποιός (δίημερος) είτε έχει υποπέσει καθ' υποτροπή, κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 11 του παρόντος, στις παραβάσεις που προβλέπονται στις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 11, ως και του άρθρου 12 είτε έχει υποπέσει σε παραβάσεις που τιμωρούνται με τις περί λαθρεμπορίας διατάξεις του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, Α' 265).»

4. Στο τέλος της περίπτωσης γ' της υποπαραγράφου 8 της παρ. Ε' του άρθρου 7 του ν. 2969/2001, προστίθενται νέα εδάφια ως εξής:

«Η κατά τα ανωτέρω διάθεση του εν λόγω προϊόντος διενεργείται αποκλειστικά από τα δικαιούχα της παραγωγής του πρόσωπα είτε απ' ευθείας με λιανική πώληση είτε στις επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης, καθώς και σε επιχειρήσεις διάθεσης αλκοολούχων ποτών προς λιανική πώληση και κατανάλωση. Η διάθεση του εν λόγω προϊόντος με άλλο τρόπο απαγορεύεται.

Οι κατά τα ανωτέρω επιχειρήσεις που διαθέτουν προς λιανική πώληση και κατανάλωση προϊόν απόσταξης μικρών αποσταγματοποιών (διημέρων) οφείλουν να έχουν σε εμφανές σημείο στο κατάστημά τους αναρτημένη πινακίδα, στην οποία αναγράφονται με ευκρινείς χαρακτηριστικές, το ονοματεπώνυμο του παραγωγού ή των παραγωγών των οποίων το προϊόν διαθέτουν, καθώς και το σχετικό λογιστικό στοιχείο.»

5. Η περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2969/2001 καταργείται.

6. Στην παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 2969/2001, προστίθενται νέες περιπτώσεις ιβ', ιγ' και ιδ' ως εξής:

«ιβ) Όποιοι, χωρίς άδεια ή με άδεια της οποίας η ισχύς έχει λήξει, αγοράζουν, εισάγουν από τρίτες χώρες, παραλαμβάνουν από κράτος-μέλος της ΕΕ, πωλούν, κατασκευάζουν, επισκευάζουν ή μεταφέρουν μηχανήματα κατάλληλα για παραγωγή αιθυλικής αλκοόλης και αλκοολούχων προϊόντων ή μέρη αυτών, καθώς και αυτοί που κατέχουν σφραγισμένα μεν αποστακτικά μηχανήματα χωρίς όμως να διαθέτουν άδεια κατοχής.

ιγ) Όποιοι παράγουν, εισάγουν από τρίτες χώρες, παραλαμβάνουν από κράτος-μέλος της ΕΕ, κατέχουν, διακινούν ή διαθέτουν στην κατανάλωση καθ' οιονδήποτε τύπο ή τρόπο αλκοολούχα ποτά τα οποία κρίθηκαν από

το Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο ως μη ασφαλή-ακατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση.

ιδ) Οι μικροί αποσταγματοποιοί (διήμεροι) που παράγουν, κατέχουν, διακινούν ή διαθέτουν στην κατανάλωση, ως και όποιοι κατέχουν διακινούν ή διαθέτουν στην κατανάλωση, καθ' οιανδήποτε τύπο ή τρόπο, προϊόν απόσταξης μικρών αποσταγματοποιών (διημέρων) το οποίο κρίθηκε από το Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο ως μη ασφαλές-ακατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση.»

7. Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 2969/2001 προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ως υποτροπή νοείται, η διάπραξη από τον ίδιο επιτηδευματία περισσότερων της μιας παραβάσεων του παρόντος νόμου εντός χρονικού διαστήματος δέκα (10) ετών από της βεβαίωσης της πρώτης παραβάσεως.»

8. Στο άρθρο 12 του ν. 2969/2001, προστίθενται νέες περιπτώσεις ια' και ιβ' ως εξής:

«ια) Όποιοι παράγουν, εισάγουν από τρίτες χώρες, παραλαμβάνουν από κράτος-μέλος της ΕΕ, κατέχουν, διακινούν ή διαθέτουν στην κατανάλωση καθ' οιονδήποτε τύπο ή τρόπο αλκοολούχα ποτά τα οποία κρίθηκαν από το Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο ως μη ασφαλή-επιβλαβή για την υγεία.

ιβ) Οι μικροί αποσταγματοποιοί (διήμεροι) που παράγουν, κατέχουν, διακινούν ή διαθέτουν στην κατανάλωση, ως και όποιοι κατέχουν, διακινούν ή διαθέτουν στην κατανάλωση, καθ' οιανδήποτε τύπο ή τρόπο, προϊόν απόσταξης μικρών αποσταγματοποιών (διημέρων) το οποίο κρίθηκε από το Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο ως μη ασφαλές-επιβλαβές για την υγεία.»

9. Η παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2969/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η παράβαση βεβαιώνεται με πρωτόκολλο παράβασης, το οποίο συντάσσεται από υπάλληλο της αρμόδιας, κατά περίπτωση, για την επιβολή του προστίμου Τελωνειακής ή Χημικής Υπηρεσίας.»

10.α) Η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου 4 αρχίζει τρεις (3) μήνες μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, των δε λοιπών διατάξεων από τη δημοσίευσή του.

β) Για τη μεταβίβαση αμβίκων συνεταιρισμών που έχουν λυθεί, συγχωνευθεί ή απορροφηθεί από άλλο συνεταιρισμό, παρέχεται προθεσμία ενός (1) έτους από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου για την υποβολή σχετικής αίτησης στο αρμόδιο Τελωνείο.

Άρθρο 70

Τροποποίηση του άρθρου 61 του ν. 4446/2016

Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 4446/2016 (Α' 240), προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η υποβολή τροποποιητικών δηλώσεων Φ.Α.Π. και ΕΝ.Φ.Ι.Α. με τις οποίες ανακαλείται η υποβληθείσα με τις ευεργετικές διατάξεις των άρθρων 57 έως και 60 δήλωση, με τη συνυποβολή των προβλεπόμενων κατά περίπτωση παραστατικών, τα οποία απαιτείται να αποδεικνύουν ότι, συντρέχει ο λόγος ανάκλησης την 1η Ιανουαρίου του οικείου έτους, εκτός εάν για τα συγκεκριμένα ακίνητα, για τα οποία είχαν υποβληθεί δηλώσεις με τις διατάξεις του νόμου αυτού, έχει εκδοθεί και χρησιμοποιηθεί το πιστοποιητικό

ΕΝ.Φ.Ι.Α. της παρ. 1 του άρθρου 54Α του ν. 4174/2013 (Α' 170). Τυχόν φόροι και τόκοι που έχουν καταβληθεί δεν επιστρέφονται.»

Άρθρο 71

Τροποποίηση του άρθρου 15 του ν. 3054/2002

Η περίπτωση γ' της παρ. 8α του άρθρου 15 του ν. 3054/2002 (Α' 230), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Στα μεταφορικά μέσα, βυτιοφόρα (Φ.Ι.Χ. ή Φ.Δ.Χ.) ή πλωτά εφοδιαστικά (όπως δεξαμενόπλοια και σλέπια), ιδιότητα ή μισθωμένα, των κατόχων άδειας Εμπορίας, Λιανικής Εμπορίας και Διάθεσης Βιοκαυσίμων, εγκαθίστανται υποχρεωτικά ηλεκτρονικά συστήματα διασφάλισης της ποσοτικής και ποιοτικής ακεραιότητας κατά τη διακίνηση προμετρημένων ποσοτήτων καυσίμου, μέσω σφράγισης των διαμερισμάτων, με δυνατότητα τηλεματικής μεταφοράς δεδομένων, σχετικών με την οποιαδήποτε παρέμβαση κατά τη διακίνηση. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης, Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών, καθώς και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής όπου απαιτείται και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι προδιαγραφές, η διαδικασία και οι όροι εγκατάστασης των ανωτέρω συστημάτων, το ακριβές χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, οι συγκεκριμένες κατηγορίες βυτιοφόρων (Φ.Ι.Χ. και Φ.Δ.Χ.) που υπάγονται στην ανωτέρω ρύθμιση, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.»

Άρθρο 72

Τροποποίηση του άρθρου 14 του ν. 4389/2016

Μετά την περίπτωση ι' της παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 4389/2016 (Α' 94) προστίθεται νέα περίπτωση ια' ως εξής:

«ια) Αποδέχεται δωρεές εν ζωή κινητών, καθώς και δωρεές συνιστάμενες σε παροχή υπηρεσιών, εφόσον προορίζονται για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών των υπηρεσιών της Αρχής και η αξία τους εκτιμάται σε ποσό που δεν υπερβαίνει τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ. Στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της Αρχής συγκροτείται Μητρώο Δωρεών, στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά οι εν λόγω δωρεές. Το Μητρώο αυτό τηρείται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προβλεπόμενη στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 4182/2013 (Α' 185) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αναλόγως εφαρμοζόμενα.»

Άρθρο 73

Τροποποίηση του άρθρου 23 του ν. 4389/2016

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 23 του ν. 4389/2016, αντικαθίσταται ως εξής:

«Στις οργανικές μονάδες της Α.Α.Δ.Ε. που διακρίνονται για την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητά τους, δύναται να απονέμονται βραβεία. Ομοίως, βραβεία δύναται να απονέμονται και στο Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο (Σ.Ε.Κ.) του άρθρου 6 του ν. 4410/2016 (Α' 141).

Με απόφαση του Διοικητή, ορίζεται η διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των οργανικών μονάδων και

του Σ.Ε.Κ, οι προϋποθέσεις βράβευσης αυτών, το είδος των βραβείων, και, σε περίπτωση χρηματικών βραβείων, ο τρόπος κατανομής αυτών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα.»

Άρθρο 74
Τροποποίηση της παρ. Δ' του άρθρου 2
του ν. 4336/2015

Στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 13 της υποπαραγράφου Δ.9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94) μετά τη λέξη «φορολογικών» προστίθενται οι λέξεις «και τελωνειακών».

Άρθρο 75
Τροποποίηση του άρθρου 3
της υποπαραγράφου Δ.9 της παρ. Δ'
του άρθρου 2 του ν. 4336/2015

1. Η δεύτερη παράγραφος 6 του άρθρου 3 της υποπαραγράφου Δ.9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 63 παρ. 1 του ν. 4486/2017 (Α' 115), αναριθμείται σε παράγραφο 7.

2. Μετά από την παράγραφο 7 του άρθρου 3 της υποπαραγράφου Δ.9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, προστίθεται νέα παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) μπορεί, για τις ανάγκες εκπαίδευσης συνοδών σκύλων ανιχνευτών των τελωνειακών υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε., να καθορίζονται για τους εκπαιδευόμενους υπαλλήλους, τους εκπαιδευτές αυτών και τους βοηθούς εκπαιδευτές, ημέρες μετακίνησης εκτός έδρας κατ' έτος και πέραν του ανωτάτου ορίου της παραγράφου 1, για χρονικό διάστημα ανάλογο με τις ανάγκες του εκπαιδευτικού προγράμματος και μέχρι διακόσιες (200) ημέρες συνολικά για τους εκπαιδευτές, καθώς και για τους βοηθούς εκπαιδευτές, και μέχρι εκατόν είκοσι (120) ημέρες συνολικά για τους εκπαιδευόμενους συνοδούς.»

Άρθρο 76
Θέματα συνεταιριστικών μερίδων των αστικών
συνεταιρισμών του ν. 1667/1986

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 9 του άρθρου 2 του ν. 1667/1986 (Α' 196), αντικαθίσταται ως εξής:

«Στο συνetaίρο που αποχωρεί ή αποκλείεται από το συνεταιρισμό, αποδίδεται η συνεταιριστική μερίδα που εισέφερε στην ονομαστική της αξία ή στην πραγματική της αξία, όποια εκ των δύο είναι μικρότερη, το αργότερο τρεις (3) μήνες από την έγκριση του ισολογισμού της χρήσης μέσα στην οποία γίνεται η αποχώρηση ή ο αποκλεισμός.»

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 1667/1986, αντικαθίσταται ως εξής:

«Η συνεταιριστική μερίδα μεταβιβάζεται στην ονομαστική της αξία, με την επιφύλαξη των διατάξεων για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς του παρόντος νόμου που έχουν λάβει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ως πιστωτικά ιδρύματα, κατόπιν έγκρισης από την αρμόδια αρχή, σύμφωνα με το ν. 3601/2007 ή το ν. 4261/2014 (Α' 107).».

3. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 1667/1986, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε περίπτωση που οι κληρονόμοι δεν αποκτούν την ιδιότητα του συνetaίρου, τους αποδίδεται η συνεταιριστική μερίδα που είχε εισφέρει ο κληρονομούμενος στην ονομαστική της αξία ή στην πραγματική της αξία, όποια εκ των δύο είναι μικρότερη, με την επιφύλαξη των διατάξεων του δεύτερου, του τρίτου και του τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 9 του άρθρου 2, εφόσον πρόκειται για πιστωτικό συνεταιρισμό που έχει λάβει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ως πιστωτικό ίδρυμα, κατόπιν έγκρισης από την αρμόδια αρχή, σύμφωνα με το ν. 3601/2007 ή το ν. 4261/2014.».

Άρθρο 77
Σύσταση νομοπαρασκευαστικής επιτροπής
στην Ειδική Γραμματεία του Σ.Δ.Ο.Ε.

1. Στην Ειδική Γραμματεία του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος του Υπουργείου Οικονομικών συστατάται δωδεκαμελής νομοπαρασκευαστική επιτροπή, έργο της οποίας είναι ο καθορισμός του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη διαχείριση των δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με την παρ. 2 του πρώτου άρθρου της κοινής υπουργικής απόφασης 24296 οικ./29.3.2018 (Β' 1302), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 5 και 32 του ν. 4478/2017 (Α' 91). Το έργο της επιτροπής συνίσταται ειδικότερα στη σύνταξη:

- α) σχεδίου νομοθετικής ρύθμισης,
- β) σχετικής αιτιολογικής έκθεσης και
- γ) σχετικής ανάλυσης συνεπειών ρύθμισης.

2. Η νομοπαρασκευαστική επιτροπή συγκροτείται από ένα δικαστικό λειτουργό των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και ένα δικαστικό λειτουργό των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, που υποδεικνύονται κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 1756/1988 (Α' 35), ένα Νομικό Σύμβουλο ή Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ένα μέλος ΔΕΠ Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (εν ενεργεία ή ομότιμο), έναν εκπρόσωπο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και στελέχη των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών, που υποδεικνύονται αρμοδίως, με τους αναπληρωτές τους. Χρέη Προέδρου εκτελεί ο αρχαιότερος των δικαστικών λειτουργών.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών, ορίζονται ο αριθμός των στελεχών εκάστου των ανωτέρω Υπουργείων που συμμετέχουν στην επιτροπή, οι υπηρεσίες προέλευσής τους και τα μέλη της επιτροπής και ανατίθενται καθήκοντα γραμματέα και αναπληρωτή γραμματέα σε υπαλλήλους των Υπουργείων αυτών.

Άρθρο 78
Τροποποίηση του άρθρου 9 του ν. 4557/2018

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 9 του ν. 4557/2018 (Α' 139), αντικαθίσταται ως εξής:

«Ειδικά ως προς το Υπουργείο Εξωτερικών λαμβάνονται υπόψη οι προβλεπόμενες από το άρθρο 27 του ν. 4110/2013 διατάξεις και επιδιώκεται ο συντονισμός των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου με την Οικονομική Αστυνομία, την Ε.Γ. Σ.Δ.Ο.Ε., τη Διεύθυνση

Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος του Υπουργείου Οικονομικών και την Αρχή.».

Άρθρο 79
Τροποποίηση του άρθρου 128
του ν. 4549/2018

Μετά την παρ. 1 του άρθρου 128 του ν. 4549/2018 (Α' 105), προστίθεται παράγραφος 1Α ως εξής:

«1Α. Πέραν των θέσεων που μεταφέρονται με τη διάταξη της παραγράφου 1, συνιστώνται οι κάτωθι οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού:

- α) μία (1) θέση κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης κλάδου Πληροφορικής,
- β) δύο (2) θέσεις κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης κλάδου Μηχανικών,
- γ) μία (1) θέση κατηγορίας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης κλάδου Μηχανικών και
- δ) τρεις (3) θέσεις κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης κλάδου Διοικητικού Οικονομικού.

Οι ως άνω συνιστώμενες θέσεις δύνανται να καλύπτονται, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, με μετακίνηση ή απόσπαση υπαλλήλων που κατέχουν οργανική θέση στο Υπουργείο Οικονομικών και τα αντίστοιχα προσόντα διορισμού σε αυτές. Για την κάλυψη των ως άνω θέσεων, εκδίδεται, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, στην οποία προσδιορίζεται ο ακριβής αριθμός των θέσεων που θα καλυφθούν, εξειδικεύονται περαιτέρω τα προσόντα διορισμού, προσδιορίζονται τυχόν πρόσθετα απαιτούμενα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα ή και εργασιακή εμπειρία των υποψηφίων για την κάλυψη των θέσεων αυτών, ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής αίτησης των ενδιαφερομένων, η διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεών τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.».

Άρθρο 80
Τροποποίηση του άρθρου εικοστού ένατου
του ν. 4411/2016

Μετά την παρ. 2 του άρθρου εικοστού ένατου του ν. 4411/2016 (Α' 142), όπως αυτό ισχύει, προστίθεται νέα παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Τα αποθέματα παλαιών ενσήμων ταινιών φορολογίας καπνού, τα οποία δεν διατέθηκαν έως τις 31.1.2017, καταστρέφονται με έξοδα του Δημοσίου, εντός ενός (1) έτους από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας παραγράφου, από επιτροπές οι οποίες συγκροτούνται σύμφωνα με όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.».

Άρθρο 81
Παραχώρηση δημοσίων κτημάτων σε Δήμους
και στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

1. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Δήμο Μακρακώμης του Νομού Φθιώτιδας η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 2056 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Δημόσιας Περιουσίας Φθιώτιδας της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλά-

δας, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Φθιώτιδας, συνολικού εμβαδού 715,80 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και τα παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία Α,Β,Γ,Δ,Ε,Ζ,Η,Α στο από Ιούλιο 2017 συνημμένο, ως Παράρτημα Ι του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:200, που συντάχθηκε από την πολιτικό μηχανικό Τ.Ε. Αφροδίτη Ρήγα και θεωρήθηκε από την πολιτικό μηχανικό Τ.Ε. Παταργιά Λίτσα, για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών των υπηρεσιών του Δήμου Μακρακώμης.

2. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Δήμο Μώλου – Αγίου Κωνσταντίνου του Νομού Φθιώτιδας η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 2055 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Δημόσιας Περιουσίας Φθιώτιδας της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Φθιώτιδας, συνολικού εμβαδού 693,52 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και τα παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία Α,Β,Γ,Δ,Ε,Ζ,Α στο από Σεπτέμβριο 2018 συνημμένο, ως Παράρτημα ΙΙ του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:200, που συντάχθηκε από τον πολιτικό μηχανικό Π.Ε. Ντούβρα Βασίλειο και θεωρήθηκε από τον Αντιδήμαρχο του τέως Δήμου Καμένων Βούρλων Καραμανώλη Αθ., για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών του Δήμου Μώλου-Αγίου Κωνσταντίνου.

3. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Δήμο Οροπεδίου του Νομού Λασιθίου, η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 76 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Δημόσιας Περιουσίας Λασιθίου της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Κρήτης, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Λασιθίου, συνολικού εμβαδού 547,47 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και τα παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία 1,2,3,4,1 στο από Ιούλιο 2017 συνημμένο, ως Παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:200, που συντάχθηκε από τον πολιτικό μηχανικό Μανώλη Παντατσάκη και θεωρήθηκε από τον ίδιο, για κοινωφελείς σκοπούς του Δήμου Οροπεδίου.

4. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Δήμο Αγίου Νικολάου του Νομού Λασιθίου η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 75 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Δημόσιας Περιουσίας Λασιθίου της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Κρήτης, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Λασιθίου, συνολικού εμβαδού 323,03 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και τα παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία 1-2-3-4-5-6-7-1 στο από 15.6.2018 συνημμένο, ως Παράρτημα ΙV του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:100, που συντάχθηκε από τον πολιτικό μηχανικό Ιωάννη Ε. Τσιχλή και θεωρήθηκε από την αρχιτέκτονα μηχανικό Μαρία Πρατσινάκη, για πολιτιστικές χρήσεις του Δήμου Αγίου Νικολάου.

5. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Δήμο Νότιας Κυνουρίας του Νομού Αρκαδίας, η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 65 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής της περιοχής τ. Δημόσιας Οικονομικής

Υπηρεσίας Λεωνιδίου, του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Δημόσιας Περιουσίας Αρκαδίας της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Πελοποννήσου-Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Αρκαδίας, συνολικού εμβαδού 531,62 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και τα παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία Α,Β,Γ,Δ,Ε...Μ,Ν,Ξ,Α στο από Ιούνιο 2017 συνημμένο, ως Παράρτημα V του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:100, που συντάχθηκε από τον πολιτικό μηχανικό Χρήστο Γ. Γεωργίου και θεωρήθηκε από την τοπογράφο μηχανικό Μητροπούλου Θεοδώρα, για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του Δήμου Νότιας Κυνουρίας.

6. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Δήμο Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης του Νομού Κορινθίας, η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 17 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Δημόσιας Περιουσίας Κορινθίας, της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Πελοποννήσου-Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Νομού Κορινθίας, συνολικού εμβαδού 600,00 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και τα παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία 1, 2, 3, 4, 1 στο από Σεπτέμβριο 2017 συνημμένο, ως Παράρτημα VI του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:200, που συντάχθηκε από τον πολιτικό μηχανικό Απόστολο Θεοδωρόπουλο και θεωρήθηκε από τον τοπογράφο μηχανικό Χρόνη Καραγιάννη, για εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς και κοινωφελείς σκοπούς του Δήμου Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης.

7. Τα Δημοτικά Συμβούλια των οικείων δήμων αποφασίζουν την αποδοχή της παραχώρησης των ακινήτων των παραγράφων 1 έως 6 και την καταχώριση αυτής στο αρμόδιο Κτηματολόγιο ή Υποθηκοφυλακείο. Το απόσπασμα της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου, στο οποίο περιγράφεται το μεταβιβασθέν ακίνητο και το δικαίωμα του οικείου δήμου επ' αυτού, καθώς και όλα τα άλλα απαιτούμενα εκ της ισχύουσας νομοθεσίας στοιχεία, αποτελεί τον τίτλο για την καταχώριση της μεταβίβασης του ακινήτου στο αρμόδιο Κτηματολόγιο ή Υποθηκοφυλακείο.

8. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 6128 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Δημόσιας Περιουσίας Σερρών της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Μακεδονίας - Θράκης, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Σερρών, συνολικού εμβαδού 769,42 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία Α-Β-Γ-Δ-Ε-Ζ-Η-Α στο από Φεβρουάριο 2017 συνημμένο, ως Παράρτημα VII του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:500, που συντάχθηκε από τον τοπογράφο μηχανικό Δερμεντζή Στέργιο και θεωρήθηκε από τον πολιτικό μηχανικό Θεοδ. Τασούλα, για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του Αστυνομικού Τμήματος Ηράκλειας Σερρών.

9. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 268 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής

του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Τρικάλων της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Τρικάλων, συνολικού εμβαδού 1.191,50 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία Α,Β,Γ,Δ,Ε,Α στο από 27.2.1981 συνημμένο ως Παράρτημα VIII του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:200, που συντάχθηκε από την αρχιτέκτονα Α. Μαντνά και θεωρήθηκε από τον Προϊστάμενο του Γραφείου Τεχνικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης Μ. Δασκαλάκη, για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του Αστυνομικού Τμήματος Πύλης.

10. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 154 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Φωκίδας της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Φωκίδας, συνολικού εμβαδού 889,25 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία Α,Β,Γ,Δ,Ε,Ζ,Η,Θ,Ι,Κ,Α στο συνημμένο, ως Παράρτημα ΙΧ του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:200, που συντάχθηκε από τον τοπογράφο μηχανικό ΠΕ/Α Νικόλαο Τουρουτζή, για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του Αστυνομικού Σταθμού Γραβιάς.

11. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 349 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής της Κτηματικής Υπηρεσίας Νομού Ηλείας, συνολικού εμβαδού 717,15 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία Α,Β,Γ,Δ,Ε,Ζ,Η,Α στο από Μάιο 1989 συνημμένο, ως Παράρτημα Χ του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:200, που συντάχθηκε από τον πολιτικό μηχανικό Τρύφωνα Σεφερλή και θεωρήθηκε από τον Διευθυντή Τεχνικών Υπηρεσιών Ν. Ηλείας Σωτήρη Στεφανάτο και από τον Δήμαρχο Κρεστένων Παναγιώτη Αθανασόπουλο, για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του Αστυνομικού Τμήματος Κρεστένων.

12. Παραχωρείται, άνευ ανταλλάγματος, στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη η κυριότητα του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 269 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής του τέως Αυτοτελούς Γραφείου Τρικάλων της τέως Περιφερειακής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Τρικάλων, συνολικού εμβαδού 785,20 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και παραρτήματά του, όπως αυτό εμφανίζεται με τα στοιχεία Α,Β,Γ,Δ,Α στο από Ιανουάριο 1985 συνημμένο, ως Παράρτημα XI του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:50, που συντάχθηκε από τις Αρχιτέκτονες Μηχανικούς Χαρίκλεια Βεβεκλή-Γιαννούση και Κυριακή Κοτσαμπάση και θεωρήθηκε από τον Διευθυντή Τεχνικών Υπηρεσιών Ν. Τρικάλων Κωνσταντίνο Βήχα, για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του Αστυνομικού Τμήματος Φαρκαδόνας.

13. Για την αποδοχή της παραχώρησης των ακινήτων των παραγράφων 8 έως 12 εκδίδονται αποφάσεις του

Υπουργού Προστασίας του Πολίτη. Οι αποφάσεις αυτές, στις οποίες περιγράφονται τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία των ως άνω παραγράφων, το δικαίωμα και όλα τα άλλα απαιτούμενα εκ της ισχύουσας νομοθεσίας στοιχεία, αποτελούν τον τίτλο για την καταχώριση της μεταβίβασης ενός εκάστου των ακινήτων αυτών, στο αρμόδιο Κτηματολόγιο ή Υποθηκοφυλακείο.

14. Η παραχώρηση της κυριότητας των ακινήτων του παρόντος άρθρου ανακαλείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία αποτελεί τίτλο μεταγραφής και εγγραφής στο αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο και Κτηματολόγιο, αντίστοιχα, εάν αυτά δεν χρησιμοποιηθούν εντός πενταετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος για τους σκοπούς, για τους οποίους παραχωρούνται.

15. Με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία αποτελεί τίτλο μεταγραφής και εγγραφής στο αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο και Κτηματολόγιο, αντίστοιχα, ανακαλείται η παραχώρηση της κυριότητας των ακινήτων του παρόντος άρθρου, ιδίως για καθυστέρηση, ματαίωση ή πλημμελή εκπλήρωση του σκοπού της παραχώρησης, αλλαγή της προβλεπόμενης χρήσης, καθώς και για λόγους ανωτέρας βίας ή για σπουδαίο λόγο.

Άρθρο 82

1. Παραχωρείται άνευ ανταλλάγματος στο Δήμο Σφακίων του Νομού Χανίων η κυριότητα μέρους του δημοσίου ακινήτου με ΑΒΚ 383 του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής της τότε Οικονομικής Εφορίας Χανίων, του τέως Αυτοτελούς γραφείου Δημόσιας Περιουσίας Χανίων, νυν Κτηματικής Υπηρεσίας Χανίων και συγκεκριμένα η έκταση, συνολικού εμβαδού 19.082,80 τετραγωνικών μέτρων, με τα συστατικά και παραρτήματά της, όπως αυτή εμφανίζεται, ως ΤΜΗΜΑ 1, με μωβ περίγραμμα και με τα στοιχεία Δ, 4, 5... 14, 14Α, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 20Α, 21, 22, 23, 24, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 195, 197, 200, 202, 204, 206, 208, 209, 211, 213, 216, 217, 219, 221, 223, 225, 226, 227, 228, 230, 231, 354, 355, 46, 47, 48, 49, 50, Β, Δ στο από Οκτώβριο 2018 συνημμένο, ως Παράρτημα XII του παρόντος, τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:5000, που συντάχθηκε από τον πολιτικό μηχανικό του Δήμου Σφακίων Μαραγκάκη Στυλιανό, και θεωρήθηκε από τον πολιτικό μηχανικό της Κτηματικής Υπηρεσίας Χανίων Πισσαδάκη Εμμανουήλ, για την κατασκευή και λειτουργία έργου διαχείρισης λυμάτων και απορριμμάτων του οικισμού της Αγίας Ρουμέλης του Δήμου Σφακίων και την κατασκευή περιβαλλοντικού πάρκου, λόγω της ιδιαιτερότητας της περιοχής.

2. Το Δημοτικό Συμβούλιο του οικείου Δήμου αποφασίζει την αποδοχή της παραχώρησης του ακινήτου και την καταχώριση αυτής στο αρμόδιο Κτηματολόγιο ή Υποθηκοφυλακείο της αποδοχής της παραχώρησης του ακινήτου. Το απόσπασμα της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου, στο οποίο περιγράφεται το μεταβιβασθέν ακίνητο και το δικαίωμα του οικείου Δήμου επ' αυτού, καθώς και όλα τα άλλα απαιτούμενα εκ της ισχύουσας νομοθεσίας στοιχεία, αποτελεί τον τίτλο για την καταχώριση της μεταβίβασης του ακινήτου στο αρμόδιο Κτηματολόγιο ή Υποθηκοφυλακείο.

3. Η παραχώρηση της κυριότητας του ακινήτου του παρόντος άρθρου ανακαλείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία αποτελεί τίτλο μεταγραφής και εγγραφής στο αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο και Κτηματολόγιο, αντίστοιχα, εάν αυτό δεν χρησιμοποιηθεί εντός πενταετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος, για τους σκοπούς για τους οποίους παραχωρείται.

4. Με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία αποτελεί τίτλο μεταγραφής και εγγραφής στο αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο και Κτηματολόγιο, αντίστοιχα, ανακαλείται η παραχώρηση της κυριότητας του ακινήτου του παρόντος άρθρου, ιδίως για καθυστέρηση, ματαίωση ή πλημμελή εκπλήρωση του σκοπού της παραχώρησης, αλλαγή της προβλεπόμενης χρήσης, καθώς και για λόγους ανωτέρας βίας ή για σπουδαίο λόγο.

Άρθρο 83

1. Η παρ. 5 του άρθρου 6 του ν. 3130/2003 (Α' 76), αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Αν, σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Στέγασης, στην περιοχή αναζήτησης του ακινήτου υπάρχει δημόσιο ακίνητο, το οποίο να καλύπτει τις στεγαστικές ανάγκες της ενδιαφερόμενης υπηρεσίας, ο Προϊστάμενος της Κτηματικής Υπηρεσίας εκδίδει πράξη παραχώρησης της χρήσης του, για ορισμένο χρόνο, στην υπηρεσία που αιτείται τη στέγαση. Αν σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Στέγασης, στην περιοχή αναζήτησης του ακινήτου δεν υπάρχει δημόσιο ακίνητο, το οποίο να καλύπτει τις στεγαστικές ανάγκες της ενδιαφερόμενης υπηρεσίας, με βάση τη γνωμοδότηση αυτή και την έγκριση της σχετικής πίστωσης, ο Προϊστάμενος της Κτηματικής Υπηρεσίας συντάσσει σχέδιο διακήρυξης δημοπρασίας, το οποίο, συνοδευόμενο από τα πιο πάνω έγγραφα, υποβάλλεται για έγκριση στον Υπουργό Οικονομικών.»

2. Μετά το άρθρο 9 του ν. 3130/2003, προστίθεται νέο άρθρο 9Α ως εξής:

«Άρθρο 9Α

1. Συστήνεται στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών Δευτεροβάθμια Επιτροπή Στέγασης, η οποία αποτελείται από:

α) έναν (1) Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ο οποίος προτείνεται από τον Πρόεδρο του ΝΣΚ, με τον αναπληρωτή του, ως Πρόεδρο,

β) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών με τον νόμιμο αναπληρωτή του,

γ) δύο (2) μηχανικούς της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι προτείνονται από το Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Περιουσίας με τους νόμιμους αναπληρωτές τους, και

δ) τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας στην οποία υπάγεται η προς στέγαση υπηρεσιακή μονάδα με τον νόμιμο αναπληρωτή του.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζει τον εισηγητή για κάθε θέμα. Χρέη Γραμματέα της Επιτροπής, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ασκεί υπάλληλος της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας.

Η Δευτεροβάθμια Επιτροπή Στέγασης συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η Επιτροπή, εφόσον το κρίνει σκόπιμο μπορεί να διατάσσει αυτοψία από Μηχανικό της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου στο οποίο υπάγεται η υπηρεσία, η οποία πρόκειται να στεγαστεί, σε ολόκληρη την Επικράτεια ή να ορίσει μέλη της για τη διενέργεια αυτής.»

3. Το άρθρο 13 του ν. 3130/2003, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά του πρακτικού καταλληλότητας επιτρέπεται η υποβολή ένστασης ενώπιον της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Στέγασης από τους συμμετέχοντες στη δημοπρασία εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) εργασιμών ημερών από την επίδοση του πρακτικού σε αυτούς, καθώς και από τρίτους που έχουν έννομο συμφέρον, εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) εργασιμών ημερών από την τοιχοκόλλησή του έξω από τα γραφεία της υπηρεσίας που εξέδωσε τη διακήρυξη. Η ένσταση υποβάλλεται είτε στον Γραμματέα της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Στέγασης είτε στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία την αποστέλλει αμελλητί και πάντως εντός πέντε (5) εργασιμών ημερών στον Γραμματέα της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής μαζί με πλήρη φάκελο. Η Επιτροπή αποφασίζει αιτιολογημένα για την ένσταση εντός τριάντα (30) ημερών από την ημέρα που αυτή περιέρχεται στον Γραμματέα της Επιτροπής. Σε περίπτωση που παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, η ένσταση θεωρείται απορριφθείσα. Μετά την απόρριψη των ενστάσεων ή την πάροδο της προθεσμίας υποβολής τους συνεχίζεται η διαδικασία της δημοπρασίας με την προφορική δημοπρασία, εφόσον υπάρξει τέτοια.

2. Επιτρέπεται η υποβολή ενστάσεων σχετικά με τη νομιμότητα της διακήρυξης της δημοπρασίας, την παράλειψη ουσιωδών όρων σ' αυτήν, τη νομιμότητα συμμετοχής μειοδότη ή τη νομιμότητα της διεξαγωγής της προφορικής μειοδοσίας από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, ενώπιον της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής του άρθρου 9Α, εντός προθεσμίας τριών (3) εργασιμών ημερών από την ημερομηνία διεξαγωγής της δημοπρασίας, εφόσον αναφέρονται στη διακήρυξη της δημοπρασίας, την παράλειψη ουσιωδών όρων σ' αυτήν και τη νομιμότητα συμμετοχής μειοδότη ή από την ημερομηνία διεξαγωγής της προφορικής μειοδοτικής δημοπρασίας, εφόσον αναφέρονται στη νομιμότητα αυτής. Η ένσταση κατατίθεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία υποχρεούται να τη διαβιβάσει αμελλητί και πάντως εντός τριών (3) εργασιμών ημερών, μαζί με πλήρη φάκελο, στον Γραμματέα της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Στέγασης, η οποία αποφασίζει αιτιολογημένα εντός δέκα (10) ημερών από την ημέρα που η ένσταση περιέρχεται στον Γραμματέα της Επιτροπής. Σε περίπτωση που παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, η ένσταση θεωρείται απορριφθείσα.

3. Σε περίπτωση που η Δευτεροβάθμια Επιτροπή Στέγασης διατάξει τη διενέργεια αυτοψίας, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 9Α, η προθεσμία των

παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου για τη λήψη απόφασης επιμηκύνεται κατά είκοσι (20) ημέρες.

4. Η μη υποβολή ένστασης δεν καθιστά अपαράδεκτη τη δικαστική προσβολή των παραπάνω πράξεων.

5. Η Δευτεροβάθμια Επιτροπή Στέγασης επιλαμβάνεται και αυτεπαγγέλτως, μετά από αίτημα του Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Περιουσίας, στις παρακάτω περιπτώσεις:

α) Σε κάθε περίπτωση που υποβληθεί οποιαδήποτε καταγγελία είτε από συμμετέχοντα στο διαγωνισμό είτε από τρίτο σχετικά με τη νομιμότητα του προσφερομένου προς μίσθωση ακινήτου.

β) Σε κάθε περίπτωση που οι πράξεις της διοίκησης, που έχουν εκδοθεί για την έναρξη και την πρόοδο της διαδικασίας της στέγασης δημόσιας υπηρεσίας, δεν φέρουν επαρκή αιτιολογία ή φέρουν εσφαλμένη αιτιολογία για τα θέματα της ύπαρξης ή μη στην περιοχή αναζήτησης κατάλληλου για την αιτούμενη στέγαση δημόσιου ακινήτου, ή της συνδρομής των προϋποθέσεων καταλληλότητας στα προσφερόμενα ακίνητα.»

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τις εκκρεμείς διαδικασίες στέγασης δημόσιας υπηρεσίας. Οι προθεσμίες για την άσκηση των ενστάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 13 του ν. 3130/2003, όπως αυτό αντικαθίσταται με την παράγραφο 3, αρχίζουν από τη δημοσίευση του παρόντος. Οι προθεσμίες για την εξέταση των ενστάσεων αυτών αρχίζουν από την επομένη της συγκρότησης της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Στέγασης.

Άρθρο 84

Ενσωμάτωση του άρθρου 95 της οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (ΕΕ L 173/12.6.2014)

1. Μέχρι τις 3 Ιουλίου 2021:

α) η υποχρέωση εκκαθάρισης που καθορίζεται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) 648/2012 και οι τεχνικές μείωσης του κινδύνου που καθορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 11 αυτού δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις ενεργειακών παραγώγων Γ6, κατά την έννοια της παρ. 16 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 (Α' 14), που συνάπτονται από μη χρηματοπιστωτικούς αντισυμβαλλομένους, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΕ) 648/2012 ή από μη χρηματοπιστωτικούς αντισυμβαλλομένους που αδειοδοτούνται για πρώτη φορά ως επιχειρήσεις επενδύσεων από τις 3 Ιανουαρίου 2018 και

β) οι εν λόγω συμβάσεις ενεργειακών παραγώγων Γ6 δεν θεωρούνται συμβάσεις εξωχρηματιστηριακών παραγώγων για τους σκοπούς του ορίου εκκαθάρισης που ορίζεται στο άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) 648/2012. Οι συμβάσεις ενεργειακών παραγώγων Γ6 που επωφελούνται από το μεταβατικό καθεστώς, το οποίο ορίζεται στο πρώτο εδάφιο, υπόκεινται σε όλες τις άλλες απαιτήσεις που καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 648/2012.

2. Η εξαίρεση που αναφέρεται στην παράγραφο 1, χορηγείται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Αρχή Κινη-

τών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) τις συμβάσεις ενεργειακών παραγώγων Γ6 για τις οποίες χορηγείται εξαίρεση, σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Άρθρο 85

Τροποποίηση του άρθρου 20 του π.δ. 237/1986

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 20 του π.δ. 237/1986 (Α' 110), όπως ισχύει, η φράση «μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2018» αντικαθίσταται με τη φράση «μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021.».

Άρθρο 86

1. Από την 1.1.2019 τίθεται σε ισχύ πρόγραμμα επιδότησης μηνιαίων ασφαλιστικών εισφορών των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα ηλικίας έως είκοσι πέντε (25) ετών. Η επιδότηση του ΕΦΚΑ αφορά τις εργοδοτικές εισφορές για κύρια σύνταξη σε ποσοστό 6,66% επί των μεικτών αποδοχών του εργαζομένου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών, ρυθμίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις υπαγωγής στο πρόγραμμα και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

2. Για το παραπάνω πρόγραμμα ο ΕΦΚΑ επιχορηγείται κατ' έτος με μεταφορά αντίστοιχης πίστωσης από τους πόρους του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 87

Ρυθμίσεις για την Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας

1. Στο ν. 4472/2017 (Α' 74), επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

α) Στην περίπτωση 1.7 της παραγράφου 1 του άρθρου 23 οι λέξεις «Ινστιτούτο Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας (Ι.Φ.Ε.Τ. Α.Ε.), κ.λπ.» διαγράφονται.

β) Η παράγραφος 2 του άρθρου 27, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Κατ' εξαίρεση, από την προκήρυξη των διαγωνισμών για προμήθειες ειδών ή υπηρεσιών που εντάσσονται στα Ε.Σ.Κ.Π., και μέχρι την υπογραφή των συμβάσεων των διαγωνισμών αυτών, οι φορείς του άρθρου 23 εξακολουθούν να προμηθεύονται τα ανωτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α' 147) εφόσον η προϋπολογισθείσα δαπάνη τους δεν υπερβαίνει ετησίως το ποσό που ορίζει η υπουργική απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016. Για τις προμήθειες αυτές οι φορείς δεσμεύονται από τις ενιαίες τεχνικές προδιαγραφές που έχει συντάξει η Ε.Κ.Α.Π.Υ.».

γ) Στο τέλος του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 28, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας προσλήψεων του ν. 4369/2016 (Α' 33) και το διορισμό του νέου Διοικητικού Συμβουλίου, κατόπιν της 64ΕΣ/2018 πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, παρατείνεται η θητεία του υφιστάμενου Διοικητικού Συμβουλίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους.».

δ) Στο άρθρο 33, επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:
αα) Το τρίτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 33 του ν. 4472/2017, αντικαθίσταται ως εξής:

«Μέχρι την έκδοση του Οργανισμού της Ε.Κ.Α.Π.Υ., και σε κάθε περίπτωση το αργότερο μέχρι την 31η Μαΐου 2019, για την κάλυψη αναγκών στελέχωσης του νομικού προσωπικού, επιτρέπεται η διενέργεια αποσπάσεων τακτικών υπαλλήλων, μονίμων ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, από φορείς του άρθρου 14 παρ. 1 του ν. 2190/1994 (Α' 28), κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης. Οι αποσπάσεις του προηγούμενου εδαφίου διενεργούνται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού για διάρκεια έως δύο (2) έτη.».

ββ) Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 διαγράφεται.

γγ) Στο τέλος του άρθρου 33, προστίθενται παράγραφοι 9 και 10 ως εξής:

«9. Συστήνεται στην Ε.Κ.Α.Π.Υ. Υπηρεσιακό Συμβούλιο, το οποίο συγκροτείται βάσει των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 30 του ν. 4369/2016. Έως τη συγκρότησή του, τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων του νομικού προσώπου εξετάζονται από το Υπηρεσιακό Συμβούλιο του Υπουργείου Υγείας.

10. Τα μέλη των επιτροπών που συγκροτούνται στην Ε.Κ.Α.Π.Υ., δεν ευθύνονται αστικά έναντι τρίτων, πλην του Ελληνικού Δημοσίου και της Ε.Κ.Α.Π.Υ., για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, εκτός εάν ενήργησαν με δόλο ή βαρεία αμέλεια.».

ε) Στο άρθρο 34 επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:
αα) Στο τέλος της παραγράφου 2, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Οι εν εξελίξει διαγωνισμοί των Π.Π.Φ.Υ.Υ. των ετών 2011-2013 παρατείνονται μέχρι την υπογραφή των συμβάσεων και μόνον, εφόσον βρίσκονται τουλάχιστον στο στάδιο αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών. Για τους διαγωνισμούς των ετών 2014-2015 παραμένει σε ισχύ η υπ' αριθμ. 4525/15.11.2017 (Β' 4208) απόφαση του Υπουργού Υγείας.».

ββ) Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6, αντικαθίσταται ως εξής:

«Μέχρι την ανάληψη των πιστώσεων από τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Ν.Π.Δ.Δ. «Ε.Κ.Α.Π.Υ.», όλες οι δαπάνες αυτού εξακολουθούν να βαραίνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας και συγκεκριμένα τις πιστώσεις του Φ. 1015 ειδικός φορέας 201.».

2. Στο τέλος της υποπερίπτωσης 1 της περίπτωσης γ' της παρ. 3 του άρθρου 16 του π.δ. 121/2017 (Α' 148) προστίθενται οι λέξεις «και της Εθνικής Κεντρικής Αρχής Προμηθειών Υγείας (Ε.Κ.Α.Π.Υ.).».

Άρθρο 88

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 12 του ν. 3979/2011 (Α' 138), αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε κάθε περίπτωση, η ημερομηνία αυτή δεν μπορεί να υπερβεί την 30ή Ιουνίου 2019.».

Άρθρο 89

Στο άρθρο 35 του ν. 4531/2018 (Α' 62), προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Αποσπάσεις υπαλλήλων που λήγουν στις 31.12.2018, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, δύνανται να παρατείνονται έως και τις 28.6.2019, με την ίδια διαδικασία, εφόσον εξακολουθούν να υφίστανται υπηρεσιακές ανάγκες. Η παράγραφος 3 εφαρμόζεται και για τις αποσπάσεις της παρούσας παραγράφου.»

Άρθρο 90
Ανατιμολόγηση φαρμάκων, κλειστοί
προϋπολογισμοί και παράταση προθεσμιών

1. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 4213/2013 (Α' 261), αντικαθίσταται ως εξής:

«Η πλήρης αναθεώρηση τιμών πραγματοποιείται μία (1) φορά ανά έτος και ενδιάμεσα γίνονται τιμολογήσεις νέων φαρμάκων.»

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2018.

2. Στο ν. 4472/2017 (Α' 74), επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

α) Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 86, αντικαθίσταται ως εξής:

«Με όμοια απόφαση, ο κατάλογος αναθεωρείται μία (1) φορά το έτος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόν άρθρο.»

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2018.

β) Στο άρθρο 87 του ν. 4472/2017, προστίθεται παράγραφος 10 ως εξής:

«10. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής του άρθρου 15 της αριθμ. οικ. 3457/2014 απόφασης του Υπουργού Υγείας (Β' 64), μπορεί να τίθενται κλειστοί ετήσιοι προϋπολογισμοί φαρμακευτικής δαπάνης στα δημόσια νοσοκομεία σε επίπεδο φαρμάκου, δραστικής ουσίας (ATC5) ή θεραπευτικής κατηγορίας (ATC4). Οι επιμέρους στόχοι συνυπολογίζονται στον καθορισμό της υπέρβασης της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης και στον επιμερισμό της υπέρβασης ανά φαρμακευτική εταιρεία ή κάτοχο άδειας κυκλοφορίας. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται όσα ορίζονται στην περίπτωση στ' της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4052/2012 (Α' 41).».

3. Στα εδάφια πρώτο, δεύτερο και τρίτο της παρ. Α.3 του άρθρου δέκατου τρίτου του ν. 4286/2014 (Α' 194) οι λέξεις «31η Δεκεμβρίου 2018» αντικαθίστανται από τις λέξεις «30ή Ιουνίου 2019» και οι λέξεις «1η Ιανουαρίου 2019» αντικαθίστανται από τις λέξεις «1η Ιουλίου 2019».

4.α) Στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3329/2005 (Α' 81), οι λέξεις «1.1.2019» αντικαθίστανται από τις λέξεις «1.7.2019».

β) Το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 3329/2005, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Τα υπάρχοντα επτά Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Διοίκηση Υγειονομικής Περιφέρειας Δ.Υ.ΠΕ.» μετονομάζονται την 1.7.2019 ως ακολούθως:».

5. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3329/2005 (Α' 81) η ημερομηνία «1.1.2019» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «1.7.2019».

6. Στην παρ. 12 του άρθρου 34 του ν. 4447/2016, η ημερομηνία «31.12.2018» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «30.6.2019».

Άρθρο 91
Ένταξη του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι»
σε οργανικές μονάδες των Ο.Τ.Α. α' βαθμού
και στελέχωση αυτών με μόνιμο προσωπικό

1. Οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού που: α) είτε άμεσα είτε μέσω νομικών τους προσώπων συμβλήθηκαν, το έτος 2011, με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. (ΕΕΤΑΑ), για την παροχή υπηρεσιών του «Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι» και β) κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, απασχολούν προσωπικό για την παροχή των υπηρεσιών του Προγράμματος, με ενεργές συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου που έχουν παραταθεί μέχρι τις 31.12.2019, σύμφωνα με το άρθρο 153 του ν. 4483/2017 (Α' 107), δύνανται, μέχρι τις 31.1.2019, να υποβάλουν προς έγκριση, στις οικείες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, αποφάσεις τροποποίησης των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας τους, που καταρτίζονται και ψηφίζονται, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 10 του ν. 3584/2007 (Α' 143) «Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΚΚΔΚΥ)» και σύστασης οργανικών θέσεων μόνιμου προσωπικού των ιδίων κλάδων και κατηγοριών και του ίδιου αριθμού, με τις θέσεις του προσωπικού που απασχολείται στον οικείο Ο.Τ.Α. ή σε νομικό πρόσωπο αυτού, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι». Πλέον των οργανικών θέσεων που συνιστώνται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο και για την κάλυψη επίσης αναγκών του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», με την απόφαση του πρώτου εδαφίου συνιστώνται και οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, αριθμού ίσου με το επτά τοις εκατό (7%) αυτών, σε κλάδους και κατηγορίες επιλογής του οικείου Ο.Τ.Α. και πάντως συναφείς με την παροχή των υπηρεσιών του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», οι οποίες καλύπτονται κατά τις αναλογίες και με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 3 του ν. 2643/1998 (Α' 220). Ως προς τις αποφάσεις τροποποίησης των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας που λαμβάνονται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή, δεν εφαρμόζονται οι παράγραφοι 3 και 5 του άρθρου 10 του ν. 3584/2007 και δεν απαιτείται γνώμη του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εγκρίνει τις αποφάσεις περί τροποποίησης των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας, εντός μηνός από την υποβολή τους, με πράξη του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση των αποφάσεων της παραγράφου 1, οι ενδιαφερόμενοι Ο.Τ.Α. υποβάλλουν αίτημα για την πρόσληψη τακτικού προσωπικού, προς κάλυψη των νέων οργανικών θέσεων. Με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1, ως προς το σύνολο των προσλήψεων που διενεργούνται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 3 του ν. 2643/1998, οι παράγραφοι 6 και 7 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994 (Α' 28) και οι περιορισμοί του άρθρου 28 του ν. 2190/1994.

3. Κατά παρέκκλιση της περίπτωσης Β' της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, ως προς το σύνολο των προσλήψεων τακτικού προσωπικού που πραγματοποιούνται με την ειδική διαδικασία του παρόντος, η εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης, εφόσον έχει διανυθεί χω-

ρίς διακοπή μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, σε αντίστοιχες θέσεις παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας ή κατ' οίκον νοσηλείας ηλικιωμένων ανασφάλιστων, ΑμεΑ και οικονομικά αδύναμων πολιτών, στους οικείους Ο.Τ.Α. ή σε νομικά πρόσωπα των οικείων Ο.Τ.Α., βαθμολογείται με δεκαεπτά (17) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι ογδόντα τέσσερις (84) μήνες. Υποψήφιοι που πληρούν το κριτήριο της εντοπιότητας, όπως αυτό ορίζεται στην περίπτωση Δ' της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994 δεν προτάσσονται των υποψηφίων που αποδεικνύουν την ειδική εμπειρία του προηγούμενου εδαφίου. Ως προς το σύνολο των θέσεων του παρόντος, δεν απαιτούνται τα πρόσθετα προσόντα διορισμού που προβλέπονται στο άρθρο 27 του π.δ. 50/2001 (Α' 39).

4. Όσοι διορίζονται στις θέσεις που συνιστώνται, σύμφωνα με την παράγραφο 1, δεσμεύονται να υπηρετήσουν στη θέση διορισμού τους επί τουλάχιστον δέκα (10) έτη από το διορισμό τους και, μέχρι τη συμπλήρωση του διαστήματος αυτού, δεν αναλαμβάνουν καθήκοντα άλλα από εκείνα που αφορούν στην παροχή των υπηρεσιών του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» και δεν μετακινούνται, αποσπώνται ή μετατάσσονται σε άλλες θέσεις.

5. Μέχρι τη δημοσίευση των οριστικών πινάκων διοριστέων στις οργανικές θέσεις που συνιστώνται σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι υπηρεσίες του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» παρέχονται από τους απασχολούμενους με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου, που παρατάθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 153 του ν. 4483/2017. Με τη δημοσίευση των οριστικών πινάκων διοριστέων στις οργανικές θέσεις που συνιστώνται σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου του προηγούμενου εδαφίου λύονται αυτοδικαίως και αζημίως, για τους οικείους Ο.Τ.Α. ή νομικά πρόσωπα αυτών.

6. Εργαζόμενοι που κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος, παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο πλαίσιο του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου σε Ο.Τ.Α. α' βαθμού ή νομικά πρόσωπα αυτών, κατατάσσονται ή, όπου συντρέχει περίπτωση, μεταφέρονται σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, στην ίδια ειδικότητα, στις οργανικές μονάδες των οικείων Ο.Τ.Α. που ασκούν την αρμοδιότητα της παραγράφου 1, εντός μηνός από τη δημοσίευση της απόφασης τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, σύμφωνα με την παράγραφο 1 λαμβανομένης υπόψη της προϋπηρεσίας τους για κάθε συνέπεια. Η κατάταξη ή μεταφορά του προηγούμενου εδαφίου διενεργείται με απόφαση του αρμόδιου προς διορισμό οργάνου, που εγκρίνεται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

7. Για τη μισθολογική δαπάνη του προσωπικού που στελεχώνει τις οργανικές θέσεις της παραγράφου 1, από το 2020 και εφεξής, εγγράφεται ειδική πίστωση στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, η οποία αποδίδεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών στους δικαιούχους δήμους.

Ειδικά για το οικονομικό έτος 2019, η ανωτέρω μισθολογική δαπάνη καλύπτεται από τις πιστώσεις του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 153 του ν. 4483/2017, οι οποίες μεταφέρονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών και αποδίδονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών στους δικαιούχους δήμους.

Άρθρο 92

Τροποποίηση των άρθρων 91 και 93 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα

1. Το άρθρο 91 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, Α' 265) και ο τίτλος αυτού, όπως ισχύουν, αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 91

Συντελεστής Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης

Ο συντελεστής του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) που επιβάλλεται στα προϊόντα του άρθρου 90 είναι μηδέν (0) ευρώ.»

2. Το άρθρο 93 του ν. 2960/2001, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο συντελεστής του Ε.Φ.Κ. που επιβάλλεται στα προϊόντα του άρθρου 92 ορίζεται σε είκοσι (20) ευρώ ανά εκατόλιτρο τελικού προϊόντος.

2. Απαλλάσσονται του Ε.Φ.Κ. τα προϊόντα του άρθρου 92, όταν χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ξυδιού, σύμφωνα με τον ορισμό του κωδικού Σ.Ο. 22.09.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι όροι, οι διαδικασίες, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας παραγράφου.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες για τον έλεγχο και την εποπτεία των μονάδων παραγωγής, εμφιάλωσης και εμπορίας των προϊόντων του άρθρου 92 για φορολογικούς σκοπούς.»

3. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος άρθρου αρχίζει από 1.1.2019.

Άρθρο 93

Από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου 92 του παρόντος, παύουν να ισχύουν όλες οι κανονιστικές πράξεις και εγκύκλιοι που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του άρθρου 13 του ν. 4346/2015 (Α' 152) και του άρθρου 61 του ν. 4370/2016 (Α' 37) κατά το μέρος που αφορούν τα προϊόντα του άρθρου 90 του ν. 2960/2001.

Άρθρο 94

Τροποποίηση του άρθρου 137 του ν. 4537/2018

1. Η παρ. 2 του άρθρου 137 του ν. 4537/2018 (Α' 84) αναριθμείται σε περίπτωση α' της παραγράφου 2 και μετά από αυτή, προστίθεται περίπτωση β' ως εξής:

«β. Για τις εκκρεμείς υποθέσεις διενέργειας ελέγχου της τέως Διεύθυνσης Εκτάκτων και Ειδικών Ελέγχων κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας, για τις οποίες δεν είχε εκδοθεί σχετική εντολή ελέγχου από τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων πριν τη θέση σε ισχύ του π.δ. 142/2017, οι έλεγχοι διενεργούνται από τις αρμό-

διες Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και Ελέγχου (ΔΥΕΕ), ύστερα από απόφαση κατανομής ελέγχων της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων. Οι αρμοδιότητες των ελεγκτών συνίστανται: αα) στη διενέργεια του ελέγχου σύμφωνα με τη σχετική εντολή, ββ) στη σύνταξη της έκθεσης και γγ) στην υποβολή της έκθεσης στον αρμόδιο Εισαγγελέα.».

2. Στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β' της παρ. 3 του άρθρου 137 του ν. 4537/2018 διαγράφεται η φράση «, μόνο αν αυτές είναι ολοκληρωμένες ή ο έλεγχος είναι σε εξέλιξη και όχι αν εκκρεμεί η έκδοση εντολής ελέγχου».

3. Στο τέλος της περίπτωσης α' της παρ. 6 του άρθρου 137 του ν. 4537/2018, προστίθεται πέμπτο εδάφιο ως εξής:

«Εξαιρούνται από την αξιολόγηση της περίπτωσης αυτής οι υποθέσεις των οποίων ο έλεγχος εντέλλεται από εισαγγελική αρχή, για τις οποίες ο έλεγχος αυτός διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.».

Άρθρο 95

Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 142/2017

1. Μετά την περίπτωση δ' της παρ. 1 του άρθρου 54 του π.δ. 142/2017 (Α' 181), προστίθεται περίπτωση ε' ως εξής:

«ε) Η μέριμνα για την αποτελεσματική κατανομή των ελέγχων στις Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και Ελέγχου».

2. Στο τέλος της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 54 του π.δ. 142/2017 μετά τις λέξεις «αρμοδιότητές τους», προστίθενται τα εξής:

«ή σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Διεύθυνσης για ορθολογικότερη κατανομή των ελέγχων, κατόπιν σχετικής απόφασης της Ε.Σ.ΕΛ.».

3. Στο τέλος της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης γ' της παρ. 3 του άρθρου 54 του π.δ. 142/2017 μετά τις λέξεις «αρμοδιότητά τους», προστίθενται τα εξής:

«ή σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Διεύθυνσης για ορθολογικότερη κατανομή των ελέγχων, κατόπιν σχετικής απόφασης της Ε.Σ.ΕΛ.».

4. Στο τέλος της υποπερίπτωσης δδ' της περίπτωσης δ' της παρ. 3 του άρθρου 54 του π.δ. 142/2017 μετά τις λέξεις «αρμοδιότητά τους», προστίθενται τα εξής:

«ή σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Διεύθυνσης για ορθολογικότερη κατανομή των ελέγχων, κατόπιν σχετικής απόφασης της Ε.Σ.ΕΛ.».

5. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 55 του π.δ. 142/2017, προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Επίσης, δύναται να ασκούνται ελεγκτικές δραστηριότητες και σε φορείς εκτός της καθ' ύλην αρμοδιότητάς τους, ύστερα από την απόφαση κατανομής ελέγχων της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων.».

6. Η περίπτωση α' της παρ. 4 του άρθρου 55 του π.δ. 142/2017, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Τμήμα Α' Ελέγχων

αα) Ο έλεγχος των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των φορέων για τους οποίους έχει γίνει κατανομή από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων, ως προς την οικονομική διαχείριση των φο-

ρέων, τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών, την ταύτιση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων, την ορθή είσπραξη και εμφάνιση των εσόδων των φορέων, τη διαχείριση της περιουσίας και την εξακρίβωση της τήρησης των οικείων διαχειριστικών κανόνων και διαδικασιών, καθώς και την ορθή λογιστική απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης και διαχείρισης του φορέα.

ββ) Η διενέργεια τακτικών, έκτακτων και ειδικών ελέγχων σε φορείς για τους οποίους έχει γίνει κατανομή από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων, βάσει του προγραμματισμού της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων.

γγ) Η σύνταξη των εκθέσεων προσωρινών αποτελεσμάτων των διενεργούμενων ελέγχων και η κοινοποίησή τους προς τους εμπλεκόμενους φορείς, με συνημμένα τα σχετικά αποσπάσματα για τυχόν απαιτούμενες κοινοποιήσεις από τον φορέα σε πρόσωπα κατά των οποίων προτείνεται αναζήτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ή τα οποία τυχόν φέρουν πειθαρχική ή ποινική ευθύνη.

δδ) Η ενημέρωση των ελεγχόμενων φορέων ότι η προσωρινή έκθεση καθίσταται οριστική, σε περίπτωση που δεν έχουν υποβληθεί αντιρρήσεις εντός των νόμιμων προθεσμιών.

εε) Η εισήγηση στην Ε.Σ.ΕΛ. επί των εμπρόθεσμα υποβαλλόμενων αντιρρήσεων ή και παρατηρήσεων των εμπλεκόμενων στους οποίους έχει κοινοποιηθεί η προσωρινή έκθεση.

στστ) Η σύνταξη οριστικής έκθεσης και η γνωστοποίηση των οριστικών αποτελεσμάτων των ελέγχων του Τμήματος, σύμφωνα με αποφάσεις της Ε.Σ.ΕΛ., στις περιπτώσεις που έχουν υποβληθεί αντιρρήσεις και έχουν εξεταστεί αρμοδίως από την Ε.Σ.ΕΛ..

ζζ) Η διαβίβαση αντιγράφου οριστικής έκθεσης: ι) στη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού και ii) στη Διεύθυνση Σχεδιασμού, Μεθοδολογίας και Επιβολής Κυρώσεων, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην έκδοση των αποφάσεων Δημοσιονομικών Διορθώσεων και καταλογισμών.

ηη) Η συμμετοχή υπαλλήλων της Δ.Υ.Ε.Ε. σε κλιμάκια ελέγχων της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, ανεξαρτήτως αρμοδιότητας του Υπουργείου ή χωρικής αρμοδιότητας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας Διεύθυνσης ανάλογα με το είδος του ελέγχου και με εντολή του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων.».

7. Η υποπερίπτωση αα' της περίπτωσης β' της παρ. 4 του άρθρου 55 του π.δ. 142/2017, αντικαθίσταται ως εξής:

«αα) Η παρακολούθηση συμμόρφωσης των φορέων για τους οποίους έχει διενεργηθεί έλεγχος από τη Δ.Υ.Ε.Ε. προς συστάσεις των εκθέσεων οριστικών αποτελεσμάτων.».

8. Η υποπερίπτωση γγ' της περίπτωσης γ' του άρθρου 56 του π.δ. 142/2017, αντικαθίσταται ως εξής:

«γγ) Η διενέργεια ελέγχων σε φορείς που υπάγονται στη χωρική αρμοδιότητά τους ή, ανεξαρτήτως αυτής, αν έχει προηγηθεί κατανομή από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων, σύμφωνα με τον προγραμματισμό της Διεύθυνσης Προγραμματισμού

και Συντονισμού Ελέγχων. Σε περίπτωση διενέργειας του ελέγχου, ισχύουν οι ίδιες αρμοδιότητες που αναφέρονται στα Α' και Β' Τμήματα των Δ.Υ.Ε.Ε. Α' έως Η' του άρθρου 55.».

9. Η υποπερίπτωση γγ' της περίπτωσης ε' του άρθρου 56 του π.δ. 142/2017, αντικαθίσταται ως εξής:

«γγ) Η διενέργεια ή η συμμετοχή στη διενέργεια ελέγχων σε φορείς που υπάγονται στη χωρική αρμοδιότητά τους, ή ανεξαρτήτως αυτής αν έχει προηγηθεί κατανομή από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων, σύμφωνα με τον προγραμματισμό της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων. Σε περίπτωση διενέργειας του ελέγχου, ισχύουν οι ίδιες αρμοδιότητες που αναφέρονται στα Α' και Β' Τμήματα των Α' έως Η' Δ.Υ.Ε.Ε. του άρθρου 55.».

10. Μετά την υποπερίπτωση εε' της περίπτωσης ε' του άρθρου 56 του π.δ. 142/2017, προστίθεται νέα υποπερίπτωση στοτ' ως εξής:

«στοτ) Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της ορθής εκτέλεσης των οικονομικών μεγεθών του προϋπολογισμού για την επίτευξη των προβλεπόμενων στόχων (μηνιαίων-τριμηνιαίων-ετήσιων), της υλοποίησης των διορθωτικών ενεργειών σε περίπτωση εμφάνισης αρνητικών αποκλίσεων από τους στόχους και της εξακρίβωσης των τυχόν δημοσιονομικών αιτιών απόκλισης από τους στόχους, καθώς και η πρόταση σχετικών παρεμβάσεων.».

Άρθρο 96

Τροποποίηση των άρθρων 10 και 17 του ν. 3492/2006

1. Η παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3492/2006 (Α' 210), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Συνιστάται στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.) Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.Ε.Λ.), η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και αποτελείται από τον προϊστάμενο της Γ.Δ.Δ.Ε. ως Πρόεδρο και τους Προϊσταμένους: i) της Διεύθυνσης Σχεδιασμού Μεθοδολογίας και Επιβολής Κυρώσεων, ii) της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων, iii) μίας εκ των Δημοσιονομικών Υπηρεσιών Εποπτείας και Ελέγχου (Δ.Υ.Ε.Ε.) που λειτουργούν σε επίπεδο Διεύθυνσης και εδρεύουν στο Νομό Αττικής, καθώς και από δύο (2) πρόσωπα από το δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα που διαθέτουν εμπειρία σε θέματα ελέγχου δαπανών και συστημάτων διαχείρισης ως μέλη. Με την ίδια απόφαση ορίζονται τα αναπληρωματικά μέλη της Ε.Σ.Ε.Λ. και η γραμματεία αυτής, η οποία στελεχώνεται από υπαλλήλους των ανωτέρω διευθύνσεων, και ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα που αφορά στη λειτουργία της. Ανάλογα με το θέμα το οποίο εξετάζεται, εισηγητής της Ε.Σ.Ε.Λ. είναι ο, εκ των μελών, καθ' ύλην αρμόδιος Προϊστάμενος των ανωτέρω Διευθύνσεων, ο οποίος μετέχει στη σύνθεση της επιτροπής. Στις περιπτώσεις που εξετάζονται από την Ε.Σ.Ε.Λ. εκθέσεις ελέγχου, εισηγητής αυτής είναι ο αρμόδιος προϊστάμενος της Δ.Υ.Ε.Ε. που διενεργεί τον έλεγχο. Ο εισηγητής δεν έχει δικαίωμα ψήφου.

Στις συνεδριάσεις της Ε.Σ.Ε.Λ. παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Προϊστάμενος του Αυτοτελούς Τμήματος Νομικής Υποστήριξης της Γ.Δ.Δ.Ε.».

2. Η παρ. 3 του άρθρου 17 του ν. 3492/2006, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η έκθεση της παραγράφου 1 του άρθρου 16 υποβάλλεται στην αρμόδια οργανική μονάδα που διενεργεί τον έλεγχο, η οποία την ελέγχει ως προς την πληρότητά της, τη θεωρεί και τη γνωστοποιεί στον ελεγχόμενο φορέα, καθώς και στα πρόσωπα κατά των οποίων προτείνεται αναζήτηση των αχρεωστήτων ή παρανόμων καταβληθέντων ποσών ή τα οποία τυχόν φέρουν πειθαρχική ή ποινική ευθύνη, εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από την υποβολή της, η οποία μπορεί να παραταθεί με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου της Γ.Δ.Δ.Ε.. Στην περίπτωση που η αρμόδια οργανική μονάδα είναι επιπέδου Τμήματος, η έκθεση ελέγχεται ως προς την πληρότητά της και από τον Προϊστάμενο της Δ.Υ.Ε.Ε. που εδρεύει στην έδρα της Περιφέρειας που ανήκει γεωγραφικά η οργανική μονάδα επιπέδου Τμήματος. Οι ελεγχόμενοι φορείς, καθώς και τα ανωτέρω πρόσωπα, έχουν δικαίωμα να υποβάλουν εγγράφως αντιρρήσεις κατά της έκθεσης, εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από την παραλαβή αυτής, οι οποίες εξετάζονται από την Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.Ε.Λ.), ύστερα από σχετική εισήγηση των Δημοσιονομικών Ελεγκτών. Σε περίπτωση μη υποβολής αντιρρήσεων, η οργανική μονάδα που έχει διενεργήσει τον έλεγχο ενημερώνει τον ελεγχόμενο φορέα ότι η έκθεση ελέγχου καθίσταται οριστική και τον καλεί να υλοποιήσει τις συστάσεις, ενημερώνοντας ταυτόχρονα τη Διεύθυνση Σχεδιασμού Μεθοδολογίας και Επιβολής Κυρώσεων και τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων.».

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 17 του ν. 3492/2006, αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης επί των συστάσεων των οριστικών εκθέσεων εντός των οριζόμενων σε αυτές προθεσμιών επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις.».

4. Η παρ. 7 του άρθρου 17 του ν. 3492/2006, αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Εάν υποβληθούν αντιρρήσεις και εξετασθούν από την Ε.Σ.Ε.Λ., η ελεγκτική ομάδα συντάσσει οριστική έκθεση, στην οποία ενσωματώνει την απόφαση της Ε.Σ.Ε.Λ.. Η Δ.Υ.Ε.Ε. που διενεργεί τον έλεγχο αποστέλλει την οριστική έκθεση στον ελεγχόμενο φορέα, τον οποίο καλεί να υλοποιήσει τις συστάσεις, καθώς και στη Διεύθυνση Σχεδιασμού Μεθοδολογίας και Επιβολής Κυρώσεων και στη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων. Η εν λόγω Δ.Υ.Ε.Ε. αναλαμβάνει να παρακολουθήσει τη συμμόρφωση των φορέων και την εκτέλεση των ληφθέντων μέτρων. Στις περιπτώσεις των Δ.Υ.Ε.Ε. επιπέδου Διεύθυνσης η παρακολούθηση γίνεται από το Τμήμα Παρακολούθησης Ελέγχων. Αν από τις τελικές εκθέσεις προβλέπονται δημοσιονομικές διορθώσεις ή καταλογισμοί, αυτές επιβάλλονται από τη Διεύθυνση Σχεδιασμού Μεθοδολογίας και Επιβολής Κυρώσεων.».

Άρθρο 97

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4472/2017

1. Η περίπτωση Δ' της παρ. 1 του άρθρου 131 του ν. 4472/2017 αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Δ. Έξοδα παράστασης στους Κοσμήτορες και τους Διευθυντές Τομέων των Α.Σ.Ε.Ι., στους Προέδρους - Πρυτάνεις, Αναπληρωτές Προέδρους ή Αντιπρυτάνεις, Κοσμήτορες Σχολών, Διευθυντές Σχολών, Προϊσταμένους ή Προέδρους Τμημάτων των Τ.Ε.Ι., Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., Α.Ε.Ν., καθώς και στους Προέδρους Ακαδημαϊκών Συμβουλίων και Διευθυντές Σπουδών των Α.Ε.Α., οριζόμενα ως εξής:

i. Πρόεδρος - Πρύτανης Τ.Ε.Ι., διακόσια πενήντα (250) ευρώ.

ii Πρόεδρος Ακαδημαϊκού Συμβουλίου Α.Ε.Α., διακόσια πενήντα (250) ευρώ.

iii. Αναπληρωτής Πρόεδρος ή Αντιπρύτανης Τ.Ε.Ι., διακόσια δέκα (210) ευρώ.

iv. Κοσμήτορας Α.Σ.Ε.Ι. και Κοσμήτορας Σχολής Τ.Ε.Ι., διακόσια δέκα (210) ευρώ.

v. Διευθυντής Σχολής, διακόσια δέκα (210) ευρώ.

vi. Διευθυντής Σπουδών Α.Ε.Α., διακόσια (200) ευρώ.

vii. Διευθυντής Τομέα Α.Σ.Ε.Ι., εκατόν σαράντα (140) ευρώ.

viii. Προϊστάμενος ή Πρόεδρος Τμήματος, εκατό (100) ευρώ.».

2. Η περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 138 του ν. 4472/2017 αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«γ. Επιμελητής Β', Ιατρός Γενικής Ιατρικής και Βιοπαθολογίας και αντίστοιχοι, εβδομήντα οκτώ τοις εκατό (78%)».

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 139 του ν. 4472/2017 αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«2. Στους Ιατρούς Γενικής Ιατρικής και Βιοπαθολογίας που υπηρετούν στις Διευθύνσεις Υγείας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και Περιφερειών καταβάλλονται τα επιδόματα των περιπτώσεων Γ', Δ' και Ε' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.».

Άρθρο 98

Τροποποίηση των άρθρων 77, 78 και 81 του ν. 4446/2016

1. Η παρ. 2 του άρθρου 77 του ν. 4446/2016 (Α' 240), αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα ΧΕ εκδίδονται με ηλεκτρονικό τρόπο, μέσω του Ο.Π.Σ.Δ.Π., σε δύο (2) αντίτυπα «ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ» και «ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ», τα οποία παραμένουν στην εκκαθαρίζουσα υπηρεσία και στα οποία επισυνάπτονται όλα τα πρωτότυπα δικαιολογητικά εκκαθάρισης και εξόφλησης. Σε περίπτωση διενέργειας των προβλεπόμενων ελέγχων για τους οποίους απαιτείται η αποστολή πρωτότυπων δικαιολογητικών, στην εκκαθαρίζουσα υπηρεσία παραμένει το αντίγραφο συνοδευόμενο από πλήρη φάκελο αντιγράφων των δικαιολογητικών.».

2. Το άρθρο 78 του ν. 4446/2016, αντικαθίσταται ως εξής:

«1.α. Για τα ΧΕ απαιτείται, μετά την πληρωμή της δαπάνης, η αποστολή κάθε τρεις (3) μήνες, στην αρμόδια Υπηρεσία Επιτρόπου (Υ.Ε.) του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την άσκηση του κατασταλτικού ελέγχου, κατάστασης, τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή, στην οποία θα αναγράφονται όλα τα εξοφληθέντα ΧΕ του προηγούμενου τριμήνου, ο αριθμός, το ποσό και

το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου του ΧΕ, ο σχετικός ΚΑΕ/λογαριασμός και περιγραφή του και ο δευτερεύων διατάκτης προκειμένου για τα Επιτροπικά Εντάλματα (ΕΕ), με μια επιπλέον στήλη για τυχόν παρατηρήσεις.

β. Ειδικά για τα ΧΕΠ απαιτείται, μετά την πληρωμή της δαπάνης, η αποστολή κάθε τρεις (3) μήνες στην αρμόδια Υ.Ε. του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την άσκηση του κατασταλτικού ελέγχου, ξεχωριστής κατάστασης τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή, στην οποία θα αναγράφονται όλα τα εξοφληθέντα ΧΕΠ του προηγούμενου τριμήνου, ο αριθμός, το ποσό και το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου του ΧΕΠ, ο σχετικός ΚΑΕ/λογαριασμός και περιγραφή του, καθώς και η ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού, με μια επιπλέον στήλη για τυχόν παρατηρήσεις.

γ. Για τα ΧΕ που εξοφλούνται μέσω της ΕΑΠ, εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία της Αρχής.

2. Ειδικά κατά την εκτέλεση του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων, μετά τη λήξη των προθεσμιών έκδοσης των σχετικών συμψηφιστικών ΧΕ, απαιτείται η αποστολή στην αρμόδια Υ.Ε. του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την άσκηση του κατασταλτικού ελέγχου, κατάστασης τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή, στην οποία θα αναγράφονται όλα τα εξοφληθέντα ΧΕ (συμψηφιστικά ή προπληρωμής), η Συλλογική Απόφαση Έργων (ΣΑΕ), το ενάριθμο έργο και υποέργο, το ποσό ή τα ποσά των πληρωμών, ο σχετικός ΚΑΕ/λογαριασμός και περιγραφή του και η αιτιολογία έκδοσης με μία επιπλέον στήλη για τυχόν παρατηρήσεις.

3. Οι καταστάσεις των προηγούμενων παραγράφων συντάσσονται σε δύο (2) αντίτυπα και παραδίδονται στην αρμόδια υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου κρατά το ένα (1) αντίτυπο και επιστρέφει το δεύτερο στην αποστέλλουσα υπηρεσία αυθημερόν, με πράξη επί της κατάστασης που βεβαιώνει την παραλαβή της.

4.α. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, κατά τη διενέργεια του κατασταλτικού ελέγχου, ζητεί από τις οικείες οικονομικές υπηρεσίες των ελεγχόμενων φορέων, τα πρωτότυπα ΧΕ, τα ΕΕ και τα συνημμένα σε αυτά δικαιολογητικά, που αφορούν τις κατά περίπτωση ελεγχόμενες δαπάνες.

β. Ειδικώς για τα ΧΕΠ, επί των οποίων ο διενεργούμενος από το Ελεγκτικό Συνέδριο κατασταλτικός έλεγχος αφορά στο σύνολο των εν λόγω δαπανών, τόσο οι πρωτότυποι σχετικοί τίτλοι πληρωμής όσο και τα πρωτότυπα δικαιολογητικά, αποστέλλονται στο σύνολό τους στο Ελεγκτικό Συνέδριο, συνημμένα στην προβλεπόμενη κατάσταση της περίπτωσης β' της παραγράφου 1.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

3. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 81 του ν. 4446/2016, αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Τα ΕΕ συντάσσονται σε τρία (3) αντίτυπα ειδικού εντύπου, ομοιόμορφου για όλα τα Υπουργεία, μονογράφονται και υπογράφονται από τα υπηρεσιακά όργανα της παραγράφου 8 του άρθρου 77.

3. Το πρώτο αντίτυπο, που θεωρείται ως πρωτότυπο του ΕΕ, αποστέλλεται στον δευτερεύοντα διατάκτη, το

δεύτερο και τρίτο παραμένουν στην οικονομική υπηρεσία του φορέα που τα εκδίδει, για αποστολή στον φορέα που τυχόν διενεργήσει προβλεπόμενους ελέγχους και για το αρχείο της αντίστοιχα. Αν με την ίδια εντολή κατανέμονται πιστώσεις σε περισσότερους του ενός δευτερεύοντες διατάκτες, τα ανωτέρω αντίτυπα συνοδεύονται από αριθμημένο διανεμητικό πίνακα.».

Άρθρο 99

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4270/2014

1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 4270/2014 (Α' 143), προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά για τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2019, οι πιστώσεις ψηφίζονται συγκεντρωτικά στη μείζονα κατηγορία «πιστώσεις υπό κατανομή», σε επίπεδο φορέα και ειδικού φορέα. Μετά την ψήφιση του προϋπολογισμού, οι πιστώσεις κατανέμονται, σύμφωνα με τα εκάστοτε οριζόμενα στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της παραγράφου 2.».

2. Η περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 69Γ του ν. 4270/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Η σύνταξη έκθεσης επί διαφωνιών με τον διατάκτη και η υποβολή της μετά του σχετικού φακέλου στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 26.».

3. Το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 69ΣΤ του ν. 4270/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, καθώς και του Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης ή του Υπουργού Εσωτερικών, αν πρόκειται για υπαγωγή φορέων της Κεντρικής Διοίκησης ή Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αντιστοίχως καθορίζονται οι φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του παρόντος και ο χρόνος υπαγωγής αυτών, καθώς και οι αναγκαίες τεχνικές ή άλλες λεπτομέρειες και ιδίως ο τρόπος εισαγωγής από τους διατάκτες των στοιχείων στο πληροφοριακό σύστημα που χρησιμοποιεί κάθε φορέας, η διαδικασία επεξεργασίας των αιτημάτων της πληρωμής από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία, ο τρόπος εκκαθάρισης της συγκεκριμένης δαπάνης, η διαδικασία διαβίβασης των ηλεκτρονικών στοιχείων των δικαιολογητικών και των τίτλων πληρωμής στο Ελεγκτικό Συνέδριο (Ε.Σ.) στις προβλεπόμενες περιπτώσεις, ο τρόπος ακύρωσης των δικαιολογητικών στη φυσική τους μορφή, η διαδικασία άσκησης του προληπτικού ελέγχου και θεώρησης των ΧΕ από το Ε.Σ., καθώς και λοιπά σχετικά θέματα.».

4.α. Μετά το άρθρο 69ΣΤ του ν. 4270/2014, προστίθεται άρθρο 69Ζ, ως εξής:

«Άρθρο 69Ζ

Προθεσμίες αποστολής δικαιολογητικών δημοσίων δαπανών και δαπανών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, έκδοσης τίτλου πληρωμής και εξόφλησης αυτών

1.α. Η προθεσμία αποστολής από τον διατάκτη στην αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα πλήρους φακέλου των δικαιολογητικών δαπανών προς έκδοση σχετικών Χρηματικών Ενταλμάτων (ΧΕ) για την πληρωμή

τους καθορίζεται σε τρεις (3) ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου ή άλλου ισοδύναμου για την πληρωμή εγγράφου στην Υπηρεσία, άλλως από τις ημερομηνίες που ορίζονται στην παρ. 3 της υποπαραγράφου Ζ.5 της παραγράφου Ζ' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107).

β. Η προθεσμία για την έκδοση των ΧΕ από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα για πληρωμή δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών του Δημοσίου καθορίζεται σε είκοσι μία (21) ημέρες από την ημερομηνία περιέλευσης σε αυτή πλήρους φακέλου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Τυχόν αντιρρήσεις του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα για την εκτέλεση δαπάνης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 26 διατυπώνονται εγγράφως εντός πέντε (5) ημερών από την περιέλευση των δικαιολογητικών της δαπάνης στην υπηρεσία του. Επί των ανωτέρω αντιρρήσεων ο διατάκτης υποχρεούται να απαντήσει εγγράφως εντός τριών (3) ημερών. Οι ανωτέρω προθεσμίες των πέντε (5) και τριών (3) ημερών, αντίστοιχα, προσμετρώνται στη συνολική προθεσμία των είκοσι μία (21) ημερών, εντός της οποίας πρέπει να εκδοθεί το σχετικό ΧΕ.

γ. Η προθεσμία για την εξόφληση από την αρμόδια υπηρεσία του φορέα των ΧΕ δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών των φορέων Γενικής Κυβέρνησης, καθορίζεται σε πέντε (5) ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης του ΧΕ. Στην ανωτέρω προθεσμία των πέντε (5) ημερών περιλαμβάνεται η αποστολή αιτήματος συμψηφισμού εκκαθαρισμένης και βέβαιης απαίτησης στη Δ.Ο.Υ. του δικαιούχου, όπου απαιτείται, καθώς και η σχετική απάντηση της Δ.Ο.Υ..

2. Η μη τήρηση των ανωτέρω επιμέρους προθεσμιών συνεπάγεται την πειθαρχική ευθύνη των αρμόδιων οργάνων κατά τις σχετικές διατάξεις του ν. 3528/2007 (Α' 26).».

β. Η περίπτωση α' της παρούσας παραγράφου ισχύει από 1.1.2019 για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Από 1.1.2019 καταργείται η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 28 του ν. 4223/2013 (Α' 287).

5. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 71 του ν. 4270/2014, προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ειδικότερα για τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων είναι δυνατή η μεταφορά πιστώσεων μεταξύ μειζόνων κατηγοριών δαπανών ενός φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, εντός του ορίου πιστώσεων του φορέα για κάθε σκέλος (εθνικό - συγχρηματοδοτούμενο) χωριστά, με απόφαση του αρμόδιου διατάκτη, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του.».

Άρθρο 100

Τροποποίηση του άρθρου 45 του ν. 4514/2018

Η παρ. 2 του άρθρου 45 του ν. 4514/2018 (Α' 14), αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο του διαχειριστή αγοράς ανέρχεται σε τουλάχιστον είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ. Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο διαχειριστή αγοράς, στην οποία διαπραγματεύονται αποκλειστικά χρηματοπιστωτικά μέσα των περιπτώσεων 5 έως 7 και 10 έως 11 του Τμήματος Γ' του Παραρ-

τήματος Ι του παρόντος που σχετίζονται με εμπορεύματα ενέργειας, ιδίως ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή δικαιώματα εκπομπής ρύπων, καθώς και με λοιπά εμπορεύματα, ανέρχεται σε τουλάχιστον πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ. Για τη χορήγηση άδειας σύστασης απαιτείται να έχει κατατεθεί προηγουμένως το μετοχικό κεφάλαιο σε ειδικό λογαριασμό σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί στην Ελλάδα. Άδεια λειτουργίας μπορεί να χορηγείται και σε υφιστάμενες ανώνυμες εταιρείες εφόσον έχουν ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ή πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ κατά περίπτωση και πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος Κεφαλαίου. Τα ίδια κεφάλαια του διαχειριστή αγοράς δεν μπορεί να υπολείπονται του ελάχιστου μετοχικού κεφαλαίου καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του. Οι μετοχές του διαχειριστή αγοράς είναι ονομαστικές. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, μπορεί να μεταβάλλεται το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο του διαχειριστή αγοράς.»

Άρθρο 101
Τροποποίηση του άρθρου 72
του ν. 4172/2013

Η περίπτωση α' της παρ. 33 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2019.»

Άρθρο 102
Τροποποίηση του άρθρου 2 του ν. 4081/2012

Η παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 4081/2012 (Α' 184), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Τα αναπροσαρμοσμένα ως άνω μισθώματα δεν επιτρέπεται να αυξηθούν πριν την 1.1.2020.»

Άρθρο 103
Τροποποίηση του άρθρου 2 του ν. 4335/2015
(παρ. 1 του άρθρου 1 της Οδηγίας 2017/2399)

Στο άρθρο 2 του ν. 4335/2015 (Α' 87), αντικαθίσταται η περίπτωση 110 του εσωτερικού άρθρου 2 ως εξής:

«110) «χρεωστικά μέσα»:

α) για τους σκοπούς των περιπτώσεων ζ' και ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 63: ομολογίες και άλλες μορφές μεταβιβάσιμων χρεών, μέσα με τα οποία δημιουργείται ή αναγνωρίζεται μία οφειλή, καθώς και μέσα που παρέχουν δικαιώματα απόκτησης χρεωστικών μέσων και

β) για τους σκοπούς του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 (Α' 107), οι ομολογίες και άλλες μορφές μεταβιβάσιμων χρεών, καθώς και μέσα με τα οποία δημιουργείται ή αναγνωρίζεται μία οφειλή.»

Άρθρο 104
Τροποποίηση του άρθρου 145Α του
ν. 4261/2014 (άρθρο 2 της Οδηγίας 2017/2399)

1. Στην περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «των άρθρων 57 ή 58 του νόμου ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ» αντικαθίσταται με τη φράση «των εσωτερικών άρθρων 57 ή 58 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015».

2. Στην περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «του άρθρου 104 του νόμου ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ» αντικαθίσταται με τη φράση «του εσωτερικού άρθρου 104 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015».

3. Η περίπτωση ε' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«ε) Οι ακόλουθες απαιτήσεις:

αα) Απαιτήσεις του Ταμείου Εξυγίανσης, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 98 σε περίπτωση χρηματοδότησης με σκοπό την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του Ταμείου Εξυγίανσης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 95 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015.

ββ) Απαιτήσεις από επιλέξιμες καταθέσεις φυσικών προσώπων και πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων κατά το τμήμα που υπερβαίνουν το όριο κάλυψης κατά το άρθρο 9 του ν. 4370/2016 (Α' 37), όπως και από καταθέσεις φυσικών προσώπων και πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που θα ήταν επιλέξιμες αν δεν είχαν γίνει μέσω υποκαταστημάτων εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στην Ένωση.»

4. Στην περίπτωση στ' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «με την έννοια της περίπτωσης β' παράγραφος 2 του άρθρου 2 και της περίπτωσης α' παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3746/2009» αντικαθίσταται με τη φράση «με την έννοια των άρθρων 12 και 13 του ν. 4370/2016».

5. Στην περίπτωση ζ' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «κατά την περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3746/2009» αντικαθίσταται με τις λέξεις «κατά το άρθρο 9 του ν. 4370/2016».

6. Στην περίπτωση η' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014 η φράση «σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 3746/2009, στις οποίες όμως δεν συμπεριλαμβάνονται οι καταθέσεις που εμπίπτουν στις περιπτώσεις 3, 14, 15 της διάταξης αυτής» αντικαθίσταται με τη φράση «σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 4370/2016, στις οποίες όμως δεν συμπεριλαμβάνονται οι καταθέσεις που εμπίπτουν στην περίπτωση β' της διάταξης αυτής».

7. Η περίπτωση θ' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«θ) Όλες οι απαιτήσεις, που δεν εμπίπτουν στις ανωτέρω περιπτώσεις ούτε είναι μειωμένης εξασφάλισης κατά την αντίστοιχη σύμβαση, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, απαιτήσεις από δάνεια και άλλες πιστωτικές συμβάσεις, από χρεωστικά μέσα έκδοσης του πιστωτικού ιδρύματος, από συμβάσεις προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών ή από παράγωγα. Η παρούσα περίπτωση δεν περιλαμβάνει απαιτήσεις που πηγάζουν από χρεωστικά μέσα έκδοσης του πιστωτικού ιδρύματος, οι οποίες εμπίπτουν στην παράγραφο 1α. Η παρούσα περίπτωση δεν περιλαμβάνει απαιτήσεις που απορρέουν από εγγυήσεις που έχουν δοθεί από το πιστωτικό ίδρυμα για χρεωστικά μέσα, τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1α, έκδοσης θυγατρικών του, ή για υβριδικούς τίτλους έκδοσης θυγατρικών του με την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4308/2014 (Α' 251), είτε αυτές οι θυγατρικές εδρεύουν στην Ελλάδα είτε στην αλλοδαπή. Επιπλέον, δεν περιλαμβάνει απαιτήσεις τέτοιων θυγατρικών του πι-

στωτικού ιδρύματος, όταν αυτές οι απαιτήσεις απορρέουν από σύμβαση δανείου ή κατάθεσης με το πιστωτικό ίδρυμα, διά της οποίας συμβάσεως δανείζεται ή κατατίθεται στο πιστωτικό ίδρυμα το προϊόν της έκδοσης ομολογιών, που πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1α, ή υβριδικών τίτλων από αυτές τις θυγατρικές. Σε περίπτωση κατάθεσης τέτοιας θυγατρικής στο πιστωτικό ίδρυμα, το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται στο τμήμα της κατάθεσης που δεν εμπίπτει στην περίπτωση γ' της παρούσας παραγράφου. Οι απαιτήσεις που δεν περιλαμβάνονται στην παρούσα περίπτωση και εμπίπτουν στο δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο ανωτέρω, κατατάσσονται ως κοινές απαιτήσεις χωρίς προνόμιο με την έννοια της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 21 του Πτωχευτικού Κώδικα, εκτός εάν οι υποχρεώσεις της θυγατρικής από τα χρεωστικά μέσα ή τους υβριδικούς τίτλους έκδοσής της, και για τις οποίες έχει δοθεί εγγύηση ή έχει συναφθεί σύμβαση δανείου ή κατάθεσης με την έννοια του τρίτου και του τέταρτου εδαφίου, είναι μειωμένης εξασφάλισης στην κατάταξη των υποχρεώσεων της ίδιας της θυγατρικής. Σε αυτή την τελευταία περίπτωση οι απαιτήσεις κατά του πιστωτικού ιδρύματος που εμπίπτουν στο τρίτο και το τέταρτο εδάφιο είναι επίσης μειωμένης εξασφάλισης κατά τον ίδιο τρόπο.».

8. Στο άρθρο 145Α του ν. 4261/2014, προστίθεται παράγραφος 1α ως εξής:

«1.α. Την προνομιακή κατάταξη της περίπτωσης θ' της παραγράφου 1 δεν έχουν απαιτήσεις από χρεωστικά μέσα που πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η αρχική συμβατική διάρκειά τους είναι τουλάχιστον ένα (1) έτος,

β) δεν περιέχουν ενσωματωμένα παράγωγα και δεν είναι παράγωγα,

γ) τα σχετικά συμβατικά έγγραφα και, κατά περίπτωση, το ενημερωτικό δελτίο αναφέρουν ρητώς τη χαμηλότερη σειρά κατάταξης με την έννοια της παρούσας παραγράφου.

Τα χρεωστικά μέσα δεν θεωρούνται ότι περιέχουν ενσωματωμένα παράγωγα μόνο επειδή έχουν κυμαινόμενο επιτόκιο που βασίζεται σε ευρέως χρησιμοποιούμενο επιτόκιο αναφοράς ή επειδή είναι εκφρασμένα σε αλλοδαπό νόμισμα.».

9. Απαιτήσεις που γεννήθηκαν πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου και ενέπιπταν στο δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της περίπτωσης θ' της παρ. 1 του άρθρου 145Α του ν. 4261/2014, όπως αυτό είχε πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, εξακολουθούν να κατατάσσονται στην ίδια σειρά και συντρέχουν με τις απαιτήσεις που γεννώνται μετά τη θέση του σε ισχύ και εμπίπτουν στο δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της ίδιας περίπτωσης.

Άρθρο 105

Στο άρθρο 32 του ν. 4314/2014 (Α' 265), προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Κατ' εξαίρεση, για την Περιφερειακή Ενότητα Ζακύνθου και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κατάσταση έκτακτης ανάγκης, οι προκαταβολές, οι ενδιάμεσες και οι τελικές πληρωμές δικαιούχων, που αφορούν: α) τη βασική ενίσχυση, β) την πράσινη ενίσχυση, γ) τις ενι-

σχύσεις που χορηγούνται σε γεωργούς νεαρής ηλικίας, δ) τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικροκαλλιεργητές, ε) τις συνδεδεμένες ενισχύσεις και στ) την ειδική ενίσχυση βάμβακος του Κανονισμού 1307/2013, δεν κατάσχονται, δεν υπόκεινται σε κανενός είδους παρακράτηση και δεν συμψηφίζονται με τυχόν οφειλές προς οποιονδήποτε οργανισμό του Δημοσίου και ασφαλιστικό φορέα, μέχρι του ποσού των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ.

Σε περίπτωση επιβολής κατάσχεσης σε τραπεζικές καταθέσεις εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων ως τρίτων, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ως άνω πληρωμές των κοινοτικών επιδοτήσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να εξετάζουν κάθε φορά, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την επιβολή της κατάσχεσης.».

Άρθρο 106

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 20 και στην παρ. 2 του άρθρου 39 του ν. 1026/1980 (Α' 48) η λέξη «τριετία» αντικαθίσταται από τη λέξη «τετραετία».

2. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 55 του ν. 1539/1985 (Α' 64) καταργείται.

Άρθρο 107

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 35 του ν. 4368/2016 (Α' 21), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 49 του ν. 4508/2017 (Α' 200), αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Σε θέσεις ειδικευμένων ιατρών Ε.Σ.Υ., που προκηρύσσονται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019, δεν μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα ιατροί που υπηρετούν σε άλλη θέση ειδικευμένου ιατρού Ε.Σ.Υ., εκτός εάν παραιτηθούν από τη θέση που κατέχουν μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των δικαιολογητικών της εκάστοτε προκήρυξης.».

Άρθρο 108

Η διάταξη του άρθρου 13 του ν. 4483/2017 (Α' 107), τροποποιείται ως εξής:

«Το προσωπικό που υπηρετούσε με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου, ανεξαρτήτως τρόπου πρόσληψης, σε επιχειρήσεις του ν. 1069/1980 και δεν κατατάχθηκε σε αντίστοιχες θέσεις, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 109 του ν. 3852/2010, κατατάσσεται, ύστερα από αίτησή του, σε θέσεις αορίστου χρόνου, με απόφαση του Δ.Σ. της επιχείρησης και από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, η οποία πρέπει να υποβληθεί εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος. Για τη νομιμότητα της κατάταξης αρκεί το πραγματικό γεγονός της απασχόλησης του εν λόγω προσωπικού στις συγχωνευθείσες επιχειρήσεις κατά την ημερομηνία συγχώνευσης. Στην έννοια της απορροφώσας, υπάγονται και οι επιχειρήσεις του ν. 1069/1980 που επέκτειναν την εδαφική αρμοδιότητά τους δυνάμει του ν. 3852/2010. Οι διατάξεις του άρθρου 64 του ν. 3801/2009 εφαρμόζονται κατ' αναλογία και στους εργαζόμενους αυτούς.».

Άρθρο 109

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 18 Δεκεμβρίου 2018

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ Β. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Οι Υπουργοί

Πρωθυπουργός
και Υπουργός Εξωτερικών

ΑΛΕΞΙΟΣ Π. ΤΣΙΠΡΑΣ

Αναπληρωτής Υπουργός
Οικονομίας και Ανάπτυξης

ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΠΙΤΣΙΟΡΛΑΣ

Παιδείας, Έρευνας
και Θρησκευμάτων

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

Υφυπουργός
Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Οικονομικών

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

Υγείας

ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ

Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ

Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης
και Υπουργός Οικονομίας
και Ανάπτυξης

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ

Υφυπουργός
Οικονομίας και Ανάπτυξης

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΙΔΗΣ

Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΕΥΤΥΧΙΑ ΑΧΤΣΙΟΓΛΟΥ

Προστασίας του Πολίτη

ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ

Αναπληρωτής Υπουργός
Οικονομικών

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ

Αναπληρωτής Υπουργός
Υγείας

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

Υποδομών και Μεταφορών

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΠΙΡΤΖΗΣ

Εσωτερικών

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ

Ψηφιακής Πολιτικής,
Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

Αναπληρώτρια Υπουργός
Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ

Δικαιοσύνης, Διαφάνειας
και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Υφυπουργός
Οικονομικών

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΝΑΤΣΙΟΥ

Διοικητικής Ανασυγκρότησης

ΜΑΡΙΑ-ΕΛΙΖΑ

ΞΕΝΟΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ναυτιλίας
και Νησιωτικής Πολιτικής

ΦΩΤΙΟΣ-ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 18 Δεκεμβρίου 2018

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ